

TILINPÄÄTÖS 2024

Pohjois-Savon
hyvinvointialue

Sisällys

1	TOIMINTAKERTOMUS.....	5
1.1	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa.....	6
1.1.1	Hyvinvointialuejohtajan katsaus.....	6
1.1.2	Hyvinvointialueen hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	7
1.1.3	Yleinen taloudellinen kehitys.....	7
1.1.4	Olennaiset muutokset hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudessa.....	8
1.1.5	Tuottavuusohjelma.....	8
1.1.6	Hyvinvointialueen henkilöstö.....	10
1.1.7	Ympäristöasiat.....	12
1.1.8	Muut ei-taloudelliset asiat.....	13
1.1.9	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	13
1.1.10	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista.....	14
1.2	Hyvinvointialueen strategia.....	18
1.3	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hyvinvointialueella.....	21
1.4	Selonteko hyvinvointialueen sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestämisestä.....	23
1.4.1	Sisäinen valvonta.....	23
1.4.2	Sisäinen tarkastus.....	24
1.4.3	Riskienhallinnan järjestäminen.....	25
1.4.4	Sisäisessä valvonnassa havaitut puutteet kuluneella tilikaudella.....	26
1.4.5	Sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella.....	27
1.5	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus.....	28
1.5.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	30
1.5.2	Toiminnan rahoitus.....	31
1.6	Rahoitusasema ja sen muutokset.....	32
1.7	Kokonaistulot ja -menot.....	34
1.8	Hyvinvointialuekonsernin toiminta ja talous.....	35
1.8.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	35
1.8.2	Konsernin toiminnan ohjaus.....	35
1.8.3	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	37
1.8.4	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	37
1.8.5	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	37
1.8.6	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	39
1.9	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimet.....	42

1.9.1	Tilikauden tuloksen käsittely	42
1.9.2	Talouden tasapainottamistoimet.....	42
2	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	44
2.1	Hyvinvointialueen tavoitteiden toteutuminen	45
2.1.1	Potilas- ja asiakaslähtöisyys	45
2.1.2	Palveluiden toimivuus	46
2.1.3	Taloudellisuus ja tehokkuus.....	47
2.1.4	Henkilöstövoimavarojen hallinta.....	47
2.2	Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	51
2.2.1	Käyttötalouden toteutuminen	51
2.2.1.1.	Konsernihallinto	51
2.2.1.2.	Hallintopalvelut	52
2.2.1.3.	Henkilöstöpalvelut	56
2.2.1.4.	Talouspalvelut.....	59
2.2.1.5.	Strategia ja kehittäminen	62
2.2.1.6.	Perhe- ja vammaispalvelut	66
2.2.1.7.	Yleiset palvelut.....	77
2.2.1.8.	Ikääntyneiden palvelut	85
2.2.1.9.	Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut.....	90
2.2.2	Tuloslaskelmaosan toteutuminen.....	99
2.2.3	Investointien toteutuminen	100
2.2.4	Lainanottovaltuuksien käyttö investointien rahoittamiseen.....	101
2.2.5	Rahoitusosan toteutuminen	103
2.2.6	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	104
3	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	105
3.1	Pohjois-Savon hyvinvointialue.....	106
3.1.1	Tuloslaskelma	106
3.1.2	Rahoituslaskelma	107
3.1.3	Tase	108
3.2	Konsernilaskelmat	110
3.2.1	Tuloslaskelma	110
3.2.2	Rahoituslaskelma	111
3.2.3	Tase	112
4	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	114
5	ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	135
5.1	Kilpailulain vaatimusten mukainen eriytetty laskelma	135

6	ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	136
7	LUETTELOT JA SELVITYKSET	137
7.1	Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista, tositelajeista ja niiden säilytyksestä	137

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Lähdettäessä toiseen toimintavuoteen yhdeksi monista tavoitteista asetettiin, että koko hyvinvointialueen palvelutoiminta käydään läpi edistäen strategian mukaisten tavoitteiden toteuttamista. Suunnitelman mukaan edettiin valmistelusta päätöksentekoon useissa palvelureformeissa. Hyvinvointialueen palvelujärjestelmän uudistaminen perustuu hyvinvointialueen strategiaan, palvelustrategiaan ja strategisiin toimenpideohjelmiin. Näistä toimenpideohjelmissä vastaanottotoiminnan, alueellisen erikoissairaanhoidon ja aikuissosiaalityön sekä osastohoidon ja kotiin vietävien palveluiden kokonaisuus saatiin päätökseen kesäkuun aluevaltuustossa. Perhe- ja vammaispalvelujen reformi hyväksyttiin joulukuussa 2024. Aluehallituksen aloituspäätökset koskivat erikoissairaanhoidon ja yliopistosairaalan sekä mielenterveys- ja päihdepalvelujen uudistuksia, joiden päätöksenteko tapahtuu vuoden 2025 puolella.

Merkittävä osa kokonaisuudistusta on digipalveluiden kehittäminen aidosti vastaamaan kansalaisten palvelutarvetta ja odotuksia. Merkittävä harppaus tässä otettiin, kun onnistunut potilastietojärjestelmäkilpailutus saatiin päätöksentekoon. OmaSavo-palveluiden odotusarvo on korkealla. Korkeat odotukset vaativat huolellisen pohjatyön. Kaiken kaikkiaan emme onnistuneet riittävän hyvin palveluvelvoitteiden täyttämässä, ja puutteisiin on kiinnitetty huomiota useammassa valvovan viranomaisen tarkastuksessa. Korvaavia toimenpiteitä toki on tehty aina kun puutteita havaitaan ja siltä osin oma valvonta on tehnyt erinomaista työtä palvelujen laatutason ja asiakasturvallisuuden parantamiseksi.

Henkilöstöön kokonaisuudessaan kohdistuu merkittäviä paineita aina työhyvinvoinnista työvoiman saatavuuteen ja osaamisen kohdentamiseen sinne, missä tarvetta on eniten. Reformit muuttavat työn tekemistä, kun vanhoja rakenteita ja tehtäviä loppuu, mutta uusia tarpeita syntyy koko ajan. Tekoälyn tuleminen haastaa kaikenlaiset perinteiset toimintatavat, mutta oikein ohjattuna se mahdollistaa tuottavuuden parantamista merkittäväällä tavalla.

Vuonna 2024 laadittiin talouden lisäsopeutusohjelma. Sen keskeisimmät toimenpidekokonaisuudet reformien toimeenpanon lisäksi olivat koko henkilöstöä koskevan yhteistoimintamennettelyn toteuttaminen, hankintojen, tukipalvelujen ja logistiikan toimenpiteet mm. palveluostojen vähentämiseksi sekä kiinteistöihin liittyvien vuokrausperiaatteiden määrittäminen, huomioiden tilatehokkuus ja palvelureformien vaikutukset kiinteistöihin.

Itä-Suomen yhteistyöalueen (YTA) yhteistyö konkretisoitui sopimuksen muodossa. Sopimus hyväksyttiin aluevaltuustossa 7.10.2024. Alueiden yhteistyö on ollut suorastaan voiman ja motivaation lähde tässä haastavassa ajassa. Hyvän alueellisen yhteistyön ovat mahdollistaneet virka- ja luottamusjohdon keskinäiset luottamukselliset suhteet ja yhteydenpito, puhumattaakaan ammattimaisesta valmistelusta. Poliittisen johdon tuki on ollut saumatonta, mikä on antanut selkänöjan valmistelulle. Strateginen kumppanuus on sitä, että mitä enemmän yhteistyöhön antaa, sitä enemmän siitä itsekkin saa. Sopimus kutsuu kumppanit matkaan. Toimivaa ja menestyvää aluetta ei rakenneta ilman sidosryhmiä, yrittäjiä ja kansalaisia.

Kansallinen yhteistyö yliopistollisten alueiden ja muiden hyvinvointialueiden kesken tiivistyi pitkälti suhteessa valtioon ja ministeriöiden ohjaukseen. Alueiden rahoituksellinen asema on eriytyneessä, mutta useimmista edunvalvonta-asioista vallitsee laaja yksimielisyys. Alueellista

päätösvaltaa halutaan vahvistaa ja palveluiden järjestämisen, lakivaatimusten sekä taloudellisten resurssien epäsuhtaa vaaditaan tasapainotettavaksi. Nyt em. vaatimusten epäsuhta on useimmille alueille liian kova pala purtavaksi. Useat kritiikin aiheet eivät ole olleet hyvinvointialueiden aiheuttamia eivätkä niiden käsissä, esimerkkinä koronapandemiasta aiheutunut hoivon purku tai palkkaratkaisut, jotka olisivat toteutuneet järjestelmästä riippumatta.

Taloudellinen tulos on kohtuullinen, 67,8 miljoonaa euroa alijäämäinen, mikä pieneni huomattavasti pahimmista ennusteista. Toimintakulut säilyivät monista korotuspaineista huolimatta euromääräisesti lähes samalla tasolla kuin vuonna 2023. Tätä työtä jatketaan aluevaltuuston linjausten ja tavoitteiden mukaisesti tulevien vuosien ajan.

1.1.2 Hyvinvointialueen hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Hyvinvointialue aloitti varsinaisen toimintansa luottamuselinrakenteella, jossa lakisääteisten toimielinten lisäksi on neljä lautakuntaa ja niissä yksilöasioiden käsittelyä varten kolmessa lautakunnassa erilliset jaostot sekä kolme aluehallituksen alaista jaostoa. Näiden lisäksi hyvinvointialueella on vielä lakisääteisiä ja vapaaehtoisia vaikuttamistoimielimiä. Osin raskaaksi havaitun ja muista hyvinvointialueista poikkeavan toimielinrakenteen tarkastelu on aloitettu keväällä 2024. Mahdolliset muutokset toimielinrakenteeseen tulisivat vuonna 2025 uusien aluevaltuutettujen aloittaessa toimikautensa.

1.1.3 Yleinen taloudellinen kehitys

Valtionvarainministeriön joulukuun 2024 talouskatsauksen mukaan Suomen talous kääntyi taantumasta hienoiseen kasvuun alkuvuoden aikana, mutta vuositasolla bruttokansantuote (BKT) jää 0,3 prosenttia pienemmäksi vuonna 2024 kuin edellisvuonna. Eniten tuotantoa on heikentänyt rakentamisen merkittävä vähentyminen ja tänä vuonna myös yksityinen kulutus vähenee. Suomen viennin kasvu vauhdittuu, mutta odotettua hitaammin, sillä euroalueen vaikea talouskasvu jarruttaa erityisesti tavaraviennin kysyntää. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku kääntävät sekä kulutuksen että investoinnit kasvuun ensi vuonna. BKT kasvaa 1,6 prosenttia vuonna 2025 ja 1,5 prosenttia vuosina 2026 ja 2027. Työmarkkinoiden käänne parempaan siirtyy vuoteen 2025. Vuosina 2026–2027 työllisyys paranee talouden vahvistuessa, ja työttömyysaste pienenee vuoden 2025 8,4 prosentista 7,4 prosenttiin vuonna 2027.

Julkisyhteisöjen alijäämän arvioidaan olevan 4,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteen vuonna 2024. Heikko talouden suhdanne heijastuu julkiseen talouteen monin tavoin, minkä lisäksi viime vuosien nopea inflaatio kasvattaa menoja tuntuvasti vielä tänä vuonna. Alijäämä alkaa kuitenkin vähitellen supistua talouden elpymisen sekä hallituksen toimien myötävaikutuksella. Vuonna 2025 alijäämä on 3,5 prosenttia ja vuonna 2029 2,0 prosenttia. Valtionhallinnon ja paikallishallinnon suuret alijäämät sekä talouden heikko suhdanne kasvattavat velkasuhdetta nopeasti ennustejakson alussa. Tänä vuonna velkasuhde nousee yli 82 prosentin suhteessa BKT:hen ja kasvaa vähitellen 87 prosenttiin vuonna 2029. Kestävyysvajeen arvioidaan olevan 1,5 prosenttia suhteessa BKT:hen.

1.1.4 Olennaiset muutokset hyvinvointialueen toiminnassa ja taloudessa

Vuosi 2024 oli hyvinvointialueen toiminnan toinen vuosi, joka oli vielä hyvinvointialueen käynnistämisen vuosi. Palvelutuotanto ja hallintomalli hakivat vielä uomiaan. Sekä palvelutuotannossa että hallinnossa edistytettiin, mutta isossa organisaatiossa suuret uudistukset vievät aikaa. Keskeisten muutosten, kuten palveluverkon uudistuksen osalta tehtiin sekä päätöksiä että jatkettiin valmistelua. Palvelutoiminnassa haasteina olivat henkilöstön saatavuus ja yhte näisten toimintatapojen puuttuminen. Hallinnossa haasteena oli tietojärjestelmä uudistusten lykkääntyminen.

Taloudellisesti hyvinvointialue pärjäsi vähintäänkin tyydyttävästi, vaikka alijäämää syntyikin 67,8 miljoonaa euroa. Toimintamenot kasvoivat vain 2,8 prosenttia, mikä alittaa sote- ja pelamenojen pitkäaikaisen menotrendin. Näin ollen menokehitys saatiin hallintaan vuoden 2024 aikana. Valtion rahoitus kasvoi vuodesta 2023 vuoteen 2024 vain 2,5 prosenttia. Vuosilta 2023 ja 2024 hyvinvointialueelle on kertynyt alijäämää 128,5 miljoonaa euroa. Aluevaltuuston joulukuussa 2024 tekemän päätöksen mukaan alijäämät tullaan kattamaan vuoteen 2029 mennessä.

1.1.5 Tuottavuusohjelma

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toteutuminen

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma päivitettiin vastaamaan talouden tasapainotavoitteita ja samalla huomioitiin käynnistyneet toimenpiteet. Päivitetty ohjelma hyväksyttiin aluevaltuustossa 13.11.2023.

Valtiovarainministeriö päätti lainanottovaltuuden muuttamisesta 19.10.2023. Pohjois-Savon hyvinvointialueelle hyväksyttiin lainanottovaltuutta 126,3 miljoonaa euroa. Tämä merkitsi sitä, että osa investoinneista jää toteutumatta tai siirtyy myöhemmäksi. Oleellista on, että investoinnit toteutetaan vahvistettavan palveluverkkosuunnitelman mukaisesti. Lainanottovaltuutta ei välttämättä voida käyttää täysimääräisenä, mikäli tuottavuusohjelman toimenpiteet eivät toteudu ja vuosikate ei muodostu riittäväksi.

Ohjelma sisältää sekä talouden tasapainottamistoimenpiteet loppuvuoden 2023 osalta että vuoden 2024 tasapainottamisohjelman. Samanaikaisesti hyvinvointialueella on käynnistynyt palvelujärjestelmän kokonaisuudistus. Hyvinvointialuestrategia, palvelustrategia, tuottavuus- ja taloudellisuusohjelma ja palvelujärjestelmän uudistus muodostavat kokonaisuuden. Päätaavoitteena on saavuttaa talouden tasapaino, luoda edellytykset palvelujärjestelmän toimivuudelle ja turvata palvelutarpeen mukaiset palvelut.

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpidekokonaisuudet:

1. Henkilöstövoimavarojen kehittäminen ja vahvistaminen
2. Hallinto, hankinnat ja tilat
3. Digitaalisten palvelujen kehittäminen
4. TKKI-ohjelma
5. Pelastustoimen palvelutasopäätös

Vuoden 2024 osalta toimenpideohjelmien talousvaikutus on yhteensä noin 30–50 miljoonaa euroa. Suurimmat vaikutukset arvioitiin olevan henkilöstövoimavarojen kehittämisen ja vahvistamisen kokonaisuudessa (14,3 miljoonaa euroa). Lisäksi hallinnon, hankintojen ja tilojen osalta tavoitteena on ollut n. 9,9 miljoonan euron säästövaikutus. Palvelutoimialojen tavoitteet on asetettu 3–4,2 miljoonaan euroon. Tavoitteiden asettaminen on pohjautunut alijäämän kattamisveloitteen mukaisesti siten, että alijäämät olisi katettu vuoden 2026 loppuun mennessä. Ohjelman laatimisen yhteydessä on riskinä arvioitu, että talouden tasapainoa ei saavuteta 2026 vuoden loppuun mennessä.

Aluevaltuusto totesi vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026–2027 taloussuunnitelman vahvistamisen yhteydessä, että rahoituslain (617/201) mukaisella valtionrahoituksella alijäämiä ei pystytä kattamaan asetetussa määräajassa vaarantamatta välttämätöntä palvelutuotantoa. Toimia tehokkaamman toimintatavan saavuttamiseksi on jatkettava.

Vuoden 2024 aikana on päätetty palvelujärjestelmän uudistamisen ensimmäisistä vaiheista, jotka koskevat vastaanotto toiminnan ja alueellisen erikoissairaanhoidon sekä aikuissosiaalityön uudistusta (R1), osastohoidon, asumisen ja kotiin vietävien palveluiden uudistusta (R2) sekä perhe- ja vammaispalveluiden uudistusta (R3). Vuoden 2024 aikana käynnistyi yliopistollisen sairaalan ja alueellisen erikoissairaanhoidon uudistus, joka tulee aluevaltuuston päättäväksi 5.5.2025. Uudistuksen viimeinen vaihe, mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistus, on valmistelussa ja tulee päätöksentekoon vuoden 2025 lopulla.

Vuoden 2024 väliraportti on käsitelty aluehallituksessa 9.10.2024. Tuolloin on arvioitu, että koko vuoden toteutuma olisi n. 21,1 miljoonaa euroa. Lopullinen toteutuma on 28,5 miljoonaa euroa. Tavoitteena on ollut 31,5 miljoonaa euroa, joten tavoite on lähes saavutettu. Ottaen huomioon yleiset talouteen vaikuttavat tekijät, kuten hintojen kehitys, inflaatio ja mm. työvoiman saatavuusongelmat, voidaan toteutumaa pitää hyvänä.

Vuoden 2024 tavoitteiden toteutuminen

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteiden taloudelliset vaikutukset olivat 28,5 miljoonaa euroa. Toimenpideohjelmien kokonaisvaikutuksen tavoite puolivuosisiraportin yhteydessä oli 31,5 miljoonaa euroa. Puolivuosisiraportin yhteydessä arvioitiin koko vuoden toteutumaksi 21,1 miljoonaa euroa. Loppuvuoden aikana toimenpiteiden talousvaikutukset ovat kasvaneet.

Henkilöstömenojen osalta tavoitteena oli n. 5,6 miljoonaa euron kustannussäästö. Hyvinvointialueella käytiin vuoden 2024 aikana yhteistoimintamenettelyjä, jotka liittyivät sekä talouden tasapainottamisen toimenpiteisiin että palvelujärjestelmän uudistamiseen. Henkilöstömenojen säästötoimenpiteinä olivat myös vapaaehtoiset säästötoimet, jotka toteutuivat yhteistoimintamenettelyn tavoitteen mukaisesti (2,9 miljoonaa euroa). Sairauspoissaolojen vähentymisen vaikutukset olivat 3,7 miljoonaa euroa.

Pitkäaikaisesta laituskuntoutuksesta siirtyi 10 asiakasta asumispalveluun. Kokonaisvaikutus oli n. 0,8 miljoonaa euroa. Ikääntyneiden asumispalvelupaikkoja ja vuokratyövoiman käyttöä on pystytty vähentämään ikääntyneiden palveluissa (vaikutus 3,8 miljoonaa euroa). ICT-kustannusten osalta säästövaikutukset olivat 2,3 miljoonaa euroa, mikä ylitti tavoitteen n. 0,8 miljoonaa euroa.

Palvelujärjestelmän uudistamisen toimeenpano tapahtuu vaiheittain. R1 ja R2 – ohjelmien toimeenpano aloitettiin jo vuoden 2024 syksyllä. Pielaveden vuodeosaston toiminta on päättynyt vuoden lopussa. Lisäksi vastaanottotoiminnassa Vuorelan ja Riistaveden toimipisteiden toiminta on päättynyt. R3 uudistuksesta päätettiin aluevaltuustossa 16.12.2024 ja toimeenpano alkaa vuoden 2025 aikana.

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman yksityiskohtaisempi raportointi käsitellään erikseen maaliskuun 2025 aikana.

Riskiarviointi

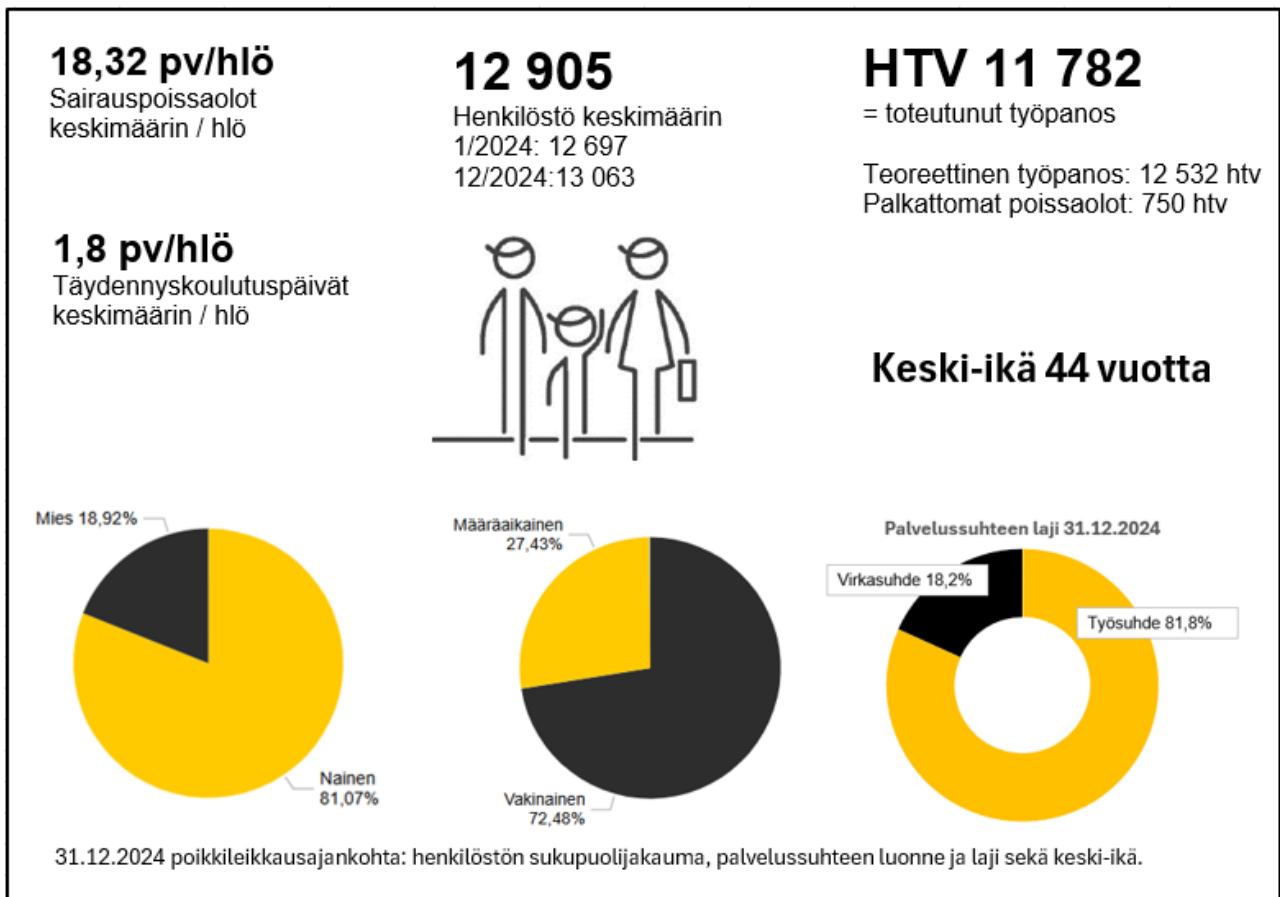
- Palvelujärjestelmän kokonaisuudistus on tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toteutumisen edellytys. Jos ns. R-ohjelmien tavoitteet ja rakenneuudistukset eivät toteudu, on todennäköistä, että taloudelliset vaikutukset jäävät saavuttamatta täysimääräisesti.
- Työvoiman kokonaisuuden hallinta on rakennettava vähenevien resurssien, uusien toimintatapojen ja työnjaon uudistamisen sekä tehokkaan resurssisuunnittelun varaan. Toimenpiteet sisältyvät hankekokonaisuuksiin. Työvoiman saatavuusongelmat voivat johtaa palvelutuotannon rajoitustoimiin.
- Palveluntuottajien hinnoittelumuutokset ja kilpailutuksen tulokset näkyvät palvelujen kustannusten kasvuna.
- Palkkaharmonisointi näkyy tulevina vuosina henkilöstökustannuksissa. Mikäli toiminnan muutosta ja resurssien oikeaa kohdentamista ei pystytä toteuttamaan, eivät tadeliset tavoitteet toteudu suunnitellusti. Lisäksi vuoden 2025 virka- ja työehtosopimusten kustannusvaikutukset tulevat näkymään henkilöstökustannuksissa ja voivat aiheuttaa toiminnan muutoksia kokonaiskustannusten hallitsemiseksi.
- Pitkäkestoisten investointien kustannusten kasvu vaikuttaa investointien lopullisiin kustannuksiin ja investointiohjelman jatkuvaan tarkasteluun.
- Jos tuottavuusohjelman käytännön toimenpiteiden toteuttaminen ja taloustietoisuuden jalkauttaminen aina toimintayksikötasolle saakka ei onnistu, on ohjelman tavoitteita haastavaa saavuttaa. Johdon sitoutuminen ja muutosjohtamisen kyvykkyys ovat avainasemassa.

1.1.6 Hyvinvointialueen henkilöstö

Hyvinvointialueen henkilöstön tilanne vuonna 2024 on tarkemmin kuvattu henkilöstökertomuksessa 2024.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen henkilöstön keski-ikä oli 44 vuotta. Henkilöstöllä oli 18,32 sairauspoissaolopäivää henkilöä kohti. Sairauspoissaolot ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna 18,65 kalenteripäivästä 18,32 kalenteripäivään työntekijää kohti.

Tilastollisesti tallennettuja täydennyskoulutuspäiviä oli yhteensä 24 478 eli noin 1,8–1,9 päivää henkilöä kohti. Hyvinvointialueen henkilöstön kokonaistyöpanos oli 11 782 henkilötyövuotta. Naisia hyvinvointialueen henkilöstöstä oli 81,07 prosenttia ja miehiä 18,92 prosenttia.

Hyvinvointialueen kokonaisvahvuus oli 31.12.2024 poikkileikkausajankohdan mukaisesti 13 063 työntekijää ja vuositasolla keskimäärin 12 905 työntekijää. Ilman pelastustoimen sivutoimisten pelastajien vahvuutta, Pohjois-Savon hyvinvointialueella työskenteli keskimäärin 12 554 henkilöä. Pelastustoimessa sivutoimisten määrä oli joulukuun viimeisen poikkileikkausajankohdan mukaisesti 387 henkilöä.

Henkilöstön kokonaisvahvuudesta 27,43 prosenttia työskenteli määräaikaisessa palvelussuhteessa ja 72,48 prosenttia vakinaisessa palvelussuhteessa. Palvelussuhteista työsopimussuhteisia oli 81,8 prosenttia ja virkasuhteisia 18,2 prosenttia.

Henkilöstön kokonaismäärä on kasvanut 12.2.2025 MonetTietoon päivittyneen tilanteen mukaisesti edelliseen vuoteen verrattuna 366 henkilöllä. Hyvinvointialueella ovat olleet erityisinä strategisina toimenpiteinä ostopalveluiden hallinta, vuokratyövoiman vähentäminen ja oman tuotannon vahvistaminen. Kokonaistalouden kannalta henkilöstömäärän lisäys on ollut kustannustehokasta, koska hyvinvointialueen kokonaismenojen kasvu vuodesta 2023 vuoteen 2024 on ollut maltillinen 2,8 prosenttia.

Suurimmat henkilöstömäärän kasvut ovat kohdentuneet lakisääteiseen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantoon, erityisesti perhe- ja vammaispalveluissa (57) ja ikääntyneiden palveluissa (31) sekä yleisten palveluiden toimialalla (157). Resurssien lisäystä perhe- ja vammaispalveluiden toimialalla on perusteltu lakisääteisten palveluiden tuottamisella väestölle. Henkilöstöä ei siirtynyt hyvinvointialueelle riittävästi turvaamaan lakisääteisiä palveluita. Henkilöstölisäyksiä on tehty mitoitukseen pääsemiseksi ja palvelutuotannon turvaamiseksi.

	Henkilöstön määrä 31.12.2024	Teoreettinen työpanos HTV	HTV
HVA Konsernihallinto	34	32	32
Hallintopalvelut	86	84	83
Henkilöstöpalvelut *)	858	879	836
Talouspalvelut	122	123	119
Strategia- ja kehittäminen	236	198	195
Perhe- ja vammaispalvelut	1 452	1 409	1 317
Yleisten palvelujen toimiala	6 061	6 022	5 611
Ikääntyvien palvelut	3 405	3 330	3 153
Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut	715	433	415
Yhteensä	13 063	12 532	11 782

Lähde: MonetTieto 12.2.2025

*) Henkilöstöpalvelujen henkilöstömäärä ei sisällä hoito- ja hoivatyön keikkalaisia.

Hoito- ja hoivatyön keikkalaisten määrä vaihtelee päivittäin muutamasta kymmenestä reiluun 100 henkilöön. Keikkalaisten määrä 31.12.2024 oli 135 henkilöä.

***) Tiedot otettu 31.12.2023 päivän mukaan

Ikääntyneiden palveluissa muutos perustuu ikääntyneen väestön palvelutarpeen kasvuun ja pääosa toiminnasta perustuu lakisääteiseen mitoitukseen tai kotiin vietävissä palveluissa työn suunnitteluun tavoitellen 60 prosenttia välitöntä työaika.

Yleisten palveluiden toimialalla henkilöstölisäyksen taustalla on mm. ensihoidon koko vakinaisen henkilöstön siirtyminen osaksi akuutti -palveluyksikön toimintaa, joka näkyy vastaavasti henkilöstömäärän pientymisenä pelastustoimessa. Lisäksi muutoksen taustalla on mm. keskitetyn sijaishallinnan sijaisten ja esihenkilöiden siirtyminen osaksi palvelutuotantoa erityisesti erityispalveluissa. Lisäksi toimiala vastasi terveyssozialityöntekijöiden uudelleen sijoittumisesta hyvinvointialueen toiminnallisena muutoksena, jossa tuottavuusmuutoksena 57:stä terveyssozialityön virasta kohdentui palvelutarpeiden perusteella hyvinvointialueen lakisääteiseen sosiaalityöhön 20 virkaa mm. perhesosiaalityöhön, lastensuojeluun, vammaispalveluihin, työikäisten sosiaalityöhön, gerontologiseen sosiaalityöhön sekä sosiaali- ja kriisipäivystykseen.

1.1.7 Ympäristöasiat

Pohjois-Savon hyvinvointialueella on hallinnassaan noin 450 toimipaikkaa, jotka koostuvat hyvinvointialueen omistamista sekä vuokraamista toimitiloista. Omistettuja toimitiloja on yhteensä noin 285 000 m², mikä sisältää Kiinteistö Oy Mustinlammen omistamat tilat. Vuokratu-
tuja toimitiloja on noin 340 000 m², ja niissä vuokranantajina on kuntia sekä muita toimijoita. Käynnissä ja valmisteilla olevia rakennushankkeita on noin 10 kpl.

Pohjois-Savon hyvinvointialue on ollut mukana vapaaehtoisessa energiansäästösopimuksessa työ- ja elinkeinoministeriön kanssa. Sopimuksen toteutumisesta raportoidaan vuosittain. Energiasäästösopimuksen jatkosopimus Energiaviraston kanssa jatkuu vuoteen 2025 saakka.

Jäteasioiden osalta vuonna 2024 korostuivat jätelain noudattaminen ja alueellinen toiminta. Toimenpiteitä olivat mm. kattavan jäteohjeistuksen laadinta, lajittelun tehostaminen kaikissa toimipisteissä ja muovien erilliskeräyksen laajentaminen suunnitelmallisesti.

Materiaali- ja energiatehokkuutta on edistetty mm. kierrätyksen, kestävien materiaalien, hiili-neutraalisuuden edistämisen ja kertakäyttökulutuksen järkevän vähentämisen keinoin. Toimijoissa on myös toteutettu suunnitelmallisia energiasäästötoimenpiteitä.

1.1.8 Muut ei-taloudelliset asiat

Pohjois-Savon hyvinvointialueen eettiset toimintaperiaatteet velvoittavat henkilöstöä ja poliittisia päättäjiä ja ohjaavat heidän toimintaansa hyvinvointialueella. Toimintaperiaatteiden mukaan henkilöstön ja päättäjien on toimittava hyvän hallinnon periaatteiden mukaan ja edistettävä hyvinvointialueen asukkaiden hyvinvointia. Rasismia, syrjintää, epäasiallista kohtelua, seksuaalisista häirintää tai korruptiota ei sallita. Hyvinvointialue toimii Pohjois-Savon ja sen ihmisten hyväksi ja kohtelee kaikkia tasaveroisesti. Hankinnoissa tulee toimia vastuullisesti noudattaen aluevaltuuston hyväksymiä hankintaohjeita. Hankinnoissa edistetään sosiaalisen vastuun ja työelämän perusoikeuksien toteutumista. Henkilökohtainen ja lähipiirin etu ei saa vaikuttaa päätöksentekoon ja sen valmisteluun millään tasolla.

1.1.9 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Pohjois-Savon hyvinvointialue on käynnistänyt vuoden 2024 aikana palveluverkkoselvityksen, joka osittain valmisteltiin aluevaltuuston päätettäväksi vuonna 2024 ja valmistellaan osittain 2025 aluevaltuuston päätettäväksi. Palveluverkkouudistuksella on tarkoitus vastata työvoiman saatavuuden haasteisiin sekä parantaa hyvinvointialueen alijäämäistä taloutta pitkällä aikavälillä. Palveluverkkouudistuksen yhteydessä on tarkoitus myös lisätä digipalveluiden käyttöä. Taloudellisuus- ja tuottavuusohjelman toimeenpanoa jatketaan siihen saakka, kun alijäämät on katettu.

Vuoden 2025 talousarvio on 46,8 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vuoden 2025 alkupuolen toiminta- ja taloustietojen pohjalta voidaan tarkastella, pystyisikö hyvinvointialue pienentämään vuoden 2025 budjetoitua alijäämää talousarviomuutoksella. Budjettimuutoksen perusteena olisi vuoden 2024 maltillinen menokehitys.

Vuoden 2025 valtion rahoitukseen sisältyy kompensatio vuoden 2023 kustannusten kattamiseksi. Vuosien 2023 ja 2024 sekä vuoden 2025 mahdollinen alijäämä tulee hyvinvointialuelain mukaan kattaa vuoden 2026 loppuun mennessä. Pohjois-Savon hyvinvointialue ei pysty kattamaan alijäämiä vuoteen 2026 mennessä, koska perustuslain edellyttämien sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastuspalveluiden tuottamiseen tarvitaan riittävää henkilökuntaa ja palveluidenostoa. Aluevaltuusto on päättänytkin, että alijäämät katetaan viimeistään tilinpäätöksessä 2029, jotta toiminnan muutoksille jää riittävästi aikaa. Pohjois-Savon hyvinvointialue on saanut valtioneuvostolta lisälainanottovaltuutta vuosille 2023–2025, minkä vuoksi hyvinvointialue täyttää arviointimenettelyn kriteerit. Toistaiseksi valtionvarain ministeriö ei ole käynnistänyt hyvinvointialueiden arviointimenettelyjä.

1.1.10 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Arvio Pohjois-Savon hyvinvointialueen merkittävimmistä riskeistä perustuu talousarvion laadinnan yhteydessä syksyllä 2024 hyvinvointialueen johtoryhmän tekemään riskiarvioon sekä toimialojen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vuosiraportointiin vuodelta 2024.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen tunnistetut riskit luokitellaan kuuteen pääryhmään, jotka ovat strategiset riskit, operatiiviset riskit, taloudelliset riskit, vahinkoriskit, potilas- ja asiakasturvallisuuden riskit sekä tietoturvallisuus- ja tietosuojariskit.

Merkittävimmät tunnistetut riskit ja epävarmuustekijät liittyvät hyvinvointialueen talouteen, strategian toteutumiseen, henkilöstön saatavuuteen, palvelutarpeen kasvuun, muutosjohtamisessa onnistumiseen, organisaation siiloutumiseen sekä tietoturvallisuuteen ja tietojärjestelmien toimivuuteen. Hyvinvointialueen tulee lisäksi ottaa erityisesti varautumisessaan ja jatkuvuudenhallinnassaan huomioon myös globaalin turvallisuusympäristön muutoksen aiheuttamat riskit. Vahinkoriskejä hallitaan kattavalla vakuutusturvalla.

Strategiset riskit

Strategiset riskit kohdistuvat hyvinvointialueen pitkän aikavälin tavoitteisiin sekä näiden toteutumista tukeviin kriittisiin menestystekijöihin. Riskit liittyvät usein ulkoisiin tapahtumiin ja muutoksiin, jotka voivat vaarantaa esim. tulostavoitteet ja koskevat esimerkiksi kysyntää, lainsäädäntöä tai maineenhallintaa.

Pohjois-Savon demografinen kehitys sekä muut yhteiskunnalliset muutokset aiheuttavat asiakkaiden palvelutarpeen kasvua ja monimutkaistumista. Mikäli tähän kehityskulkuun ei pysytty vastaamaan palvelujen ja toimintojen uudistamisella, aiheutuu tästä hoito- ja palveluvelan tai kustannusten kasvua. Merkittävimpiä hallintatoimia riskin hallitsemiseksi ovat hyvinvointialuetasoinen integraatio ja panostaminen ennalta ehkäiseviin palveluihin.

Aluevaltuusto on hyväksynyt hyvinvointialueen strategian 14.12.2022. Hyvinvointialueen kahden ensimmäisen toimintavuoden aikana riskiksi on tunnistettu, että hyvinvointialueen strategia ei ohjaa riittävästi toiminnan eikä talouden suunnittelua ja taloudelliset haasteet vaikeuttavat strategisten tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi tiedon hajanaisuus vaikeuttaa strategisten tavoitteiden seuranta ja tilannekuvan muodostumista. Mikäli strategian ohjausvaikutus on puutteellista, se aiheuttaa epäjohtonmukaista tai ristiriitaista päätöksentekoa sekä puutteita tavoitteiden saavuttamisessa. Riskiä pienennetään sovittamalla yhteen talouden ja toiminnan suunnittelu- ja seurantaprosesseja. Tunnistettu riski huomioidaan vuonna 2025 käynnistyvän strategiaproessin yhteydessä.

Globaaleista ja kansallisista riskeistä hyvinvointialueen toimintaan pitkällä aikavälillä vaikuttaa niin ilmastonmuutos kuin sotilaallisen voimankäytön laajenemisen uhka Euroopassa. Radikaalisti muuttuneen turvallisuustilanteen takia hyvinvointialueen väestönsuojelusta ja varautumisesta vastaavien viranomaisten ja muiden toimijoiden keskinäistä tehtävänjakoa, varautumisjärjestelyiden koordinaatiota ja yhteistä harjoittelua on edelleen tarve tehostaa ja kehittää hyvinvointialueen varautumista johtamis- ja tilannekuvatoimintojen, materiaalistien valmiuksien ja logististen järjestelyjen osalta. Pohjois-Savon hyvinvointialueen asukkaille ja yhteistyökumppaneille tärkeiden toimintojen jatkuvuus merkittävien riskien toteutuessa varmistetaan

valmiussuunnitelmin sekä muilla toiminnan jatkuvuuteen pyrkivillä etukäteen tehtävillä varautumisjärjestelyillä. Edellä mainittuun kuuluvat suunnitelmien lisäksi keskeisesti henkilöstön kouluttaminen ja erilaiset harjoitukset, yhteistyö toiminnalle tärkeiden kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa, tietyt ennakkoon toteutettavat hankinnat ja varmistukset sekä muun muassa henkilöstön ja ajoneuvojen varaaminen poikkeusolojen tehtäviin.

Operatiiviset riskit

Operatiiviset riskit ovat seurausta organisaation päivittäisistä toiminnoista. Ne aiheutuvat riittämättömistä tai puutteellisista sisäisistä prosesseista, henkilöstöstä, järjestelmistä tai ulkoisista tekijöistä.

Tietyissä hyvinvointialueen ammattiryhmissä on edelleen haasteita henkilöstön saatavuudessa (mm. psykologit, sosiaalityöntekijät, perusterveydenhuollon lääkärit, pelastajat, hoitohenkilöstö). Rekrytointivaikkeudet em. ammattiryhmissä kohdentuvat erityisesti pienemmille paikkakunnille, ja yhdessä henkilöstön vaihtuvuuden kanssa ne aiheuttavat palvelutuotannon jatkuvuuden hallinnan riskejä sekä vaikuttavat kokonaistalouden hallintaan muun muassa vaihtuvuus-, sijais- ja ostopalvelukustannuksina. Esimerkiksi loppukesästä 2024 henkilöstövajeen takia kotihoidon palvelutasoa ja -tapaa jouduttiin väliaikaisesti muokkaamaan varautumissuunnitelman mukaiseksi Varkaudessa ja Siilinjärvellä. Riskiksi on tunnistettu myös se, ettei nykyinen henkilöstö kohdennu kaikissa toiminnoissa palvelutarpeen mukaisesti. Joissakin tehtävissä kriittistä tietoa ja osaamista voi puolestaan olla yksittäisten henkilöiden varassa. Muutamien kriittisten henkilöiden poisjäänti vuoden 2024 aikana aiheutti tilapäistä kuormittumista olemassa olevalle henkilöresurssille. Kaikkien ammattiryhmien osalta kuitenkin henkilöstösaatavuus on hieman parantunut, koska hallintakeinoina on käynnistynyt mm. kansainvälinen rekrytointi, opiskelupaikkojen määrän lisääminen, oppisopimuskoulutuksen vahvistaminen, teherekrytointi, rekrytointibonuskokeilut sekä YTA-laajuinen yhteistyö. Hyvinvointialueella on meillä paljon yhtäaikaista muutoksia, kuten palvelujärjestelmä uudistus, lakisääteisiä yhteistoimintamenettelyitä sekä merkittäviä tietojärjestelmähankkeita. Suuria muutoksia toteuttamassa ovat pääosin samat vastuhenkilöt, jotka vastaavat myös palvelutuotannosta, joten ajankäyttö kokonaisuuden koordinoitiin ja yhteen sovittamiseen on haastavaa. Riskiä voidaan pienentää ylimmän johdon ja keskijohdon välisen vuoropuhelun lisäämisellä, integraatiojohtoryhmyöskentelyllä, muutosviestinnällä ja koko henkilöstön sitouttamisella muutoksiin.

Hyvinvointialueella on havaittu ensimmäisten toimintavuosien aikana toimialojen ja toimintaprosessien välistä siiloutumista. Siiloutumiseen vaikuttavat organisaatorakenne sekä hyvinvointialueen päätöksentekorakenteen moniportaisuus. Hyvinvointialueen päätöksenteon ja talouden ohjaamisessa päätöksentekorakenne kasvattaa osaoptimoinnin riskiä toimialojen välillä. Hyvinvointialue uudistuksessa syntyneen uuden hallinnon tason myötä päättäjille voi myös syntyä ristiriitaisia päätöksentekotilanteita erityisesti kuntien ja hyvinvointialueen intressien poiketessa toisistaan. Tämä tulee esille esimerkiksi hyvinvointialueen ja kuntien välisissä vuokrasopimuksissa. Esteellisyyttä koskeva sääntely tosin hallitsee tätä riskiä hyvin. Riskiä hallitaan myös palveluintegraatioyhmän kokoontumisilla sekä palvelutuotannon vastuhenkilöiden sekä esittelijöiden ja päättäjien välisellä yhteistyöllä. Pahimmillaan siiloutuminen estää hyvinvointialuetta tavoittamasta valtakunnallisia tavoitteita palvelutuotannon integraatiosta ja vaikeuttaa taloudellisen tasapainon saavuttamista.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät sisäisiin tai ulkoisiin taloudellisiin ja rahoituksellisiin asioihin.

Hyvinvointialueen talous oli vuoden 2024 tilinpäätöstietojen mukaan 67,8 miljoonaa euroa alijäämäinen, mikä tarkoittaa, että valtion rahoitus ei vastaa Pohjois-Savon hyvinvointialueen toiminnan kustannuksia. Valtion rahoitus ei myöskään huomioi riittävästi alueen erityispiirteitä kuten hoito- ja korjausvelkaa sekä yhteistoiminta-alueen lakisääteisiä velvoitteita. Riskiksi on tunnistettu myös, että kansallinen rahoitus ei kehity ajoissa vastaamaan muutoksia toimintaympäristössä, kuten uudistuvan lainsäädännön vaatimuksia, kasvavaa palvelutarvetta, valtakunnallisia palkkaratkaisuja ja yleistä kustannustason nousua.

Hyvinvointialueella on aluehallituksen hyväksymä taloudellisuus- ja tuottavuusohjelma, jonka noudattaminen on edellytys kustannusten kasvun hillintään. Ohjelman seurannasta raportoidaan tarkemmin toimintakertomuksen sitä koskevassa luvussa. Mikäli valtion rahoituksessa ei tapahdu merkittävää kasvua tai hyvinvointialueen tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tavoitteita ei saavuteta, se aiheuttaa pahimmillaan hyvinvointialuelain 122. §:n mukaisen arviointimenettelyn käynnistymisen. Muita toimenpiteitä riskin pienentämiseksi ovat talouden ennakkoiva seuranta sekä finanssiriskien hallinta.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskit aiheutuvat odottamattomista ja äkillisistä usein vakuuttamiskelpoisista tapahtumista, joista voi seurata onnettomuus, rikkoutuminen tai vahingonkorvausvelvollisuus. Keskeisiksi vahinkoriskeiksi Pohjois-Savon hyvinvointialueella on arvioitu henkilöstöön kohdistuvat uhka- ja väkivaltatilanteet sekä muut työturvallisuuspoikkeamat, toimitilojen turvallisuuden, terveellisyyteen ja käytettävyyteen liittyvät riskit sekä muut vahingot, onnettomuudet, luonnonilmiöt ja tekniset viat.

Vahinkotapauksissa selvitetään, voiko vahinko tulla korvattavaksi vakuutuksesta. Hyvinvointialueella on laaja vakuutusturva, ja vakuutusmaksut ovat vuosittain noin 6,6 miljoonaa euroa. Tästä merkittävin osuus on lakisääteisellä potilasvakuutuksella, jonka maksu on noin 5,4 miljoonaa euroa vuodessa. Lakisääteisten vakuutusten ottamisen lisäksi hyvinvointialue on vakuuttanut omistamansa kiinteistöt ja irtaimistot. Kohteet on luetteloitu ja luetteloa päivitetään ja tarkistetaan säännöllisesti. Omaisuusvakuutuksessa kiinteistövahinkojen osalta omavastuu on 20 000 euroa ja irtaimistovahinkojen osalta 10 000 euroa. Hyvinvointialueen asiakkailta tai muilta sidosryhmiltä tulleita vahingonkorvaushakemuksia käsiteltiin yhteensä 263 kappaletta. Vahingonkorvauksia maksettiin vuonna 2024 on yhteensä 36 063,56 euroa.

Työntekijöiden tekemiä haitta- ja vaaratapahtumailmoituksia Pohjois-Savon hyvinvointialueella tehtiin vuoden aikana yhteensä 24 371 eli noin 67 ilmoitusta päivässä. Näistä noin 3 000 liittyi väkivallan uhkaan, mikä oli noin 54 prosenttia kaikista työturvallisuuteen liittyvistä ilmoituksista. Merkittävin toteutunut yksittäinen omaisuusvahinkoriski oli marraskuussa 2024 Puijon sairaalan varavoimakoneen ylikuumentumisesta aiheutunut tulipalo, joka aiheutti rakennukseen palo- ja savuvahinkoja.

Potilas- ja asiakasturvallisuuden riskit

Potilas- ja asiakasturvallisuuden riskit vaikeuttavat potilaita ja asiakkaita saamasta oikeaa hoitoa, oikeaan aikaan, oikeassa paikassa ja ilman haittatapahtumia. Tunnistetuissa riskeissä korostuvat puutteet lääketurvallisuudessa tai tiedonkulussa sekä potilaan mahdollinen itsetuhoisuus. Potilas- ja asiakasturvallisuuden riskien hallinnassa keskeisiä ovat henkilöstön osaamisen ja riittävyden varmistaminen, erilaiset tarkistuslistat sekä järjestelmällinen poikkeamailmoitusten käsittelyprosessi. Vakavista haittatapahtumista tehdään hyvinvointialueen ohjeituksen mukainen turvallisuustutkinta juurisyiden tunnistamiseksi ja vastaavien tapahtumien estämiseksi.

Vuoden 2024 kattavana teemana ja painopisteenä potilas- ja asiakasturvallisuudessa oli lääkitysturvallisuuden kehittäminen, minkä vuoksi toteutettiin muun muassa lääkehoidon ongelmien ja niistä aiheutuvien kustannusten vähentämishanke. Työntekijöiden tekemiä potilasturvallisuuden vaaratapahtumailmoituksia tehtiin vuoden 2024 aikana 16 693. Suurin osa vaaratapahtumailmoituksista liittyi lääke- ja nestehoitoon. Toiseksi suurimpana kokonaisuutena olivat kaatumiset ja putoamiset sekä kolmantena tiedonkulkuun ja tiedonhallintaan liittyvät ilmoitukset. Vakavien vaaratapahtumien takia järjestettiin yhteensä 10 tutkintaa. Huomioitavaa oli, että vuoden aikana raportoitiin 11 tulipalon alkua tai tulipaloa.

Tietoturvallisuus- ja tietosuojariskit

Tietoturvallisuus- ja tietosuojariskit kohdistuvat tiedonhallintaan, tietojärjestelmiin ja henkilötietojen käsittelyn vaatimuksiin. Tietosuojariskillä tarkoitetaan henkilötietojen käsittelyyn liittyvää riskiä, joka toteutuessaan voi vaarantaa rekisteröidyn oikeuksia ja vapauksia ja aiheuttaa esimerkiksi maineen menetyksen, petoksen kohteeksi joutumisen tai salassapitovelvollisuuden suojaamien tietojen paljastumisen. Tietojenkalastelu on todettu yhdeksi hyvinvointialueen todennäköisimmistä riskeistä. Tämän vuoksi yhtenä hallintatoimena on ollut henkilökunnan opettaminen simuloitujen tietojenkalasteluviestien avulla.

Hyvinvointialueella on käytössään valtava määrä eri tietojärjestelmiä, joista osa on toiminnan sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden kannalta kriittisiä. Kriittisen tietojärjestelmän häiriö voi pahimmillaan vaarantaa asiakas- ja potilasturvallisuuden. Toteutuessaan vakava tietoturva- tai tietosuojapoikkeama aiheuttaa myös merkittävää haittaa hyvinvointialueelle ja sen asukkailla. Kesäkuussa 2024 noin puolitoista vuorokautta kestänyt kotihoidon turvapalvelun häiriö aiheutti yli kolmesataa ylimääräistä tarkastuskäyntiä, mutta ei onneksi henkilövahinkoja. Vuonna 2024 hyvinvointialueen tietosuojatoiminnossa käsiteltiin 588 tietosuojapoikkeamailmoitusta. Näiden osalta tehtiin 255 ilmoitusta henkilötietojen tietoturvaloukkauksista tietosuojavaltuutetulle.

Tietojärjestelmien sirpaleisuuden vuoksi kattavan ja luotettavan talous- ja toimintatiedon saaminen mm. henkilöstö- ja asiakasmääristä tai hoitoon pääsystä on haasteellista, mikä vaikeuttaa hyvinvointialueen strategisena tavoitteena olevaa tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja johtamista. Myös tietojärjestelmähankintojen osalta hyvinvointialue on joutunut kantamaan toteutuneiden riskien seurauksia, esimerkiksi hankitun järjestelmän keskeneräisyyden takia. Hallintatoimina korostuvat tietojärjestelmähankkeiden ohjaamisen kehittäminen ja yhteisvaikeutusten arviointi, tietoturvahankkeet, testaus sekä arkkitehtuurin, tietoturvan ja tietosuojan arvioprosessi.

1.2 Hyvinvointialueen strategia

Tausta

Hyvinvointialuelain (611/2021) 41. §:n mukaisesti hyvinvointialueella on oltava strategia, jossa aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Hyvinvointialueen strategian tulee perustua arvioon hyvinvointialueen tilanteesta strategian laatimishetkellä sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista hyvinvointialueen tehtävien toteuttamiseen. Strategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Strategia

Aluevaltuusto hyväksyi hyvinvointialueen strategian joulukuussa 2022. Missio, tapamme toimia, ja strategiset painopisteet sekä niiden tarkemmat tavoitteet ovat seuraavanlaiset:

Missio:

- Hyvinvoiva ja kukoistava Pohjois-Savo

Tapamme toimia:

- Kunnioitamme toisiamme ja rakennamme yhtenäistä toimintakulttuuria.
- Rohkaisemme uudistumiseen.
- Toimintamme perustuu tietoon.
- Edistämme kumppanuuksia ja yhteistyötä.
- Tuemme tutkimusta ja etsimme uusia innovaatioita.
- Kustannusten hallinta on mukana kaikissa ratkaisuissamme.

Viisi strategista painopistettä:

I ASUKKAAT

- Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat.
- Kannustamme ja tuemme asukkaitamme osallisuuteen ja omatoimisuuteen.

II PALVELUT

- Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita.
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat toimintamme perusta.
- Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä.
- Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita.

III TYÖNTEKIJÄT

- Meillä on hyvinvoiva, motivoitunut ja ammattitaitoinen henkilöstö.
- Panostamme työntekijöiden osaamisen vahvistamiseen ja valmentavaan johtamiseen.

IV TOIMINTAYMPÄRISTÖ

- Vahvistamme kansainvälisen tason koulutusta, tutkimusta ja osaamista.
- Toimintamme parantaa sosiaalista ja ekologista kestävyyttä.
- Varaudumme kriiseihin ja lisäämme huoltovarmuutta.

V TALOUS

- Vaikuttavuus ja vastuuntunto ohjaavat taloudellista päätöksentekoa.
- Talous on tasapainossa.

Strategian toimeenpano ja seuranta

Strategian toimeenpanosuunnitelma valmisteltiin vuoden 2023 aikana. Suunnitelma kuvaa hyvinvointialueen strategian toimeenpanoa varten suunnitellut strategisten ohjelmat sekä strategian juurruttamisen ja viestinnän periaatteet. Palvelutoiminnan toimialakohtaiset toiminnalliset mittarit on kuvattu seuraavissa kappaleissa.

Toimeenpanon keskeinen osa ovat strategiset toimeenpano-ohjelmat:

- Palvelustrategia ja sen toimeenpano-ohjelma
- Henkilöstövoimavarojen kehittäminen ja vahvistaminen
- Digitaalisten palveluiden kehittäminen
- Hallinto, hankinnat ja tilat
- Tutkimus, kehitys, innovaatiotoiminta ja opetus
- Pelastustoimen palvelutasopäätös.

Ohjelmien toimeenpanossa hyödynnetään ”hyvinvointialueen toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen vuosina 2023–2025 saatua valtionavustusta” (aluehallitus 14.6.2023 § 212). Tulevaisuus- ja strategiajaosto seuraa strategisten ohjelmien toimeenpanoa ja ohjelmien toimeenpanosta tehdään väliraportointi. Toimeenpano-ohjelmien väliraportti käsitellään aluehallituksessa (Ahall 25.2.2025).

Strategian jalkauttaminen ja viestintä

Pshyvinvointialue.fi-verkkosivuilla ja henkilöstön Pulssi-intranetissä esitellään strategiaa ja strategisia ohjelmia (mm. verkkouutiset, uutiskirjeet, sosiaalinen media). Strategiasta on tehty visuaalista esittelyaineistoa ja sitä esitellään myös hyvinvointialueen yleisesityksissä. Strategiasta on jalkautettu henkilöstölle henkilöstöyksikön järjestämissä HR-infoissa, toimialojen ja palvelualojen omissa henkilöstöinfoissa sekä esihenkilökahviloissa ja podcasteissa. Strategia esitellään myös uusien työntekijöiden perehdytysaineistoissa ja tilaisuuksissa. Valmentavan johtamisen koulutus rakennettiin osaksi strategian jalkauttamista. Työ jatkuu vuoden 2025 aikana.

Strategian toimeenpanon keskeiset riskit:

- valtion rahoituksen kehitys tulevaisuudessa
- työvoiman saatavuus
- organisaation sitoutuminen strategian tavoitteisiin
- toiminnan kehittämisen kyky ja resurssit.

Taulukko. Pohjois-Savon hyvinvointialuestrategian mittarit 2024

Painopiste	Mittari	Tulos	Tavoite 25–
1. Asukkaat	Asukkaiden hyvinvointia seurataan Pohjois-Savon hyvinvoinnin vuosiraportissa (Aluevaltuusto 07.10.2024 § 52)		
Painopiste	Mittari*	Tulos	Tavoite 25–
2. Palvelut	1.10.–31.3. aikana lakisääteisen 3 kk:n kuluessa valmistuneet lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnit, %	76 %	↑
	Avohoidon keinoin vältettävissä olevat, päivystyksellisesti alkaneet sairaalahoitot perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla.	1 487	↑↓
	Erikoissairaanhoidon yli 6 kk odottaneet / 10 000 asukasta	103	↓
	Hyvinvointialueille osoitettujen toimeentulotukihakemusten käsittely 7 arkipäivän kuluessa, % hakemuksista	98 %	↑↓

	Koki palvelun sujuvaksi, (%) sosiaalipalveluita käyttäneistä	50,9 %	↑
	Monisairaiden hoidon jatkuvuus (COCI) perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärikäynneillä tai hoitajakäynneillä	0,23	↑
	Niiden kotihoidon 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden osuus, joilla päivityksenä alkaneita sairaalajaksoja, % vastaavan ikäisistä kotihoidon asiakkaista	18,8 %	↓
	Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon lääkärin kiireettömän käynnin odotusaika yli 7 pv hoidon tarpeen arvioinnista, % toteutuneista käynneistä	62 %	↑
	RAI-arvioidut 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, (%) vastaavan ikäisestä väestöstä	18,5 %	↑
	Asiakas- ja potilasturvallisuusmittarit on otettu käyttöön hyvinvointialueella (kyllä/ei)	Kyllä	Kyllä
	Digitaalisten palvelujen kypsyystasoa mitataan osana THL:n luomaa kypsyystasomittaria, joka toteutetaan osana Suomen kestävän kasvun ohjelman toimeenpanoa (kyllä/ei)	Kyllä	Kyllä
	Yhteistyöalueen hyvinvointialueet ovat laatineet yhteisen suunnitelman merkittävien tietojärjestelmien hankkimiseksi ja käyttöönottamiseksi ja sopineet siitä YTA-sopimuksessa	Kyllä	Kyllä
Painopiste	Mittari	Tulos	Tavoite 25-
3. Työntekijät	Henkilötyövuosi (työntekijöitä), vuoden 2023 toteutunut teoreettinen työpanos	12 670	Seuranta
	Henkilöstön ikärakenne (keski-ikä)	44	Seuranta
	Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus (kuukausitasolla)	0,45	Seuranta
	Sairauspoissaolot (pv/htv)	18,9	↓
	Henkilöstön osaamisen kehittäminen / koulutuspäivät (päivät/työntekijä)	1,9	3,0
	Hyvinvointialue seuraa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden riittävyyttä palvelukokonaisuuksissa ammattiryhmittäin (kyllä/ei)	Kyllä	Kyllä
	Hyvinvointialueella on käytössä säännöllinen laaja-alainen sote-henkilöstön työhyvinvoinnin tilaa kuvaava kysely/selvitys	Kyllä	Kyllä
	Johtamisen käsikirja ja siihen liittyvät koulutukset toteutettu (kyllä/ei)	Kyllä	Kyllä
	Toiminnallisen ja henkilöstöpoliittisen tasa-arvosuunnitelman laatiminen on aloitettu vuonna 2023 ja henkilöstö on osallistettu tasa-arvosuunnitelman laatimiseen tasa-arvolain määrittelemällä tavalla.	Kyllä	Kyllä
Painopiste	Mittari	Tulos	Tavoite 25-
4. Toimintaympäristö	Alueilla on luotu alueelliset yhteistyörakenteet sidosryhmien kesken tukemaan koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa	Kyllä	Kyllä
	Asiakas- ja potilasturvallisuusmittarit on otettu käyttöön hyvinvointialueella	Kyllä	Kyllä
	Hyvinvointialueiden strategioissa on huomioitu sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys	Kyllä	Kyllä
	Julkisissa hankinnoissa on huomioitu sosiaalinen, taloudellinen ja ekologinen kestävyys	Kyllä	Kyllä
	TKKI-toimintaan on luotu toimintamallit perustason palveluihin liittyen kansallisella ja alueellisella tasolla	Kyllä	Kyllä
	Valmiussuunnittelu perustuu kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin	Kyllä	Kyllä
	Varautuminen perustuu kansallisesti yhtenäisiin perusteisiin	Kyllä	Kyllä
	YTA-sopimus on valmis	Kyllä	Kyllä
Painopiste	Mittari	Tulos	Tavoite 25-
5. Talous	Tilikauden yli-/alijäämä, 1 000 euroa	-67 849	-46,393
	Tilikauden yli-/alijäämä, €/asukas	-272,68	-187
	Laskennallisen rahoituksen suhde hyvinvointialueen nettokäyttökustannuksiin	95,3 %	99,8 %
	Vuosikate, 1 000 euroa	-33 511	-11 379
	Vuosikate, % poistoista	-97,67	31,6
	Hyvinvointialue on mukana vaikuttavuusverkostossa	Kyllä	Kyllä
	Hyvinvointialueella suunnitellaan/on käynnissä vaikuttavuuden pilotteja	Kyllä	Kyllä
	Hyvinvointialueen sisäisessä ohjauksessa hyödynnetään vaikuttavuuden mittareita	Ei	Kyllä

*Lähde THL tilastoraportit ja Sotokuva-tietokanta.

1.3 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen hyvinvointialueella

Pohjois-Savon hyvinvoinnin ja terveyden ja osallisuuden edistämisen (HYTE) työtä on koordinoitunut HYTE- ja osallisuuspalveluyksikön HYTE- ja osallisuustiimi, joka koordinoi myös yleishyödyllisten toimijoiden kanssa tehtävää avustusperustaista sekä toiminnallista yhteistyötä. Toimintaa on vahvistanut hankehenkilöstö (Kestävää hyvinvointia Pohjois-Savoon hankkeet). HYTE-työ on edennyt suunnitellusti. Pohjois-Savon hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämistä linjaavat alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma. HYTE-työn tärkeimmät painopisteet vuosille 2021–2025 ovat:

- Osallisuuden vahvistuminen ja yksinäisyyden vähentäminen
- Vanhemmuus vahvistuu
- Itsestä huolehtimisen ja terveellisten elintapojen edistäminen
- Mielen hyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäisy
- Tapaturmien ja väkivallan ehkäiseminen
- HYTE-resurssien, rakenteiden ja prosessien vahvistaminen.

Miten HYTE- työn painopisteissä on edetty

Myönteistä on, että hyvinvointialueen HYTE-rakenteet ovat monialaistuneet, HYTE-yhdyspinnat ovat selkiytyneet ja yhteistyö kuntien kanssa on vahvaa. Osallisuuden kokemus on toteutunut parhaiten nuorilla pojilla ja korkeasti koulutetuilla työikäisillä. Nuorten seksuaalinen ahdistelu ja häirintä ovat vähentyneet. Raskaudenkeskeytykset nuorilla ovat vähentyneet. Lapset ja nuoret ovat tervehampaisempia ja liikkuvat aiempaa enemmän, mutta hyvä kehitys vaatii vielä huomiota. Ikääntyneiden suositusten mukainen ravitsemus ja liikkuminen ovat parantuneet.

Huolta aiheuttaa, että Pohjois-Savo on edelleen korkeimman sairastavuuden aluetta. Yhteiset toimintakäytännöt kaatumisten ehkäisemiseksi, alkoholin riskikäytön havaitsemiseksi, elintaneuvonta ja HYTE-kertoimeen vaikuttavat kirjaamiset vaativat vielä huomiota. Hyvinvointialueen osallistumis- ja vaikuttamiskanavat ja niiden seuranta vaativat vahvistamista. Lasten, nuorten ja työikäisten ruokailutottumukset ovat heikentyneet, ja joka viides nuori on syömis-häiriöriskissä. Aikuisten lihavuus on yleistynyt ja he nukkuvat ja liikkuvat edelleen liian vähän. Yhä useampi lapsi joutuu kokemaan hänestä huolta pitävien aiheuttamaa fyysistä ja henkistä väkivaltaa. Ikääntyneillä on aiempaan enemmän kaatumisia ja niistä johtuvia hoitajaksoja. Nuorista joka neljäs kokee vähintään kaksi viikkoa kestänyttä masennusoireilua. Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneiden määrä on meillä suuri. Tupakka- ja sähkösavukkeiden käyttöä on jo lapsilla ja nuuskapussien käyttö on lisääntynyt nuorilla. Raskauden aikana tupakointi on yleistä. Joka kolmas työikäisistä käyttää alkoholia runsaasti. Kohdunkaulansyövän seulontoihin osallistutaan koko maata heikommin, ja synnytyksen jälkeisen raskauden keskeytyksen tai toistuvien keskeytyksien määrät ovat lisääntyneet. Työttömien terveystarkastuksia suhteessa työttömien määrään tehdään vähän. Hyvinvointialueen HYTE-rakenteet kaipaavat vahvistamista.

Miten HYTE- työn painopisteissä on edetty toimenpiteiden näkökulmasta

Osallisuuden vahvistuminen ja yksinäisyyden vähentäminen sekä järjestöyhteistyö: Vuonna 2024 kehitettiin osallisuuden rakenteita. Vaikuttamistoimielinten toimintasäännöt päivitettiin toiminnan sujuvoittamiseksi. Kokemusosaamisen hyödyntämistä edistettiin ohjeistuksella, perehdyttämällä ja webinaareilla. Yksinäisyyden vähentämiseksi järjestettiin

koulutuksia ja Kaikukortti-toimintaa pilotoitiin hyvinvointialueella. Avustusperusteisella yhteistyöllä tuettiin 42:ta yleishyödyllistä yhteisöä, jotka edistävät terveyttä, sosiaalista hyvinvointia tai arjen turvallisuutta. STM:n ruoka-aputoiminnan valtionapu Pohjois-Savon alueella kattoi yhteensä 15 ruoka-aputoimijaa. Avustus kohdennettiin lahjoitetun hävikkiruuan jakeluun ja ruoka-aputoiminnan turvaamiseen.

Vanhemmuus vahvistuu: Järjestettiin koulutusta raskaus- ja vauvavaiheen mielenterveyden edistämisestä ja Lapset puheeksi -toimintamallista. Perhekeskuksessa aloitti perhekeskuskoordinaattori.

Itsestä huolehtimisen ja terveellisten elintapojen edistäminen: Elintapaohjauksen yhteensovittaminen aloitettiin tilannekartoituksella ja perustamalla elintapaohjauksen työryhmä. Verkkopuntari- ohjelman käyttöä ja elintapaohjauksen kirjaamiskäytänteitä vahvistettiin. Palvelupolut liikunnallisen elämäntavan, ravitsemuksen sekä unen ja palautumisen osalta työstettiin valmiiksi. Elintapaohjauksen ja seksuaaliterveyden edistämisen koulutuksia ja tietoisuuksia järjestettiin asiakkaille ja ammattilaisille itsehoitotaitojen ja elintapaohjauksen vahvistamiseksi. Kohdennetun elintapaohjauksen ja kuntien liikuntaneuvonnan rajatun kirjaamisoikeuden myöntämisen toimintamallia valmisteltiin.

Mielen hyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäisy: Alkoholin riskikäytön toimintamallin jalkauttamista jatkettiin. Hyvinvointialueen nikotiinittomuusyhdyshenkilöverkosto aloitti toimintansa. Mielenterveys- ja päihdejärjestöjen toimintaa tehtiin tutuksi hyvinvointialueen ammattilaisille. Aikuisen masennuksen hoitoketjutyöryhmään annettiin ehkäisevän mielenterveystyön asiantuntemusta. Mielenterveys- ja päihdepalvelupolkutyö valmistui. Kunnille annettiin asiantuntijatukea mielenterveyden edistämisessä.

Tapaturmien ja väkivallan ehkäiseminen: Palvelupolkujen tekeminen aloitettiin. Toteutettiin väkivallan ehkäisyn tietoisuuksia, tuotiin väkivaltatyön toimijoita tutuksi sekä päivitettiin ja jaettiin Pysytään pystyssä -opasta hyvinvointialueen ammattilaisille ja asiakkaille. Itäisen YTA alueen kaatumisen ehkäisyverkosto on jatkanut toimintaansa moniammatillisesti.

HYTE-resurssien, rakenteiden ja prosessien vahvistaminen: Alueen HYTE-työtä johtavassa HYTE-neuvottelukunnassa toteutettiin lakisääteiset HYTE-neuvottelut. Hyvinvointialueen palvelutuotannon kanssa on luotu yhteyksiä ja rakenteita HYTE-työhön. Poikkihallinnolliset ja monialaiset HYTE-teemaverkostot kokoontuivat säännöllisesti, ja hyvinvointialueen HYTE-työryhmiä aloitettiin. Yhdyspintatyön edistämiseksi tehtiin kuntakierroksia. Osaamista on tuettu vaikuttavien menetelmien koulutuksilla ja käytäntöjen jakamisella. Osallistuttiin THL:n vaikuttavien HYTE-toimintamallien arviointijärjestelmän kehittämiseen ja kansallisiin verkostoihin. Otettiin käyttöön hyvinvointialueen vaikutusten ennakoarviointi päätöksenteossa (EVA). RRP Arjen Ilo ja tuki -hanketyönä on edistetty HYTE-palvelukonseptia eli HYTE-toimintaan ohjauksen ja neuvonnan toimintamallia ja otettiin käyttöön digitaalinen palvelutarjotin.

1.4 Selonteko hyvinvointialueen sisäisen valvonnan, sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan järjestämisestä

1.4.1 Sisäinen valvonta

Julkisen toiminnan luotettavuus edellyttää riittävää valvontaa. Valvonnan ja riskienhallinnan avulla pyritään saamaan varmuus siitä, että toiminta on järjestetty päätösten mukaisesti ja organisaatiolle asetetut tavoitteet ovat saavutettavissa. Hyvinvointialuelain 7. luvun 43. §:n mukaisesti hyvinvointialueen aluehallituksen tehtäviin kuuluu huolehtia sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä. Pohjois-Savon hyvinvointialueen hallintosäännön 108. § määrittää aluehallituksen tehtäviä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä omavalvontaohjelman ja varautumisen että hyvän hallinnon ja lainmukaisuuden valvonnan järjestämisestä. Hallintosäännön ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaan lautakunnat raportoivat aluehallitukselle sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan toteutumisesta ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuut, rakenteet ja toimintatavat on kuvattu Pohjois-Savon hyvinvointialueen hallintosäännössä, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteissa (aluevaltuusto 30.5.2022 § 80) ja toimintaohjeessa (aluehallitus 19.12.2022 § 405). Lisäksi hyvinvointialueella on voimassa aluehallituksen hyväksymä korkoriskipolitiikka (13.3.2023 § 77). Sisäisen valvonnan tuloksellisuutta ja riskienhallintaa seurataan talousarviovuoden aikana osana toiminnan ja talouden raportointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä hyvinvointialueen ja sen konsernin toiminta- ja menettelytapoja, joilla johto (tilivelvolliset) ja esihenkilöt pyrkivät varmistamaan, että hyvinvointialueen toiminta on tuloksellista ja taloudellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja resurssit turvataan.

Sisäisen valvonnan tavoitteet liittyvät yleisesti toiminnan kustannustehokkuuden parantamiseen, laadukkaan ja läpinäkyvän hallinnon järjestämiseen sekä työn mielekkyyden turvaamiseen. Sisäisen valvonnan tavoitteet ovat toiminnan tuloksellisuus, raportointi ja tiedon oikeellisuus, toiminnan laillisuus ja johdon antamien ohjeiden noudattaminen sekä resurssien ja omaisuuden turvaaminen ja hyödyntäminen. Pohjois-Savon hyvinvointialueen sisäisen valvonnan järjestäminen perustuu kansainväliseen COSO Internal Control -käsitelmalliin, jossa sisäinen valvonta koostuu viidestä toisiinsa liittyvästä osatekijästä: valvontaympäristö, riskienhallinta, valvontatoimenpiteet, tiedonkulku ja seuranta.

Sisäiseen valvontaan kuuluvat muun muassa johdolle ja luottamuselimille laadittavat raportit, toiminnan ja erityisesti poikkeamien seuranta, talousarvion toteutumisen seuranta, säädösten ja ohjeiden noudattamisen valvonta, hyväksymis- ja valtuutusmenettelyt sekä tekniset valvontatoimenpiteet. Sisäisen valvonnan toimeenpanoon sisältyvät olennaisena osana yksiköiden päivittäisjohtamiseen kuuluvat valvontatoimet. Niiden avulla esihenkilöt varmistuvat siitä, että yksiköissä toimitaan tavoitteiden suuntaisesti ja annettujen ohjeiden mukaisesti. Valvontatoimia kohdistetaan esimerkiksi seuraaviin asioihin: päätöksenteko, toimivaltuuksien noudattaminen, varojen käyttö, henkilöstöhallinto ja palkat, sopimukset, hankinnat, tulot, kirjaimien oikeellisuus, tietoturva ja tietosuojat sekä häiriötilanteisiin varautuminen.

Vuoden 2024 sisäisen valvonnan painopisteinä hyvinvointialuetasoisesti olivat talouden säännölliset kontrollit (ml. toimivaltuuksien noudattaminen ja talous- ja tuottavuusohjelman seuranta), häiriötilanteisiin varautuminen (valmiussuunnitelmien ajantasaisuus) sekä prosessien ja palvelujen kuvaaminen Arter IMS- ja ARC-järjestelmiin. Sisäistä valvontaa on kohdennettu toimialoilla erikseen muun muassa myös hankintojen ja henkilöstöpäästösten asianmukaisuuteen sekä omavalvonnan kehittämiseen.

Hyvinvointialueen sisäisen valvonnan vuosisuunnitelman mukaan toimialojen, palvelualueiden, palveluyksiköiden ja toimintayksiköiden tuli käsitellä sisäisen valvonnan tuloksiaan loka-marraskuussa 2024. Sisäisen valvonnan itsearviointiin pohjautuva vuosiraportointi käsiteltiin kaikkien toimialojen johtoryhmien sisäisen valvonnan tapaamisissa marraskuussa sekä palvelutoimialoilla vastaavissa lautakunnissa joulukuussa 2024. Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta järjestettiin vuonna 2024 neljä koulutustilaisuutta, jotka liittyivät sisäisen valvonnan järjestämismalliin ja riskienarviointien toteuttamiseen. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessikuvaukset on laadittu hyvinvointialueen IMS-tietojärjestelmään.

Omavalvonta on olennainen osa hyvinvointialueen palvelutuotannon sisäistä valvontaa, jonka avulla varmistetaan palvelujen saatavuus, jatkuvuus, turvallisuus ja laatu sekä asiakkaiden yhdenvertaisuus. Sosiaali- ja terveystoimen valvontayksikkö toimii merkittävänä linjajohdon tukena hyvinvointialueen riskiperusteisessa, suunnitelmallisessa ja reaktiivisessa omavalvonnassa. Valvontayksikön tuottamassa sosiaalipalvelujen toimintayksikkökohtaisessa valvonnassa on ollut vuonna yhteensä 185 suunnitelmallista ja reaktiivista valvontatapahtumaa. Terveystoimintaan toteutettiin yhteensä 27 valvontakokonaisuutta, jotka kohdistettiin mm. päivystysten, kotisairaaloiden, suun terveydenhuollon, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon, sotekeskusten vastaanottotoiminnan ja aikuispsykiatrian avohoidon toimintoihin. Lisäksi hyvinvointialueella toteutettiin ISO 9001:2015 -laatujohtamisen standardin mukaisia sisäisiä auditointeja (vuonna 2024 16 kpl). Hyvinvointialueen johtoryhmä päätti 17.9.2024 luopua ISO 9001 -sertifikaatista vuoden 2024 loppuun mennessä. Sertifikaatti oli voimassa 31.12.2024 asti. Suunniteltu ulkoinen arviointi peruttiin.

1.4.2 Sisäinen tarkastus

Hyvinvointialuelain 51 §:n mukaan aluehallituksen tulee järjestää hyvinvointialueen riippumaton sisäinen tarkastus. Hallintosäännön mukaisena sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida objektiivisesti ja riippumattomasti sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan järjestämistä ja tuloksellisuutta, raportoida arvioinnin tuloksista sekä esittää toimenpideehdotuksia järjestelmän kehittämiseksi.

Aluehallitus hyväksyi riskiarvioon perustuneen sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman 28.2.2024 § 61. Vuosisuunnitelmassa tarkastuskohteita määritettiin kuusi, ja niissä huomioitiin sisäisen tarkastuksen resurssit sekä tehtävät tarkastuslautakunnan käsiteltäviksi tulevien asioiden valmistelussa. Vuosisuunnitelmaa muutettiin vuoden 2024 kuluessa vastaamaan hyvinvointialueen johdon tietotarpeita. Sisäinen tarkastus toteutti mukautetun vuosisuunnitelman mukaiset tarkastuskohteet ja oli näiden lisäksi mukana seitsemässä vuosisuunnitelman ulkopuolisessa tarkastuksessa, ulkopuolisin resurssein toteutetussa talouden johtamisjärjestelmän arvioinnissa sekä toimialakohtaisissa sisäisen valvonnan keskusteluissa. Vuoden 2024 aikana sisäisessä tarkastuksessa arvioitiin muun muassa sosiaalisen luototuksen prosessia,

tietopyyntöprosessia, lähipiiritapahtumia, ostolaskujen hyväksymisprosessia, sopimushallinnan toteutumista sekä hankintojen toteutumista toimittajilta, jotka eivät ole hyvinvointialueen kilpailuttamattomia sopimustoimittajia.

Sisäisen valvonnan järjestämisvastuiden osalta hyvinvointialueen hallintosäännöstä poistettiin yhtä viranhaltijaa koskenut kaksoisroolitus, joka johti tarkastuslautakunnassa jääviystilanteisiin ja siten hankaloitti tarkastuslautakunnan asioiden käsittelyä. Vastaavasti kaksoisrooli osaltaan muutti sisäisen tarkastuksen mahdollisuutta konsultoida hyvinvointialueen operatiivista johtoa.

Sisäisen tarkastuksen havainnot on raportoitu toimintaohjeen mukaisesti hyvinvointialuejohtajalle ja vuosittain aluehallitukselle. Sisäisessä tarkastuksessa tehtyjen havaintojen mukaan hyvinvointialueen toimintoja ja prosesseja on edelleen kehitetty vuoden 2024 aikana. Sosiaalisen luotoksen myöntämis- ja seurantaprosessi on järjestetty tarkoituksenmukaisesti. Hyvinvointialueella lähipiirisuhteet ja -tapahtumat tunnistetaan, eikä epätavanomaisia tapahtumia sidonnaisuusilmoituksiin ilmoitettuihin tai johdon sivutoimi-ilmoitusten mukaisiin yhtiöihin havaittu. Hankinnoissa sisäisen tarkastuksen havaintojen perusteella kokonaisuudessaan ostolaskujen kierto toteutuu pääosin reittimallien mukaisesti, ja havaitut poikkeamat ovat yksittäisiä. Sisäinen tarkastus suositteli toimialoja kiinnittämään huomiota hankintoihin hyvinvointialueen sopimuskannan ulkopuolisilta toimittajilta.

Sisäinen tarkastus ottaa vastaan myös hyvinvointialueen sisäiseen whistleblow-ilmoituskanaavaan saapuvat ilmoitukset. Ilmoituksen voi tehdä kaikista väärinkäytöksiin liittyvistä havainnoista, vaikka ilmoittajan suojelu määrittyy EU-direktiivin ja sen täytäntöönpanoon liittyvän kansallisen lain mukaisesti soveltamisaloihin. Vuoden 2024 aikana ilmoituksia saapui neljä, joista osa johti selvitykseen sekä toimintojen kehittämiseen. Yhden ilmoituksen osalta sisäinen tarkastus selvitti viranhaltijoiden nimittämisprosessia sidosyksikköasemassa olevien yhtiöiden hallituksiin. Kaikkiin saapuneisiin ilmoituksiin on vastattu lain edellyttämässä määräajassa.

1.4.3 Riskienhallinnan järjestäminen

Pohjois-Savon hyvinvointialueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeen mukaisesti riskienhallinnan tarkoituksena on varmistaa hyvinvointialueen häiriötön palvelutuotanto. Kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla kehitetään yhteisiä tapoja tunnistaa, arvioida sekä hallita hyvinvointialueen toimintaan ja tavoitteiden saavuttamiseen liittyviä riskejä. Riskienhallinnan avulla tunnistetaan organisaation toimintaan mahdollisesti vaikuttavat tapahtumat ja saataan tapahtumien riskit organisaation hyväksymälle tasolle. Riskienhallinnan tavoitteena on myös auttaa päätöksentekijöitä tekemään tietoisia valintoja, priorisoida toimintoja tärkeysjärjestykseen sekä auttaa tunnistamaan vaihtoehtoisia toimintatapoja.

Toimialat, palvelualueet ja -yksiköt sekä tytäryhtiöt päivittävät riskiarvionsa vähintään kerran vuodessa talousarvion laatimisen yhteydessä. Vakaville riskeille suunnitellaan hallintatoimet, jotka pienentävät riskien todentumisen mahdollisuutta. Riskienhallintatoimenpiteiden vaikutusten seurannan ja riittävyden arvioinnin avulla voidaan varmistaa, että riskienhallintakeinot on toteutettu suunnitellusti ja ne ovat vaikuttavia ja tehokkaita. Organisaation sisäisellä sekä keskeiset sidosryhmät huomioivalla luottamuksellisella tiedonvaihdolla varmistetaan, että kaikki keskeiset toimintaan vaikuttavat tahot ovat tietoisia toimintaan kohdistuvista riskeistä.

Riskien tunnistaminen, arviointi sekä riskienhallinnan toimenpiteiden toteutus ja toimivuus on vastuutettu eritoten palvelualueiden, palveluyksiköiden ja toimintayksiköiden vastuuhenkilöille. Riskienhallinnan tilaa ja tuloksellisuutta seurataan ja arvioidaan säännönmukaisesti talousarviovuoden aikana ja sen tuloksellisuudesta raportoidaan osavuosikatsauksissa ja tilinpäätöksessä.

Riskienhallinnan järjestelmä on otettu laajasti käyttöön hyvinvointialueen toimintayksiköissä. Järjestelmään on kirjattu kuluneen vuoden aikana yli 3 300 tunnistettua riskiä sekä näille aikataulutetut ja vastuutetut hallintatoimenpiteet. Lisäksi kunkin poikkeamailmoitusjärjestelmään tehdyn ilmoituksen käsittelyn yhteydessä laaditaan vaaratapahtumakohtainen riskiarvio. Erillisiä riskityöpajoja on pidetty mm. väärinkäytösriskien osalta. Hyvinvointialueen johtoryhmä laati lokakuussa 2024 hyvinvointialuetasoisien riskikartoituksen, johon nostettiin kahdeksan merkittävimmäksi arvioitua riskiä. Merkittävimmät tunnistetut sekä vuonna 2024 toteutuneet riskit on kuvattu toimintakertomuksen luvussa 1.1.10.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan hyvinvointialuetasoiseen kehittämiseen ja koordinointiin oli käytettävissä vuonna 2024 yhden henkilön työpanos. Vastuuhenkilöllä on yli viiden vuoden kokemus suurten julkisyhteisöjen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan koordinoinnista ja raportoinnista. Hänen tukena toimii hyvinvointialueen riskienhallinnan asiantuntijoista koostuva riskienhallintatyöryhmä sekä Hyvil Oy:n kokoama kansallinen asiantuntijaverkosto.

1.4.4 Sisäisessä valvonnassa havaitut puutteet kuluneella tilikaudella

Yhtenä vuoden 2024 sisäisen valvonnan painopisteenä pyrittiin edistämään sitä, että organisaation palvelukuvaukset sekä toimintaprosessit ovat selkeät ja tehokkaat sekä kuvattu ARC- ja IMS-järjestelmissä. Vuoden loppuun mennessä kuvaukset olivat valmisteltuina hieman alle 50 prosentissa palveluista ja prosesseista. Eniten laatimatta olevia kuvauksia on hyvinvointialueen yleisissä palveluissa. Muun muassa prosessien ja vuosikellojen keskeneräisyyden vuoksi toiminnan priorisointi ontuu, ja siksi toiminta on osin liian reaktiivista suunnitelmallisen sijaan. Hyvinvointialuetasoisia ohjeistuksia ja käytänteitä tulee jalkauttaa nykyistä paremmin myös konserniyhteisöille.

Talouden johtamiseen ja taloushallinnon prosesseihin tehtiin ulkopuolinen asiantuntijaselvitys, joka antoi osviittaa toimintojen suunnitelmalliselle kehittämiselle. Koska talousarvio ei vastannut toimialojen todellisia määrärahatarpeita, paikoin palvelutaso heikkeni alle päätetyn tason. Tietojohtamisen työkalujen keskeneräisyys talouden ja toiminnan osalta on aiheuttanut ylimääräistä työtä. Ajanmukaisen tiedon puute on hankaloittanut johtamista ja toiminnallista integraatiota toimialojen sisällä sekä muiden toimialojen kanssa.

Hyvinvointialueen henkilöstön määrää ei ole vielä saatu tasapainoon kaikissa toiminnoissa. Toimialoilla on yksiköitä, jotka kärsivät osaaja- ja tekijäpulasta, mikä on aiheuttanut ajoittaista ko. yksiköiden ylikuormittumista tai palvelutason heikkenemistä. Syksyn 2024 työhyvinvointikyselyn tulosten mukaan hyvinvointialueen työntekijät kaipaavat esihenkilöltään enemmän kannustamista ja palkitsemista (32 prosenttia vastanneista). Tavoitteena on, että hyvinvointialueen työntekijöiden onnistumiset huomioidaan ja palkitaan tulevaisuudessa vahvistettujen toimintamallien mukaisesti.

Varautumisen kokonaisuuden ohjaamisessa ja vastuunjaossa on edelleen epäselvyyksiä ja päällekkäisyyksiä, mikä vaikeuttaa osa-alueen valvontaa ja suunnitelmallista kehittämistä. Vuonna 2024 oli myös pulaa varautumisen asiantuntijaresursseista. Valmiussuunnitelmia on päivitetty, mutta niiden jalkauttaminen on kesken.

1.4.5 Sisäisen valvonnan kehittäminen taloussuunnittelukaudella

Aluevaltuuston hyväksymien perusteiden mukaisesti hyvinvointialuekonsernin sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kehitetään jatkuvasti siten, että pystytään aktiivisesti vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin, hallitsemaan olennaisiksi arvioituja riskejä ja suunnitelmallisesti hyödyntämään mahdollisuuksia.

Vuoden 2025 sisäisen valvonnan painopisteiksi on valittu varautuminen ja väestönsuojelu, hankinnat ja hankintasopimukset, palvelujärjestelmä uudistuksen seuranta sekä omavalvonnan toimeenpano. Muun muassa talouden johtamiseen liittyviä vastuita täsmennettiin viimeisimmässä hallintosäännön päivityksessä, joten niiden toimeenpanon seuranta kuuluu prioriteetteihin. Henkilöstön palkitsemiskäytäntöjen kehittämiseen on alkamassa vuodelle 2025 erillinen kehittämisprojekti. Muita kehittämistä vaativia mutta samalla hyvinvointialueen valvontaa ja johtamista palvelevia kokonaisuuksia ovat tiedolla johtamisen työkalujen kehittäminen, strategian ja sen seurantatyökalujen päivittäminen, palveluprosessien kuvaamisen jatkaminen, palveluintegraation toteuttaminen toimialoilla ja yli toimialarajojen, hyvinvointialueen arvojen ja toimintakulttuurin yhtenäistäminen, tytäryhtiöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan käytänteet sekä hallinnollisen johtamisen vuosikellon käyttöönotto.

Johtopäätöksensä voidaan todeta, että hyvinvointialueen toisena toimintavuotena sisäinen valvonta on pääosin asianmukaisesti järjestetty. Toimialoilla on kyetty toteuttamaan sisäistä valvontaa sekä tunnistamaan keskeisiä riskejä ja yhtä lailla valvonnan katvealueita. Kehittämistarpeena voidaan nähdä myös positiivisten riskien eli mahdollisuuksien parempi tunnistaminen sekä sisäisessä valvonnassa havaittujen onnistumisten esille tuonti.

1.5 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

Tilikauden tulojen riittävyys menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakateen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään lisäksi tuloslaskelman eristä ja välituloksista laskettuja tunnuslukuja. Kustakin tuloslaskelman erästä esitetään vastaava tieto vertailutietona, jos se on saatavissa. Tuloslaskelmassa ovat mukana hyvinvointialueen ulkoiset tulot ja menot tuloslaskelmariveittäin.

Hyvinvointialueen toimintatuotot olivat yhteensä 278,8 miljoonaa euroa ja valmistus omaan käyttöön 1,4 miljoonaa euroa. Toimintatuotot ylittyivät 9,9 miljoonalla eurolla (+3,67 %) muutetusta talousarviosta. Toimintatuotot kattoivat toimintakuluista 18,5 prosenttia.

Toimintatuottojen ylitykset muodostuivat myyntituotoista (3,0 miljoonaa euroa). Yliopistosairaaloiden erityisvaltionosuuksia tutkimustoimintaan (+1,4 miljoonaa euroa), muita yhteistointakorvauksia (+0,474 miljoonaa euroa) sekä tutkimussopimusten korvauksia (+0,4 miljoonaa euroa) saatiin ennakoitua enemmän. Asiakasmaksutuottoja kertyi 1,1 miljoonaa euroa arviota enemmän. Tuet ja avustukset ylittyivät 1,4 miljoonalla eurolla, ja muut toimintatuotot ylittyivät 4,4 miljoonalla eurolla, josta vuokratuottojen ylitys oli 0,7 miljoonaa euroa ja muut tuotot 3,6 miljoonaa euroa.

Toimintakulujen toteutuma oli 1 508,9 miljoonaa euroa. Toimintakulut alittuivat muutetusta talousarviosta 13,8 miljoonaa euroa (0,91 %). Henkilöstökustannukset olivat 710,6 miljoonaa euroa eli 47 prosenttia toimintakuluista ja palvelujen ostot 531,4 miljoonaa euroa eli 35,2 prosenttia toimintakuluista. Asiakaspalveluostojen osuus oli 280,4 miljoonaa euroa, joka oli 52,7 prosenttia palvelujen ostoista. Hoidot muilta hyvinvointialueilta olivat 34,9 miljoonaa euroa. Muiden palvelujen ostoista (251,1 miljoonaa euroa) suurimmat erät olivat ICT-palvelut (60,5 miljoonaa euroa), puhtaanapito- ja pesulapalvelut (45,6 miljoonaa euroa) sekä sosiaali- ja terveyspalvelut (51,0 miljoonaa euroa), josta laboratoriopalvelujen osuus oli 32,7 miljoonaa euroa.

Aineiden ja tarvikkeiden osuus oli 136,0 miljoonaa euroa, jonka osuuksista suurimmat olivat hoitotarvikkeet 71,1 miljoonaa euroa (52,3 %) ja lääkkeet 35,6 miljoonaa euroa (26,2 %). Avustuksia maksettiin yhteensä 38,5 miljoonaa euroa, josta suurin osuus oli omaishoidontukea 18,9 miljoonaa euroa (13,9 %). Muut toimintakulut olivat 92,4 miljoonaa euroa, josta vuokrien osuus oli 78,4 miljoonaa euroa (84,8 %).

Hyvinvointialueiden rahoitus määräytyi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain mukaan ja rahoituksen tasosta päätettiin valtion budjettikäsittelyn yhteydessä. Pääasiallisesti rahoitus muodostui THL:n laatimien tarvekertoimien perusteella, minkä lisäksi rahoitukseen vaikuttivat asukasluku, olosuhdetekijät, kuten kaksikielisyys ja asukastiheys, sekä HYTE-rahoitus.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen lopullinen rahoitusosuus vuodelle 2024 oli valtionvarainministeriön mukaan 1 204 222 913 euroa eli 4 839 euroa asukasta kohti.

Rahoitustuotot ylittivät muutetun talousarvion 0,645 miljoonalla eurolla. Korkotuottoja saatiin ennakoitua enemmän. Korkokuluja maksettiin 0,283 miljoonaa euroa arvioitua enemmän.

Poistoja kirjattiin 0,588 miljoonaa euroa enemmän muutetusta talousarviosta.
Alijäämä 67,9 miljoonaa euroa on 4,5 prosenttia kokonaiskuluista.

1.5.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2024 1000€	2023 1000€
Toimintatuotot	278 768	267 107
Valmistus omaan käyttöön	1 376	1 356
Toimintakulut	-1 508 967	-1 467 617
TOIMINTAKATE	-1 228 823	-1 199 155
Valtion rahoitus	1 204 223	1 174 804
Rahoitustuotot ja -kulut	-8 911	-5 147
Korkotuotot	7 627	5 184
Muut rahoitustuotot	267	114
Korkokulut	-16 783	-10 315
Muut rahoituskulut	-22	-130
VUOSIKATE	-33 511	-29 497
Poistot ja arvonalentumiset	-34 311	-33 646
Satunnaiset erät	0	0
Satunnaiset tuotot	0	0,00
Satunnaiset kulut	0	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-67 821	-63 144
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	53	273
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-81	-65
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-67 849	-62 936
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot / Toimintakulut %	18,49	18,22
Vuosikate / Poistot %	-97,67	-87,67
Vuosikate, euroa/asukas	-134,68	-118,86
Hyvinvointialueen asukasmäärä	248823	248176

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100*Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100*Vuosikate/ Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate euroina

= 100*Vuosikate/ asukasmäärä

1.5.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2024 1000€	2023 1000€
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-33 511	-29 497
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	-2 673	-3 423
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-61 037	-67 224
Rahoitusosuudet investointimenoihin	310	19
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	284	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-96 627	-100 126
Rahoituksen rahavirta		
<i>Antolainauksen muutokset</i>		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-3
Antolainasaamisten vähennykset	1 014	864
<i>Lainakannan muutokset</i>		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	50 000	70 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-23 194	-20 379
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-842	-280
<i>Oman pääoman muutokset</i>	2 312	0
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	452	761
Vaihto-omaisuuden muutos	-117	868
Saamisten muutos	30 376	-17 366
Korottomien velkojen muutos	-8 538	-48 676
Rahoituksen rahavirta	51 462	-14 212
Rahavarojen muutos	-45 165	-114 337
Rahavarat 31.12.	69 291	114 456
Rahavarat 1.1.	114 456	228 793
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-196 753	-100 126
Investointien tulorahoitus %	-55,2	-43,9
Lainanhoitokate	-0,2	-0,3
Kassan riittävyys, pv	16	27
Hyvinvointialueen asukasmäärä	248 823	248 176

1.6 Rahoitusasema ja sen muutokset

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

	2024 1000€	2023 1000€		2024 1000€	2023 1000€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	538 181	513 057	A OMA PÄÄOMA	-64 984	472
I Aineettomat hyödykkeet			I Peruspääoma	62 893	62 893
1. Aineettomat oikeudet	8 434	9 242	III Muut omat rahastot	596	515
2. Muut pitkävaikutteiset menot	3 304	3 455	IV Edellisten tilik. yli-/alijäämä	-60 624	0
3. Ennakkomaksut	9 699	872	V Tilikauden yli-/alijäämä	-67 849	-62 936
	<u>21 437</u>	<u>13 569</u>		<u>-64 984</u>	<u>472</u>
II Aineelliset hyödykkeet			B POISTOERO JA VAPAAEHT. VARAUKSET	42	95
1. Maa- ja vesialueet	6 157	6 157	1. Poistoero	42	95
2. Rakennukset	368 863	334 872	2. Vapaaehtoiset varaukset	0	0
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 222	6 323		<u>42</u>	<u>95</u>
4. Koneet ja kalusto	44 773	47 578	C PAKOLLISET VARAUKSET	13 621	16 289
5. Muut aineelliset hyödykkeet	495	495	2. Muut pakolliset varaukset	13 621	16 289
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hank.	54 419	65 952		<u>13 621</u>	<u>16 289</u>
	<u>479 930</u>	<u>461 377</u>	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	5 506	5 177
III Sijoitukset			1. Valtion toimeksiannot	1 207	702
1. Osakkuusyhteisöosuudet	10 760	10 621	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	4 172	4 299
2. Osakkeet ja osuudet	17 302	17 725	3. Muut toimeksiantojen varat	127	177
4. Muut lainasaamiset	7 718	8 731			
5. Muut saamiset	1 034	1 034	E VIERAS PÄÄOMA	724 382	706 956
	<u>36 814</u>	<u>38 111</u>	I Pitkäaikainen		
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	4 172	4 295	2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	475 994	455 346
1. Valtion toimeksiannot	0	0	3. Lainat julkisyhteisöiltä	2 112	2 112
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	4 172	4 295		<u>478 106</u>	<u>457 458</u>
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	136 214	211 638	II Lyhytaikainen		
I Vaihto-omaisuus			2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	28 852	23 536
1. Aineet ja tarvikkeet	5 516	5 399	5. Saadut ennakot	0	0
	<u>5 516</u>	<u>5 399</u>	6. Ostovelat	73 893	83 737
II Saamiset			7. Muut velat	14 589	14 678
Pitkäaikaiset saamiset			8. Siirtovelat	128 942	127 548
2. Lainasaamiset	56	48		<u>246 276</u>	<u>249 498</u>
	<u>56</u>	<u>48</u>			
Lyhytaikaiset saamiset			VASTAAVAA YHTEENSÄ	678 567	728 990
1. Myyntisaamiset	30 669	39 407			
2. Lainasaamiset	132	108	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	678 567	728 990
3. Muut saamiset	11 141	13 088			
4. Siirtosaamiset	19 409	39 132			
	<u>61 351</u>	<u>91 735</u>			
III Rahoitusarvopaperit					
IV Rahat ja pankkisaamiset	69 291	114 456			

TASEEN TUNNUSLUVUT:

Omavaraisuusaste %	-9,57	0,08
Suht. velkaantuneisuus %	48,85	49,03
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000€	-128473	-62936
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-516	-254
Lainakanta 31.12., 1000€	506958	480994
Lainakanta 31.12., €/asukas	2037	1938
Lainat ja vuokravastuut, 31.12.	761944	738884
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	3062	2977
Lainasaamiset, 1000€	7718	8731
Hyvinvointialueen asukasmäärä	248823	248176

Omavaraisuusaste %

= 100*(Oma pääoma + Poistoero ja vapaaeht. varaukset) /

(Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus %

= 100*(Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt yli-/alijäämä, 1000€

=Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä+Tilikauden ylijäämä (alijäämä))

Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas

=(Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä+Tilikauden ylijäämä (alijäämä)))/hyvinvointialueen asukasmäärä

Lainakanta 31.12., 1000€

=Joukkovelkakirjalainat+Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta+Lainat julkisyhteisöiltä+Lainat muilta luotonantajilta

Lainakanta 31.12., €/asukas

=(Joukkovelkakirjalainat+Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta+Lainat julkisyhteisöiltä+Lainat muilta luotonantajilta)/hyvinvointialueen asukasmäärä

Lainat ja vuokravastuut, 31.12.

=Joukkovelkakirjalainat+Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta+Lainat julkisyhteisöiltä+Lainat muilta luotonantajilta+Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut, €/asukas

=(Joukkovelkakirjalainat+Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta+Lainat julkisyhteisöiltä+Lainat muilta luotonantajilta+Vuokravastuut)/hyvinvointialueen asukasmäärä

Lainasaamiset, 1000€

=Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

1.7 Kokonaistulot ja -menot

HYVINVOINTIALUEEN KOKONAISTULOT JA -MENOT VUODELTA 2024

TULOT	1000€	MENOT	1000€
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	278 768	Toimintakulut	1 508 967
Valtion rahoitus	1 204 223	<i>Valmistus omaan käyttöön</i>	-1 376
Korkotuotot	7 627	Korkokulut	16 783
Muut rahoitustuotot	267	Muut rahoituskulut	22
Satunnaiset tuotot	0	Satunnaiset kulut	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	Tulorahoituksen korjauserät	
<i>Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot</i>	0	Pakollisten varausten muutos	
		Pakollisten varausten lis. (+), väh. (-)	2 668
		<i>Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot</i>	0
		Siirto investointien keskeneräisistä ylläpitoon tuloslaskelmalle	4
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	310	Investointimenot	61 037
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	284		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	1 014	Antolainasaamisten lisäykset	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	50 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	23 194
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	842
Oman pääoman lisäykset	2 312	Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaistulot yhteensä	1 544 804	Kokonaismenot yhteensä	1 612 142

Täsmäytys:

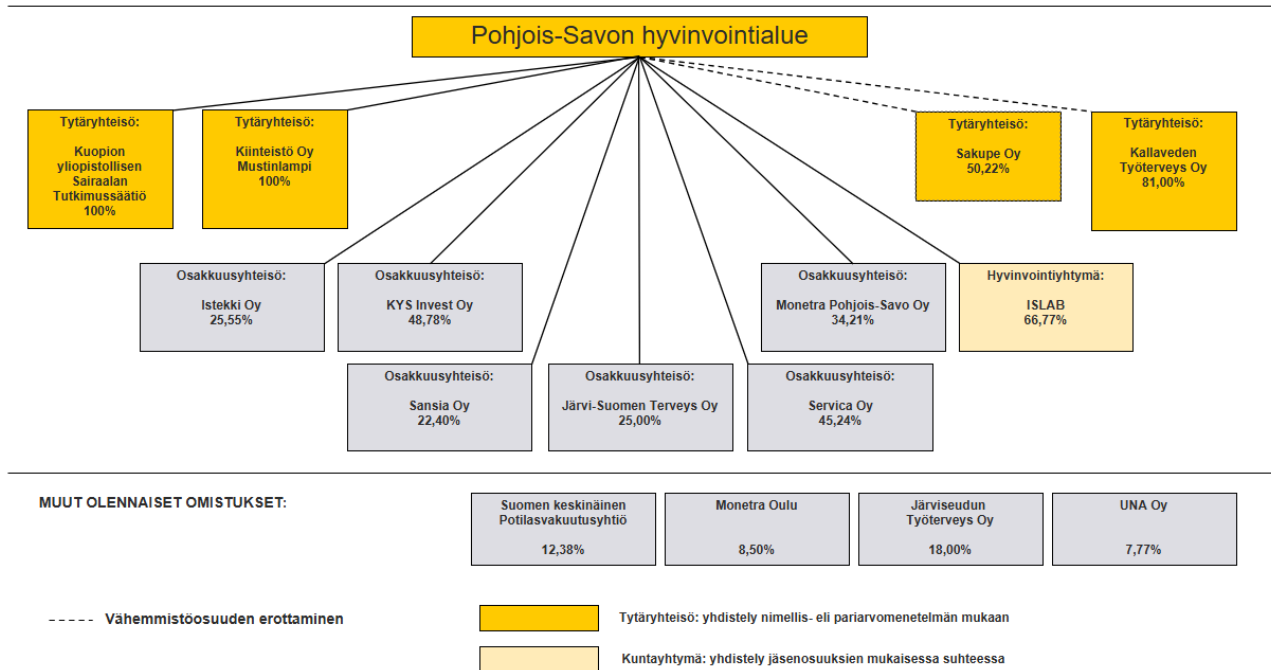
Kokonaistulot	1 544 804
Kokonaismenot	-1 612 142
	<u>-67 337</u>

Rahavarojen muutos	-45 165
Muut maksuvalmiuden muutokset	-22 172
	<u>-67 337</u>

1.8 Hyvinvointialuekonsernin toiminta ja talous

1.8.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Pohjois-Savon hyvinvointialuekonserniin kuuluvat tytäryhteisöt Sakupe Oy, Kallaveden työterveys Oy ja Kiinteistö Oy Mustinlampi sekä Kuopion yliopistollisen sairaalan tutkimussäätiö.

1.8.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Pohjois-Savon hyvinvointialuekonsernin ohjaus perustuu aluevaltuuston hyväksymään hallintosääntöön ja konserniohjeeseen, joka sisältää myös omistajaohjauksen periaatteet. Aluehallitus on lisäksi hyväksynyt hyvinvointialueen tytär- ja osakkuusyhteisöjä koskevat yhtiökohdittaiset omistajapolitiittiset linjaukset, jotka on laadittu olemassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Aluehallitus vastaa hyvinvointialuekonsernin omistajaohjauksesta. Hallintosäännön määräyksillä omistajaohjaukseen liittyvää päätösvaltaa on delegoitu aluehallituksen alaisuudessa toimivalle omistajaohjaus- ja valvontajaostolle. Hyvinvointialuejohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa hänen ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan. Hyvinvointialuejohtaja vastaa konserniohjauksen täytäntöönpanosta. Omistajaohjaus- ja valvontajohtaja on toiminut jaoston esittelijänä ja hyvinvointialueen edustajana yhtiökokouksissa, nimitysvaliokunnissa, osakaskokouksissa ja vuosikokouksissa alkuvuoden. Aluevaltuuston kokouksessaan 6.5.2024 hyväksymien hallintosäännön muutosten jälkeen esittelijänä ja hyvinvointialueen edustajana yhtiökokouksissa, nimitysvaliokunnissa, osakaskokouksissa, vuosikokouksissa ja neuvottelukunnissa jaoston päätöksellä on toiminut rahoitus- ja omistajaohjaustehtäviä hoitava erityisasiantuntija.

Hallintosäännön mukaan omistajaohjaus- ja valvontajaosto valmistelee tytäryhtiöiden ja säätiöiden toiminnan ja talouden tavoitteet sekä seuraa ja arvioi näiden toteutumista. Tytäryhteisöille on asetettu tavoitteet hyvinvointialueen vuoden 2024 talousarvion yhteydessä.

Tavoitteiden toteuma

Kiinteistö Oy Mustinlampi				
	Toteuma	Tavoite	Toteuma	
Mittari (1 000 €)	2023	2024	2024	%
Liikevaihto	5 247	5 300	5 534	104,4 %
Tilavuokrat, t€	3 794	4 000	4 064	101,6 %
Tilavuokrat, €/m ²	11,3	11,9	12,0	100,8 %
Tilikauden tulos	-68	0	158	
Investoinnit	0	100	0	0,0 %
Vieras pääoma	46 751	46 550	43 316	93,1 %
Omavaraisuusaste (%)	13,6	13,0	14,8	113,8 %

Sakupe Oy				
	Toteuma	Tavoite	Toteuma	
Mittari (1 000 €)	2023	2024	2024	%
Liikevaihto	32 144	31 270	32 975	105,5 %
Tulostavoite	422	47	30	63,8 %
Investoinnit	4 041	2 490	3 471	139,4 %
Pitkäaikaisen velan määrä	4 425	3 555	3 555	100,0 %
Omavaraisuusaste (%)	53,3	60,7	56,4	92,9 %
Toimitusvarmuus /yhteistekstiilit)	97,0 %	98,0 %	99,1 %	101,1 %
Asiakastyytyväisyysindeksi (asteikko 1-6)	4,6	4,6	4,6	
Henkilöstötyytyväisyysindeksi (asteikko 1-6)	4,9	4,7	4,8	
Prosessin tehokkuus (pesukiloa per henkilötyötunti, kg/hlö/h)	32,4	33,0	32,6	

Kallaveden Työterveys Oy				
	Toteuma	Tavoite	Toteuma	
Mittari (1 000 €)	2023	2024	2024	%
Liikevaihto	1 279	1 300	1 391	107,0 %
Tulostavoite	347	350	349	99,7 %
Investoinnit	0	0	0	
Pitkäaikaisen velan määrä	0	0	0	
Omavaraisuusaste (%)	85,6	87,0	90,3	103,8 %

Kuopion yliopistollisen sairaalan tutkimussäätiö sr				
	Toteuma	Tavoite	Toteuma	
Mittari (1 000 €)	2023	2024	2024	%
Liikevaihto	7	4	6	150,0 %
Tulostavoite				
Investoinnit				
Pitkäaikaisen velan määrä				
Omavaraisuusaste (%)	100,0	100,0	100,0	100,0 %

1.8.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Pääosa hyvinvointialueen omistamista yhtiöistä tuottaa omistajilleen palveluja hankintalain mukaisessa sidosyksikköasemassa. Työ- ja elinkeinoministeriö asetti helmikuussa 2024 työryhmän valmistelemaan hankintalainsäädännön muutoksia pääministeri Petteri Orpon hallituksen hankintalakiin liittyvien hallitusohjelmakirjausten mukaisesti. Työryhmä päätti työnsä marraskuussa 2024. Hallitusohjelman mukaisesti työryhmän mietinnössä esitetään sidosyksiköiden käytön rajoittamista hankintojen toteuttamisessa asettamalla sidosyksikön omistukselle vähimmäisomistusosuutta koskeva vaatimus (10 prosenttia). Lakimuutosten on tarkoitettu tulevan voimaan 1.1.2026, ja siirtymäaika on 18 kuukautta. Toteutuessaan lakimuutosten vaikutukset hyvinvointialueen sidosyksiköiden toimintaan tulevat olemaan merkittäviä.

Hyvinvointialueen rahoituksen riittämättömyys ja syntyneet alijäämät ovat edellyttäneet hyvinvointialueen talouden tasapainottamiseksi säästötoimia myös hyvinvointialueen sidosyksiköissä. Sidosyksiköt ovat joutuneet tehostamaan ja sopeuttamaan toimintaansa kustannussäästöjen aikaansaamiseksi.

Kiinteistö Oy Mustinlammen omistamassa hyvinvointialueen Puijon sairaalan varavoimakonetilassa sattui vakava tulipalo marraskuussa 2024. Palosta aiheutui palo- ja savuvahinkoja sekä sähkökatkoja.

1.8.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Konsernin tulevaa kehitystä leimaavat erityisesti julkisen talouden heikko tilanne ja hyvinvointialueiden rahoituksen riittämättömyys. Palveluiden kustannustasosta ja tehostamisen mahdollisuuksista on edelleen jatkettava keskusteluita sidosyksiköiden kanssa.

Toteutuessaan hankintalain sidosyksiköitä koskevat lakimuutokset johtavat konsernissa mahdollisiin osakekauppoihin ja konsernirakenteen muutoksiin.

1.8.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnalla tarkoitetaan konsernijohtoon vastuulla olevaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seurantaan, analysointia ja raportointia. Konsernivalvonnalla tarkoitetaan myös konserniohjeen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen seurantaan. Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että hyvinvointialuekonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Hyvinvointialueen konsernivalvonta perustuu aluevaltuustoon päättämiin hallintosääntöön, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteisiin sekä konserniohjeeseen ja aluehallituksen päättämään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeeseen. Hallintosääntöön mukaan hyvinvointialueen konsernijohtoon kuuluvat aluehallitus, omistajaohjaus- ja valvontajasto, hyvinvointialuejohtaja, erityisasiantuntija sekä hyvinvointialuejohtajan sijainen.

Toimivallan jako aluevaltuuston, aluehallituksen ja omistajaohjaus- ja valvontajaoston välillä on toteutettu hallintosäännön määräyksillä. Hallintosäännön mukaisesti omistajaohjaus- ja valvontajaosto päättää ohjeiden antamisesta hyvinvointialuetta eri yhteisöjen hallintoelimissä edustaville henkilöille. Tytäryhteisöille on asetettu tavoitteet vuoden 2024 talousarvion yhteydessä ja niiden toteumaa on seurattu neljännesvuosittain.

Hyvinvointialueen hallintosäännön mukaisesti omistajaohjaus- ja valvontajaosto päättää hyvinvointialueen ehdokkaiden nimeämisestä konserniyhteisöjen ja soveltuvin osin säätiöiden hallituksiin. Hallitusjäsenten nimeämisprosessissa kehittämistarpeeksi on tunnistettu, kuinka prosessissa voidaan paremmin ja dokumentoidusti arvioida hyvinvointialuelain mukaista hallituksen riittävää talouden ja liiketoiminnan asiantuntemusta. Kehittämistarpeeksi on tunnistettu myös hallitusjäsenten ja omistajaohjauksen yhteistyön vahvistaminen.

Hyvinvointialueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeen ja konserniohjeen mukaisesti vastuu tytäryhtiöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä on yhtiön hallituksella. Hyvinvointialueella toteutettiin riskienarvioinnit pääsääntöisesti ohjeistuksen mukaisesti talousarvion 2025 laadinnan yhteydessä ja samalla pyydettiin myös hyvinvointialueen toiminnan kannalta keskeisimpien sidosyksikköjen riskiarvioita kokonaiskuvan muodostamiseksi. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan osalta keskeisimmäksi kehittämistarpeeksi on tunnistettu dokumentoitujen toimintamallien luominen, sillä niiden avulla konsernijohto saa riittävän varmuuden yhtiöiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta sekä yhteensovittamisesta.

Kokonaisuudessaan konsernivalvonnan järjestäminen on ohjeistusten muodossa toteutettu, mutta ohjeissa on havaittu päivittämistarpeita.

1.8.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	TOTEUMA 2024 1000€	TOTEUMA 2023 1000€
Toimintatuotot	333 051	320 478
Toimintakulut	-1 552 936	-1 510 880
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	1 610	1 456
TOIMINTAKATE	-1 218 275	-1 188 947
Valtion rahoitus	1 204 223	1 174 804
Rahoitustuotot ja -kulut	-9 947	-6 469
Korkotuotot	7 601	5 020
Muut rahoitustuotot	256	110
Korkokulut	-17 769	-11 466
Muut rahoituskulut	-36	-132
VUOSIKATE	-23 999	-20 612
Poistot ja arvonalentumiset	-41 665	-40 806
Suunnitelman mukaiset poistot	-41 557	-40 697
Omistuksen eliminointierot	0	0
Arvonalentumiset	-108	-109
Satunnaiset erät	0	0
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-65 665	-61 418
Tilinpäätössiirrot	-74	-43
Tilikauden verot	-56	-130
Laskennalliset verot	-76	-115
Vähemmistöosuudet	-189	-406
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-66 059	-62 113
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot /Toimintakulut, %	21,47	21,23
Vuosikate / Poistot %	-57,60	-50,51
Vuosikate, euroa/asukas	-96,45	-83,05
Hyvinvointilaueen asukasmäärä	248 823	248 176

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100*Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100*Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2024 1 000 €	2023 1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-23 999	-20 612
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	-56	-130
Tulorahoituksen korjauserät	-3 843	-4 239
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-65 870	-72 176
Rahoitusosuudet investointimenoihin	310	19
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	177	8
Toiminnan ja investointien rahavirta	-93 281	-97 130
Rahoituksen rahavirta		
<i>Antolainauksen muutokset</i>		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-3
Antolainasaamisten vähennykset	364	364
<i>Lainakannan muutokset</i>		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	55 463	73 515
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-32 149	-27 363
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 129	7
<i>Oman pääoman muutokset</i>	2 291	23
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	458	677
Vaihto-omaisuuden muutos	-241	931
Saamisten muutos	30 318	-16 690
Korottomien velkojen muutos	-8 762	-50 993
Rahoituksen rahavirta	46 613	-19 533
Rahavarojen muutos	-46 668	-116 663
Rahavarat 31.12.	79 667	126 335
Rahavarat 1.1.	126 335	242 998

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran

kertymä 5 vuodelta, M€	-190	-97
Investointien tulorahoitus, %	-36,61	-28,57
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,10	-0,17
Kassan riittävyys, pv	17	28

Investointien tulorahoitus%

=100*Vuosikate / Investointien omahankintameno

Laskennallinen lainanhoitokate

=(Vuosikate+Korkokulut) / (Korkokulut+ Laskennalliset lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)

= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Kassastamaksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön

Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Investointimenot

Antolainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

	2024	2023		2024	2023
	1000€	1000€		1000€	1000€
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT	601 947	577 576	A OMA PÄÄOMA	-42 163	21 710
I Aineettomat hyödykkeet			I Peruspääoma	62 893	62 893
1. Aineettomat oikeudet	9 865	10 004	III Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat	25	25
2. Muut pitkävaikuttiset menot	3 334	3 484	III Muut omat rahastot	596	515
3. Ennakkomaksut	9 699	872	IV Edellisten tilik. yli-/alijäämä	-39 618	20 390
	22 899	14 360	V Tilikauden yli-/alijäämä	-66 059	-62 113
				-42 163	21 710
II Aineelliset hyödykkeet			B VÄHEMMISTÖOSUUS	6 436	6 276
1. Maa- ja vesialueet	6 300	6 346	C PAKOLLISET VARAUKSET	13 671	16 289
2. Rakennukset	423 284	391 497	2. Muut pakolliset varaukset	13 671	16 289
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 279	6 388		13 671	16 289
4. Koneet ja kalusto	54 237	57 531	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	5 725	5 404
5. Muut aineelliset hyödykkeet	3 769	4 197	1. Valtion toimeksiannot	1 207	702
6. Ennakkomaksut ja keskenerä	54 553	66 508	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	4 391	4 526
	547 421	532 466	3. Muut toimeksiantojen pääomat	127	177
				5 725	5 404
III Sijoitukset			E VIERAS PÄÄOMA	774 997	761 498
1. Osakkuusyhteisöosuudet	22 558	20 847	I Pitkäaikainen		
2. Muut osakkeet ja osuudet	6 217	6 687	2. Lainat rahoitus- ja vakuutus-		
3. Muut lainasaamiset	1 818	2 181	laitoksilta	513 134	493 458
4. Muut saamiset	1 034	1 034	3. Lainat julkisyhteisöiltä	2 091	2 091
	31 627	30 749	4. Laskennalliset verovelat	980	920
				516 205	496 469
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	4 422	4 559	II Lyhytaikainen		
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatt	4 422	4 559	2. Lainat rahoitus- ja vakuutus-		
			laitoksilta	31 910	29 402
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	152 297	229 042	5. Saadut ennakot	0	0
I Vaihto-omaisuus			6. Ostovelat	75 779	86 253
1. Aineet ja tarvikkeet	5 735	5 494	7. Muut velat	15 675	16 006
	5 735	5 494	8. Siirtovelat	135 369	133 326
II Saamiset			9. Laskennalliset verovelat	57	42
Pitkäaikaiset saamiset				258 791	265 029
1. Lainasaamiset	56	48			
2. Muut saamiset	5	5			
3. Siirtosaamiset	0	44			
	62	97			
Lyhytaikaiset saamiset					
1. Myyntisaamiset	35 210	44 097			
2. Lainasaamiset	132	108			
3. Muut saamiset	11 886	13 649			
4. Siirtosaamiset	19 606	39 263			
	66 833	97 117			
III Rahoitusarvopaperit	0	0			
	0	0			
IV Rahat ja pankkisaamiset	79 667	126 335			
	79 667	126 335			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	758 666	811 178	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	758 666	811 178
			TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Omavaraisuusaste %			Omavaraisuusaste %	-4,71	3,45
= 100 * +(Oma pääoma + Poistoero ja vapaaeht. varaukset)			Suhteellinen velkaantuneisuus %	50,41	50,93
			Kertynyt yli-/alijäämä 1000€	-105 677	-41 723
			Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	-425	-168
			Lainat, €/asukas	2 199	2 115
			Lainakanta 31.12. 1000€	547 135	524 950
			Lainat ja vastuut 31.12.	781 934	799 208
			Lainat ja vastuut, €/asukas	3 143	3 220
			Konsensin lainasaamiset 31.12., 1000€	1,82	2,18
			Hyvinvointialueen asukasmäärä	248 823	248 176

1.9 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimet

1.9.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Aluehallitus tekee toimintakertomuksessa esityksen tilikauden tuloksen käsittelystä. Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Hyvinvointialueen tilikauden tulos on ennen tuloksenkäsittelyeriä alijäämäinen 67 821 196,88 euroa.

Aluehallitus esittää aluevaltuustolle tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 53 119,83 euroa ja rahastojen lisäyksiä 80 957,64 euroa, yhteensä –27 837,81 euroa.
- Tilinpäätöskirjausten jälkeen tilikauden alijäämä on 67 849 034,69 euroa. Alijäämä esitetään kirjattavaksi taseen yli/alijäämätilille.

1.9.2 Talouden tasapainottamistoimet

Jos hyvinvointialueen taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa esitetään selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi seuraavalla tilikaudella erityisesti silloin, jos vaadittu tasapainotila ei ole tilikaudella toteutunut.

Hyvinvointialueen tilinpäätös oli vuonna 2023 alijäämäinen 62,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2024 alijäämä on 67,8 miljoonaa euroa. Taseen kattamaton alijäämä on yhteensä 130,8 miljoonaa euroa. Vuoden 2025 talousarvio on hyväksytty alijäämäisenä 46,6 miljoonaa euroa, mutta koska vuoden 2024 tilinpäätös on ennakoitua parempi, on mahdollista tehdä vuoden 2025 talousarvion 1. muutos, jonka vaikutus olisi tulosta parantava 25,0 miljoonaa euroa. Talousarviomuutos on tulossa aluevaltuuston käsittelyyn toukokuussa 2025.

Hyvinvointialue on aloittanut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän uudistamistyön, jonka tavoitteena on saavuttaa pysyviä säästöjä vuoteen 2029 mennessä. Uudistamistyön lisäksi on tehty henkilöstötoimenpiteitä ja kertaluonteisia henkilöstösäästöjä. Tilinpäätöksen valmistumisen yhteydessä voidaan todeta tehtyjä toimenpiteitä, joista on päätökset sekä suunnitellut 1. talousarviomuutokset (aluehallitus 25.2.2025) yhteensä 79,1 miljoonaa euroa.

Suunnitelmavuosille 2026–2029 on laskettu taloutta parantavia R1-R4-ohjelmien toimenpiteitä yhteensä 102 883 miljoonaa euroa sekä vuonna 2030 R4-ohjelman mahdollinen syntyvä säästö 4,0 miljoonaa euroa. Suunnitelma on esitetty seuraavassa taulukossa.

Talouden tasapainottoimet 2025-2029

TEHDYT PÄÄTÖKSET TOIMENPITEIKSI

Talousarvio 2025 Tuottavuustoimenpiteet 1000 €	2025
Tuottavuustoimet ilman henkilöstötoimenpiteitä	42 908
Henkilöstötoimenpiteet (yt-toimeenpano)	9 525
Kertaluonteiset henkilöstösäästöt	1 700
Budjettimuutos vuodelle 2025 koska 2024 oli maltillinen menokehitys Aluehallituksen päätös muutostalousarviosta 25.2.2025	26 000
Yhteensä 2025	80 133

SUUNNITELMAVUOSIEN 2026-2029 TOIMENPITEET	2026	2027	2028	2029	2030	
Palvelutarpeen kasvun hillitseminen, henkilöstömenot	12 933	13 399	13 829	14 182		54 343
Palvelujärjestelmän uudistaminen (R-ohjelmat)						
R1 Vastaanottoiminnan ja alueellisen erikoissairaanhoidon sekä aikuissosiaalityön uudistus sekä						
R2 Osastohoidon, asumisen ja kotiin vietävien palveluiden uudistus n. 18,5 M€	5 000	4 900	4 840			14 740
R3 Perhe- ja vammaispalveluiden uudistus 9,8 M€	1 000	2 000	3 500	3 300		9 800
R4 Erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistus 15,6 - 28,6 M€ *	6 000	7 000	7 000	4 000	4 000	28 000
Yhteensä R-ohjelmat	12 000	13 900	15 340	7 300	4 000	52 540
Suunnitelmavuosien toimenpiteet yhteensä	24 933	27 299	29 169	21 482	4 000	106 883
KAIKKI TOIMENPITEET YHTEENSÄ	80 133	24 933	27 299	29 169	4 000	187 016

* R4 puuttuu päätökset tilinpäätöksen valmistelun yhteydessä. Aluevaltuuston käsittelyssä 5/2025

Säästöt laskettu R4 vaihtoehto 3 mukaisesti

Suunnitelmavuodet ovat alustavia suunnitelmia, jotka tarkentuu tulevissa talousarviosuunnitelmissa. Tämä on tilanne 27.2.2025 suunnitelmille.

Alijäämän kattamisen tavoite on asetettu viimeistään vuoteen 2029. Tavoite poikkeaa rahoituslain säädöksestä. Hyvinvointialueen lainanottovaltuusneuvottelujen yhteydessä on informoitu valtiovarainministeriötä hyvinvointialueen linjauksesta, joka perustuu kyvykkyyteen turvata lain edellyttämät palvelut, ja muutoksille jää riittävästi aikaa.

Hyvinvointialueen talouden tasapainottoimenpiteiden keskeiset kohdat:

- Kattamatonta alijäämä: Taseessa on alijäämää, joka on syntynyt vuosien 2023–2024 aikana.
- Uudistusohjelmat: Hyvinvointialueella on käynnissä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän uudistamistyö, jonka tavoitteena on saavuttaa merkittäviä säästöjä. Arvioidut säästöt on esitetty edellä olevassa taulukossa.
- Alijäämän kattamistavoite: Tavoite on asetettu vuoteen 2029 aluevaltuuston päätöksellä.
- Tilinpäätös 2024: Tilinpäätöksen 2024 tulos oli ennakoitua parempi, mutta kuitenkin merkittävästi alijäämäinen 67,8 miljoonaa.
- Lisäohjelmat: Vuosittain on laadittava lisäohjelma talouden tasapainottamiseksi.

Yhteenvetona voidaan todeta, että hyvinvointialueen talouden tasapainottamisessa on haasteita, mutta uudistusohjelmilla pyritään saavuttamaan merkittäviä säästöjä. Alijäämän kattamisen tavoite on vuodessa 2029, ja siihen asti talouden tasapainottoimia jatketaan lisäohjelmilla.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Hyvinvointialueen tavoitteiden toteutuminen

2.1.1 Potilas- ja asiakaslähtöisyys

Pohjois-Savon hyvinvointialueen strategian keskeisinä painopistealueina ovat muun muassa asukkaat ja palvelut. Toimintavuoden aikana tavoitteena on ollut edelleen kehittää palveluiden toimintavarmuutta, lisätä integraatiota ja edistää asiakasprosessien osallistavuutta ja asiakaslähtöisyyttä. Palveluiden toimintavarmuutta ja saavutettavuutta edistetään useilla palvelutuotantoa kehittäville toimintaohjelmilla, joita on tarkemmin kuvattu palvelujen toimivuus -osion yhteydessä. Yhtenä keskeisenä ja palveluiden monipuolisuuden saatavuutta edistävänä toiminnallisuutena on digitaalisten palvelujen kehittäminen, esimerkiksi asiakkaan OmaSavo-verkkoasiointipalvelu.

Eri toimialojen yhteistyötä ja toiminnan integraatiota on edistetty muun muassa integraatiojohtoryhmässä, jonka tehtävänä on huolehtia siitä, että hyvinvointipalveluihin liittyvät resurssit ja tavoitteet ovat kaikkien palvelualueiden tiedossa ja toimialat johtavat toimintaa samansuuntaisesti. Integraatiojohtoryhmä linjaa kaikkia toimintoja koskevia yhteisiä asioita ja antaa niille suunnan.

Osallisuuden lisääminen ja syrjäytymisen ehkäisy ovat asiakaslähtöisyyden merkittäviä tavoitteita. Hyvinvointialueelle on laadittu osallisuusohjelma, jolla edistetään asukkaiden ja henkilöstön osallisuutta päätöksenteossa ja palvelujen kehittämisessä. Osallisuusohjelmassa asetetaan hyvinvointialueelle osallistumisen ja osallisuuden edistämisen tavoitteita ja kehittämistoimia. Tarkemmin nämä on kuvattu HYTE-työstä kertovassa kappaleessa.

Pohjois-Savon hyvinvointialueella on käytössä ja sovelletaan Kuopion yliopistollisen sairaalan toiminnallista yhdenvertaisuussuunnitelmaa, jonka avulla tunnistetaan, ylläpidetään ja kehitetään asiakkaiden yhdenvertaista kohtelua. Yhdenvertaisuussuunnitelmassa kuvataan, miten edistetään asiakkaiden yhdenvertaisuutta, ehkäistään syrjintää ja puututaan siihen sekä lisätään osallisuutta. Hyvinvointialueen toiminnan lähtökohtana on, että erilaiset asiakasryhmät voivat käyttää yhdenvertaisesti palveluja ja että yhdenvertaisuus toteutuu kaikessa toiminnassa. Toiminnallisen yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on myös syventää henkilöstön tietoisuutta yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden periaatteesta toiminnan eri osa-alueilla sekä vahvistaa asiakkaiden osallisuutta palveluissa. Hyvinvointialueen toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma on tavoitteena saada valmiiksi vuoden 2025 aikana.

Asiakas- ja potilastyytyväisyyttä seurataan erillisillä asiakastyytyväisyysmittauksilla ja potilaspalautekyselyillä. Palautetta voi antaa sivustolla www.pshyvinvointialue.fi ja hoitokäyntien yhteydessä. Koko hyvinvointialueen NPS-arvo oli 67. Tämä kuitenkin vaihtelee eri toimintojen välillä. Pääasiassa asiakkaat ovat tyytyväisiä saamaansa hoitoon ja kohteluun sekä kokevat henkilöstön olevan ammattitaitoista. Myös rakentavaa palautetta saatiin sekä erilaisia kehittämisehdotuksia, jotka liittyivät esimerkiksi palvelujen saatavuuteen, kohteluun, potilasohjaukseen ja hyvinvointialueelle yhteyden ottoon liittyviin haasteisiin.

Asiakasraateja hyödynnetään toimintojen ja palveluiden kehittämisessä, uutena aloittaneena raatina ikääntyvien palveluiden asiakasraati.

2.1.2 Palveluiden toimivuus

Toimiva hyvinvointialue rakentuu terveelle talouspohjalle, joustaville ja kohtuullisille palveluille, osaavalle henkilöstölle ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Tavoitteena on ollut palvelujen saatavuus, saavutettavuus ja kustannusvaikuttavuus, ja sen toteutumista arvioidaan läpinäkyvästi sekä yksilö- että väestötasolla. Tämä on toteutettu vuoden 2024 aikana tehdyssä palveluverkkouudistuksessa ja kolmessa valmistuneessa (R1–3) ja yhdessä valmistelussa olevassa reformihankkeessa (R4). Näissä on arvioitu palveluverkon tarkoituksenmukaisuutta suhteessa väestön muuttuvaan palvelutarpeeseen ja käytettävissä oleviin resursseihin hyvinvointialueen laajuisesti. Reformihankkeet käsittelivät avovastaanottopalveluja (R1) ja osastopalveluja (R2) perusterveydenhuollossa, perhe- ja vammaispalveluja (R3) ja erikoissairaanhoidon kokonaisuutta (R4). Alueellista saatavuutta edistävät esim. liikkuvien ja digitaalisten palvelujen kehittäminen ja lisääminen. Ohjelmien toimeenpano jatkuu ja R4 valmistuu vuoden 2025 aikana.

Ohjelmilla on pyritty myös vastaamaan hyvinvointialueuudistuksen kansalliseen tavoitteeseen hillitä kustannusten kasvua ja siirtämään palveluiden painopistettä ennaltaehkäisevään työhön ja peruspalveluihin. Palveluohjauksen kehittämällä asiakkaita von voitu auttaa saamaan oikea-aikaisia palvelukokonaisuuksia ja tukea omatoimisuutta ja vastuuta omasta hyvinvoinnista huolehtimisesta. Tässä auttaa esimerkiksi vuoden vaihteessa käynnistynyt Tarmoa-verkko-palvelu alueen HYTE-palveluista. Edelleen Pohjois-Savon HYTE-tiimi on jatkanut vahvaa työtään järjestöjen ja kuntien kanssa ennalta ehkäisevässä työssä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamiseksi alueen hyvinvointisuunnitelman mukaisesti.

Muutoinkin hyvinvointialueen tavoite on ottaa käyttöön digitaalisia ja älykkäitä järjestelmiä kattavasti ja priorisoiden. Palveluja on jo toteutettu etävastaanottoina, mutta vuoden 2024 aikana digitaalisia palveluja kehitettiin edelleen ja hankittiin alusta digiklinikalle, joka on nyt aloittanut toimintansa vuoden 2025 alussa. Sosiaalihuollon ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäistäminen käynnistettiin vuoden aikana.

Osaavan työvoiman puute on vaikuttanut vuoden 2024 aikana palveluiden toimivuuteen, niin että palvelut ovat ajoittain ruuhkautuneet tai lakisääteisissä velvoitteissa ei ole pysytty. Tämä on koskenut erityisesti sosiaalihuollon palveluja ja toisaalta peruspalveluissa psykologeja ja lääkärihenkilöstöä, jossa jälkimmäisessä hyvinvointialueella on noin 20 prosentin vajuus. Toisaalta hoitohenkilökunnan saatavuus on jonkin verran kohentunut, ja esim. kesälomasijaisia saatiin aiempaa paremmin. Sosiaalihuollossa erityisesti sosiaaliohjaajien rekrytointi on onnistunut lähes sata prosenttisesti. Sosiaalityöntekijöiden ja psykologien rekrytoinnissa on tapahtunut muutosta parempaan. Lääkäretyöntekijöiden tilanne on parantunut hieman syksystä 2024 alkaen. Henkilöstön osaamista seurataan ja täydennyskoulutusten määrä raportoidaan henkilöstökertomuksessa.

Palveluiden toimivuuden arvioinnissa tärkeinä elementteinä ovat laatu ja vaikuttavuus. Toiminnan laatua seurataan monin tavoin. Vuoden aikana valmistettiin hyvinvointialueen laatu- ja vaikuttavuustiedon prosessit. Samoin rakennettiin tietopohjaa ja teknisiä ratkaisuja, mm. PROM-tiedon kerääminen, kustannusvaikuttavuuden mittaamiseksi. Arviointitoiminnalla saavutettiin esimerkiksi lääkehoidossa vähintään miljoonan euron säästö, kun luovuttiin eräistä vähähyötyisistä hoidoista tai vaihdettiin kustannusvaikuttavampaan

lääkemuotoon. Myös uuteen teknologiaan liittyvät investointiesitykset arvioidaan osana investointisuunnitelmaprosessia. Pohjois-Savon hyvinvointialue koordinoi yhteistyöaluelaajuisesti arviointitoimintaa ja osallistuu aktiivisesti myös Kansallisen vaikuttavuuskeskuksen toimintaan. Vuoden lopulla otettiin käyttöön uusi järjestelmä Laatuportti, jota voidaan hyödyntää laadun seurannassa ja riskien hallinnassa.

Tutkimustoiminnan tavoitteiden osalta viitataan lukuun 2.2.1.5 Strategia ja kehittäminen.

Hyvinvointialue kantaa osaltaan vastuuta siitä, että sen päätösten myötä sosiaali- ja terveyspalvelualan yrittäjien toimintaympäristö kehittyy. Vuoden mittaan on toiminut yrittäjäfoorumi, hankinta- ja tukipalvelut ovat osallistuneen alueen yrittäjien tapahtumiin ja hankinnoissa on lisätty markkinavuoropuhelua, jossa on pyritty hakemaan myös uusia innovaatiota tai tapoja tuottaa palveluja.

2.1.3 Taloudellisuus ja tehokkuus

Vuosi 2024 oli hyvinvointialueen toinen talousarviovuosi. Vuoden 2024 muutettu talousarvio laadittiin 90,982 miljoonaa euroa alijäämäiseksi, mutta toteuma oli 67,849 miljoonaa euroa alijäämäinen. Toteuma oli 23,13 miljoonaa euroa arvioitua parempi.

Toimintatuotot toteutuivat 9,9 miljoonaa euroa arvioitua suurempana ja toimintakulut 13,817 miljoonaa euroa pienempänä. Toimintatuotoissa kaikki tuloerät toteutuivat arvioitua suurempana, ja toimintakuluissa palvelujen ostot ylittivät 0,673 miljoonaa euroa muutetun talousarvion ja muut toimintakulut 2,108 miljoonaa euroa.

Muutetun talousarvion mukaan sitovat tavoitteet olivat:

- toimintatuotot 268,9 miljoonaa euroa, toteuma 278,8 miljoonaa euroa, ylitys 9,9 miljoonaa euroa
- toimintakulut 1 522,8 miljoonaa euroa, toteuma 1 509,0 miljoonaa euroa, alitus 13,9 miljoonaa euroa
- vuosikate -57,3 miljoonaa euroa, toteuma -33,5 miljoonaa euroa, parani 23,9 miljoonaa euroa.

2.1.4 Henkilöstövoimavarojen hallinta

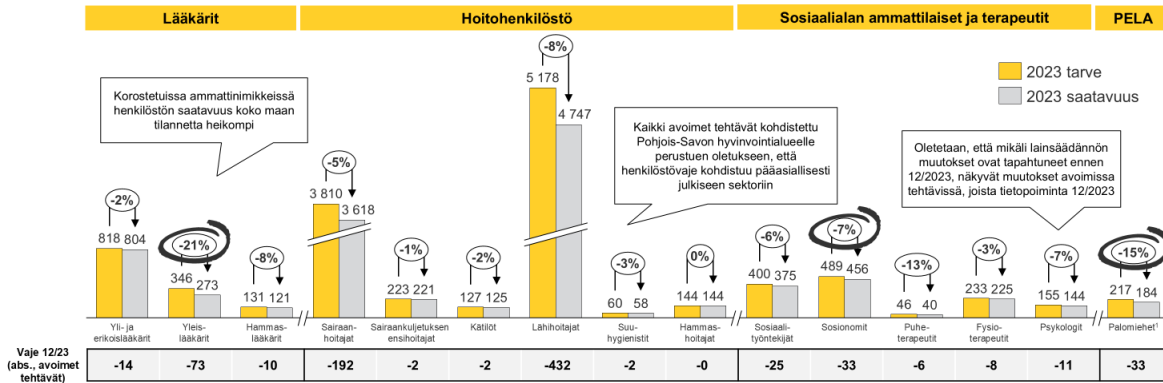
Hyvinvointialueen henkilöstön tilanne vuonna 2024 on tarkemmin kuvattu henkilöstökertomuksessa 2024.

Hyvinvointialueen strategian mukaisesti erilaiset toimet osaavan henkilöstön pysyvyyden ja saatavuuden varmistamiseksi ovat ensisijaisia. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen henkilöstön saatavuus vaihtelee hyvinvointialueen sisällä ammattinimikkeittäin ja eri yksiköiden välillä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon työvoiman saatavuuteen vaikuttavat erityisesti runsas eläköityvien määrä sekä ikäluokkien pieneneminen seuraavien vuosikymmenten aikana. Itä- ja Keski-Suomen YTA-alueen yhteistyösopimuksessa on vahvistettu alueelliset toimenpiteet

henkilöstösaatavuuteen. Lisäksi yhteistyöalueella jatkettiin koko yhteistyöalueen yhteistä hankintaa kansainvälisen hoitotyön rekrytoinnissa. Pohjois-Savon hyvinvointialueella alkoi vuoden 2024 lopussa lisäksi pilotointi EU-alueen sisällä lääkäreiden ja sairaanhoitajien kansainväliseen rekrytointiin.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen sote- ja pelastustoimen henkilöstön tarpeen ja saatavuuden kohtaaminen 22.4.2024

1) Ei saatavilla arvioita yksityisellä sektorilla työskentelevien palomiesten kokonaismäärästä. Oletetaan Vipusen tietojen perusteella arvioitujen palomiesten työskentelevän julkisella sektorilla
Lähteet: NHG analyysi

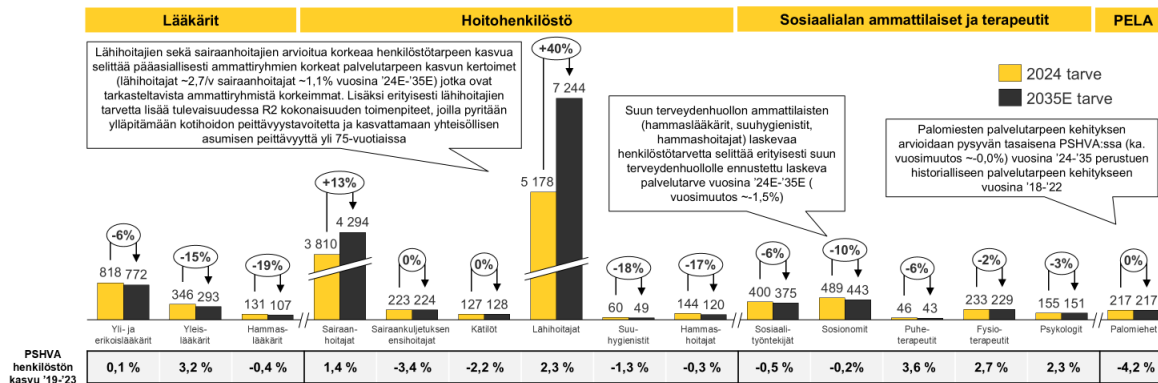
Kuva: Pohjois-Savon hyvinvointialueen henkilöstön tarpeen ja saatavuuden kohtaaminen, loppuraportti 22.4.2024, NHG.

Hoitohenkilöstön tarpeen ennustetaan kasvavan entisestään Pohjois-Savon hyvinvointialueella vuoteen 2035 mennessä. Syynä henkilöstötarpeeseen on väestön ikääntymisen aiheuttama palvelutarpeen kasvu. Lähihoitajien tarpeen ennakoidaan kasvavan jopa 40 prosentilla ja sairaanhoitajien 13 prosentilla vuoteen 2035 mennessä. Hoitohenkilöstön tarve olisi vielä suurempi, mikäli palvelujärjestelmä uudistusta, kansainvälistä rekrytointia ja koulutuspaikkamäärien lisäämistä ei tehtäisi. Muissa ammattiryhmissä henkilöstötarpeen arvioidaan säilyvän suurin piirtein ennallaan tai laskevan hieman vuoteen 2035 mennessä. Muutokseen vaikuttavat sekä hyvinvointialueen omat että kansalliset toimenpiteet (mm. pelastajien koulutuspaikkojen lisääminen kansallisesti).

Pohjois-Savon hyvinvointialueen henkilöstötarpeen arvioidaan kasvavan merkittävästi lähihoitajien sekä sairaanhoitajien osalta – Muissa ammattiryhmissä tarve laske tai säilyy ennallaan

Pohjois-Savon hyvinvointialue: sote- ja pelastustoimen henkilöstötarpeen¹ kehitys 2024-2035E

1) Ennustettu henkilöstötarve ammattinimikkeittäin: nykyinen henkilöstö + avoimet tehtävät + toimialakohtainen palvelutarpeen kasvu + R1-R3 toimenpiteet +/- lakimuutokset. Lähteet: NHG analyysi

Kuva: Henkilöstötarpeen ennakointi vuoteen 2035.

YTA-sopimuksen mukaisesti yhteistyöalueella tiivistettiin tavoitteellista yhteistyötä osaamisen varmistamiseksi hyvinvointialueiden ja koulutusorganisaatioiden edustajien kesken muun muassa riittävien aloituspaikkojen määrän ja niiden tarkoituksenmukaisen kohdentumisen osalta. Pelastusopisto on lisännyt pelastajien aloituskoulutuspaikkoja.

Oppilaitoksia tuettiin koulutuspaikkojen hakemiseen mm. lausuntoyhteistyöllä. Yhteistyöalueella järjestettiin säännöllisiä kokoontumisia hyvinvointialueiden ja koulutusorganisaatioiden edustajien kesken. Pohjois-Savon hyvinvointialueella tehostettiin rekrytointia erityisesti jo opiskeluaikana ja myönteistä työnantajakuvaa kehitettiin aktiivisesti yhteistyössä opiskelija-järjestöjen kanssa.

Vuoden 2024 aikana veto- ja pitovoimatyö tuotti positiivista vaikutusta erityisesti joidenkin haastavien ammattiryhmien rekrytointiin (mm. sosiaalityöntekijät, sosiaaliohjaajat, psykologit). Yliopistollisen hyvinvointialueemme erityisenä piirteenä on mittava ja erityisen monipuolinen pääoma henkilöstön ja esihenkilöiden erilaisessa tietotaidossa ja osaamisessa. Tutkimus- ja kehittämiskyvykkyys on ainutlaatuista. Sekä oman henkilöstön kyvykkyyttä että tutkimus- ja innovaatio-osaamista hyödynnetään jatkossa vahvemmin sekä toimintojen että talouden kehittämisessä ja johtamisessa.

Yliopistollisella hyvinvointialueella johtaminen perustuu tiedolla johtamiseen.

Henkilöstömäärän ennakoivaa suunnittelua tukevan henkilöstösuunnittelutyökalun (DIIP-järjestelmä) käyttöönotto ei toteutunut suunnitelman mukaisesti, koska yhtiön liiketoiminta siirtyi toiseen yhtiöön, joka ei jatka järjestelmän kehittämistä. Henkilöstösuunnittelun järjestelmä yhdistettiin osaksi taloushallinnon uuden järjestelmän kilpailutusta syksyllä 2024. Lisäksi osaamisen raportoinnin tietojärjestelmien (OSS) ja rekrytointin tietojärjestelmien (Kuntarekry) osalta kilpailutus siirtyi tuleville vuosille. Manuaalinen tietojen poiminta hidastaa sekä toimintaa että sen kehittämistä. Monetieto-raportoinnissa havaittiin aika ajoin virheitä, joten kehittämis- ja yhteistyössä Monetran kanssa aloitettiin loppuvuodesta 2024. Tavoitteena on

jatkossa saada luotettava toimialakohtainen raportointi keskeisistä toiminnan, talouden ja henkilöstökertomuksen tunnusluvuista.

Henkilöstövoimavarojen tilannetta arvioidaan hyvinvointialuetasoisesti yhdeksän keskeisimmän henkilöstömittarin avulla. Mittareiden tunnusluvut kootaan useammasta eri lähteestä. Esihenkilöiden valmentavan johtamisen juurtumista seurataan koulutukseen osallistumisten määrillä. Työhyvinvoinnin tilaa arvioidaan sairauspoissaolojen määrän ja QWL-indeksin avulla sekä työtyytyväisyyttä henkilöstökyselyjen avulla. Työn tuottavuuskehityksessä seurataan netto-työpanoksen kehitystä suhteessa henkilöstömenoihin. Henkilöstön sitoutumista mitataan vakinaisen henkilöstön vaihtuvuusprosentilla sekä henkilöstön oppimista ja kehittymistä seurataan kehityskeskustelujen toteutumisasasteella. Seurannasta on tarkempi kuvaus henkilöstökertomuksessa.

2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen

2.2.1.1. Konsernihallinto

Hyvinvointialuejohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa hänen ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan. Hyvinvointialuejohtaja vastaa konserniohjauksen täytäntöönpanosta.

Vuoden alussa konsernihallinnossa oli viestintä, omistajaohjaus- ja valvonta, vastaava lääkäri ja sisäinen tarkastus. Organisaatiouudistusten jälkeen hyvinvointijohtajan toimistossa on vastaava lääkäri ja sisäinen tarkastus.

Toimielinorganisaatio

Toimielinorganisaation osalta toimielinten työskentely on ollut pääsääntöisesti suunnitelmallista ja toimivaa. Yhtenä strategisena hankkeena oli toimielinorganisaation uudistaminen. Tämä toteutettiin yhteistyössä FCG:n kanssa. Hanke saatiin päätökseen suunnitelmallisesti, ja uudet mahdolliset toimielinrakenteet ovat käsiteltävänä keväällä 2025. Lisäksi osana strategista hanketta hankittiin luottamushenkilöiden sähköinen asiointikanava, joka otettiin käyttöön kuluneen vuoden aikana suunnitelmallisesti.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat muutettuun talousarvioon

	Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Poikkeama %
1TA11Konsernihallinto 1000 €					
Toimintatuotot	0	147	136	-11	0
Toimintakulut	-37 000	-21 282	-20 969	313	-1,5
Toimintakate	-37 000	-21 135	-20 833	302	-1,4

Henkilöstö

	Henkilöstön määrä 31.12.	HTV	Netto-työpanos	Sairauspoissaolot pv/hlö	Vaihtuvuus %
Konsernihallinto	34	32	26	11,24	6,90

Lähde: MonetTieto 12.2.2025

2.2.1.2. Hallintopalvelut

Toimintaympäristön kuvaus

Hallintopalvelut järjestävät hyvinvointialueen asianhallinta- ja arkistopalvelut, lainopilliset ja tietosuojapalvelut, kiinteistöhallinnon palvelut sekä hankinta- ja tukipalvelut (hankinnat, ruokahuolto, laitoshuolto, välinehuolto, logistiikka ja lähettipalvelut), viestinnän- ja markkinoinnin sekä toimielinorganisaation.

Toiminta

Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin pääsääntöisesti hyvin.

Hallintopalvelujen toimialan tärkein tehtävä on hyvinvointialueen toisen toimintavuoden aikana ollut ottaa haltuun ja yhteensovittaa vastuullaan olevien palvelujen toteuttaminen. Lakisääteisten velvoitteiden lisäksi tällä on myötävaikutettu hyvinvointialueen tutkimus-, hoito-, hoiva- ja pela-palvelujen tuotantoon.

Kaikkien hallintopalvelujen palvelualueiden muutostarpeita toteutetaan hallitusti toiminnan normaalilla kehittämisellä sekä strategisilla hankkeilla.

Sote-uudistuksen kansallisten tavoitteiden toteutuminen toimialalla

Kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja	Hyvinvointi- ja terveyseroja pyritään kaventamaan osana palveluketjua tukemalla palvelutuotannon prosesseja.
Turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille suomalaisille	Hallintopalvelujen toteuttaminen on toimintavuoden aikana tukenut hyvinvointialueen palvelutuotannon toteuttamista edellytetyllä tavalla tasapuolisesti.
Parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta erityisesti perustasolla	Palveluissa on siirrytty monelta osin sähköisiin palveluihin ja yhdenmukaistettu palvelutarjontaa hyvinvointialueen eri toimijoille.
Turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti	Ammattitaitoisen henkilökunnan saanti on haaste myös hallintopalvelujen työvoiman osalta. Asiantuntijaorganisaatio on suunnitellusti pyritty pitämään maltillisena, minkä vuoksi jokaisen työpanos on tärkeä ja sen puuttuminen näkyy heti palveluissa.
Vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin	Haasteisiin vastataan tehokkailla ja mahdollisimman paljon sähköisillä palveluilla.
Hillitä kustannusten kasvua	Kustannusten kasvua pyritään hillitsemään prosesseja tehostamalla ja sähköisiä palveluja lisäämällä.

Yleishallinto

Yleishallinnon osalta hyvinvointialueen toisen toimintavuoden aikana toiminnassa vahvistui asianhallinnan ja kirjaamon merkitys hallinnon keskeisenä toimintona ja toimijana. Edelleen haasteena asianhallinnan sekä arkiston osalta on ollut ison organisaation yhteisten toimintatapojen, tietojen oikeellisuuden sekä ohjeiden ja käytänteiden luominen ja niiden jalkauttaminen. Asianhallintajärjestelmä (D10) on aktiivisessa käytössä ja järjestelmän käyttöä on tehostettu koulutuksilla ja tukitoimilla. Sopimushallinnan ja hankintojen raportoinnin kehittämistyö on aloitettu yhteistyössä hankintapalveluiden kanssa. Muilta osin kirjaamon ja asianhallinnan toiminta on ollut pääsääntöisesti normaalilla tasolla, eikä merkittäviä poikkeamia ole havaittu.

Arkiston osalta kuluneen vuoden haasteena on ollut tietopyyntöjen määrän lisääntyminen ja sen myötä analogisten asiakirja-aineistojen arkistoinnin kasaantuminen.

Oikeudelliset palvelut

Oikeudelliset palvelut käsittävät lainopilliset sekä tietosuojaan liittyvät palvelut. Näiden osalta toiminta on ollut normaalia ja suunnitelmallista. Oikeudellisissa palveluissa työskentelee neljä lakimiestä, tietosuojavastaava ja kaksi tietosuoja-asiantuntijaa.

Kiinteistöhallinto

Kiinteistöhallinnon toiminta keskittyi omistettujen ja vuokrattujen toimitilojen hallintaan ja kehittämiseen sekä investointisuunnitelmien 2023 ja 2024 toteuttamiseen. Kiinteistö- ja toimitilalastrategiset tavoitteet ja linjaukset valmisteltiin vuoden 2024 aikana ja hyväksyttiin aluehallituksessa 2.12.2024.

Toimitiloihin liittyviä palvelupyyntöjä tuli vuoden 2024 aikana yhteensä noin 9 900, mikä tarkoittaa yli 800 palvelupyyntöä kuukaudessa. Palvelupyyntöjen valmistumisaste oli yli 98 prosenttia. Sisäilmailmoituksia tuli vuoden aikana yhteensä 188, ja niistä yli 85 prosenttia saatiin ratkaistua. Vuoden aikana toimitiloihin voitiin toteuttaa vain välttämättömät huolto- ja korjaustoimet. Joitain korjaustoimia on jouduttu myös lykkäämään.

Kuntien kanssa solmittujen ns. 3+1 -vuokrasopimusten vuokrausperiaatteista linjattiin aluehallituksessa 16.9.2024 ja syksyllä 2024 käytiin alustava neuvottelukierros kuntien kanssa jatkovuokrauksista. Vuokrasopimusten optiovuosia ei käytetty, joten kuntien kanssa neuvotellaan vuoden 2025 aikana tarvittavien tilojen jatkovuokrauksesta vuoden 2026 alusta lähtien.

Hyvinvointialueen asukasvuokrauksen vuokrasopimusten hallinta ja yhtenäistäminen sovittiin vuoden aikana keskitettäväksi kiinteistöhallintoon. Keskitetyn toiminnan valmistelu aloitettiin syksystä 2024 lähtien tavoitteena saada vuoden 2025 aikana kokonaisuus hallintaan.

Rakennusinvestointien osalta KYS Uusi Sydän -projektin kolmas vaihe eteni suunnitellusti ja peruskorjausvaihe jatkuu vuoden 2025 loppupuolelle. Vuoden 2024 aikana varmistui suunniteluratkaisu Harjulan osastotoimintojen yhdistymisestä osaksi KYS-kampusta ja Uusi Sydän -projektia vuoden 2025 lopulla. Tällä ratkaisulla säästetään yli 30 miljoonan euron investointitarve. KYS Lainesairaala -projekti valmistui toukokuussa 2024, ja toiminta muutti Julkulasta, Viestikadulta ja Alavan sairaalalta KYS-kampukselle uusiin tiloihin. Lainesairaalan hankekustannukset alittivat budjetoidun noin 0,5 miljoonaa euroa.

Investointeja vastaavien sopimusten osalta Varkauden ja Siilinjärven vammaispalveluhankkeiden toteuttajien kilpailutukset saatiin tehtyä ja sopimukset allekirjoitettua vuoden 2024 aikana. Tarkoituksena on, että rakentaminen alkaa vuonna 2025. Suonenjoen ikääntyneiden asumishankkeen ja Leppävirran pelastusaseman hankesuunnitelmat valmisteltiin ja hyväksyttiin vuoden 2024 aikana. Kuopion Julkulaan suunniteltujen ikääntyneiden ja vammaisten asumishankkeiden hankesuunnittelua edistettiin, ja tarkoitus on viedä ne päätöksentekoon alkuvuodesta 2025.

Hankinta- ja tukipalvelut

Toiminnan ja palveluiden turvaamisessa onnistuttiin hyvin kertomusvuoden aikana. Onnistumisen mahdollisti tiivis yhteistyö Pohjois-Savon hyvinvointialueen palvelutoimialojen ja sidosyksiköiden kanssa.

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman asettamat taloudelliset tavoitteet ja velvoitteet koskettivat paitsi omaa toimintaamme myös yhtiöitä, jotka tuottavat meille tukipalveluita. Toiminnan ja prosessien tarkastelun avulla toteutettujen muutosten ja uudistusten kautta onnistuimme vuonna 2024 meille asetetuissa tuottavuustavoitteissa. Sidosyksiköistämme Servica onnistui saavuttamaan omistajien asettamat tavoitteet erinomaisesti. Hyvinvointialue sai asiakaspalautuksena Servicalta tämän perusteella yli miljoona euroa, joka kohdennetaan palvelujen käytön suhteessa käyttäjäyksiköille.

Laitoshuollon mitoituksia on toteutettu hyvinvointialueen eri toimipisteissä ja työtä jatketaan vuoden 2025 aikana. Näin saadaan resursseja ja kustannuksia optimoitua. Välinehuollon palvelukokonaisuutta sekä vaihtoehtojen tarkastelua on toteutettu prosesseja läpikäyden sekä palvelutarpeen muutoksia arvioiden. Myös välinehuollon palvelukokonaisuuden kehittämistä jatketaan tulevien vuosien aikana.

Hintojen ja palvelujen avaaminen tarkemmalle tasolle ja vertailukelpoiseksi oman tuotannon, sidosyksikkötoimijoiden ja markkinoilla toimivien sopimuskumppanien kesken on ollut selkeänä painopisteenä hankinta- ja tukipalvelujen koordinoimissa palveluissa. Tässä päästiin hyvään alkuun kertomusvuoden aikana, mutta työ jatkuu määrätietoisesti ja palvelukokonaisuus kerrallaan.

Valikoimahallinnalla on saavutettu merkittävää tuottavuuden parantamista erityisesti ruokapalveluissa sekä materiaalien ja tarvikkeiden ostoissa. Tilauskäytäntöjä yhtenäistettiin ja toimivaltuuksien selkeyttämisen avulla tuotiin näkyvyyttä palvelutoimialoille haasteita sisältävissä prosesseissa ja toimintatavoissa. Toimintakulttuurin yhdenmukaistaminen etenee toiminnollain, ja tätä tukemaan on pidetty lukuisia koulutuksia ja opastuksia hyvinvointialueen organisaatiorakenteen eri foorumeissa.

Sekä palvelujen että materiaalien ostoissa pystyttiin alentamaan talousarvioon kohdistuneita ylitysuhkia yhteistyössä palvelutoimialojen kanssa. Tämän mahdollistaneita ostojen kohdentamisia entistä kattavammin sopimusvalikoimiin ja keskitettyihin tilauskanaviin tullaan hyvien tulosten kannustamina jatkamaan myös kertomusvuoden jälkeen talouden tasapainottamisen yhtenä kulmakivenä.

Toimivaltuuksien nostaminen ylemmäs hallintosääntömuutoksella on myös yhdenmukaistanut päätöksentekoa ja lisännyt tarkempaa tarkastelua hankintojen toteuttamiseen toimialoilla.

Vuonna 2024 aloitettiin toden teolla hankintapalveluiden yhteisen hankintakulttuurin luominen. Tässä ohjaavana voimana on ollut yhteinen organisaatiotasoinen tahtotila. Selkeät johdon linjaukset sekä prosessien kuvaaminen ja toimintaohjeet luovat puitteet työskentelyssä kohti yhteisiä tavoitteita.

Hankintoja on edistetty hankintakalenterin ja toimeksiantojen perusteella omana toimintana sekä yhteistyössä sidosyksiköiden, erityisesti Servican ja Sansian kanssa. Hankintoja

toteutettiin myös yhteistyössä muiden hyvinvointialueiden sekä esimerkiksi Hanselin kanssa. Merkittävimmät puutteet kilpailutuksissa on saatu määrätietoisien koordinoitujen avulla toteutukseen tai vähintäänkin suunnitteluun.

Hankintojen näkyvyyden parantaminen ja niiden kokonaisuuden parempi hahmottaminen nostettiin kehittämishankkeiksi heti hyvinvointialueen toiminnan käynnistyttyä. Kertomusvuoden aikana tavoitteita on edistetty tiedon luotettavuutta ja eheyttä parantamalla sekä käynnistämällä hankintojen elinkaarijärjestelmähankinnan kilpailutus. Myös tukipalvelujen optimointi ja sidosyksikköpalvelujen kirkastaminen ovat edenneet suunnitellusti kehittämishankkeiden myötä.

Palvelusetelitoimintaa on lisätty suunnitellusti yhteistyössä palvelutoimialojen kanssa. Sääntökirjojen ja palvelusetelituottajien määrää lisätään vaihtoehtona muille palvelun toteuttamisen tavoille asiakkaiden näkökulma ja markkinoiden mahdollisuudet huomioiden.

Hankinta- ja tukipalveluista on osallistuttu palvelujärjestelmäuudistamisen reformityöpajoihin. Niissä on asetettu yhteisesti tavoitteita ja saatu parempaa kuvaa muutoksen kohteena olevista hyvinvointialueen toiminnoista, joihin hankinta- ja tukipalvelut pystytään näin liittämään yhteistyössä paremmin.

Viestintä ja markkinointi

Viestintä- ja markkinointiyksikön yksi tärkeimmistä tavoitteista on tarjota pohjoissavolaisille ajankohtaista ja saavutettavaa tietoa monikanavaisesti sote- ja pelastusalan palveluista. Viestintäyksikkö toteutti vuoden aikana oman työn painopisteiden arvioinnin yhteistyössä ulkopuolisen kumppanin kanssa. Työn tuloksena viestinnän linja kirkastui ja tärkeimmiksi alueiksi viestinnän työssä valittiin hyvinvointialueen strategian pohjalta sekä asiakkaiden että henkilökunnan oikean ja ajantasaisen tiedonsaannin varmistaminen. Linjavalinnan pohjalta viestintäyksikkö uudelleenorganisoitui kumppanuusmallin mukaisesti vastaamaan entistä paremmin palvelualueiden viestintätarpeisiin.

Mediayhteistyö oli aktiivista koko vuoden ajan. Mediatiedotteita lähetettiin yhteensä 143 ja vastattiin noin 300:aan median haastattelu- tai tietopyyntöön. Hyvinvointialueen tiedotteet tavoittivat eri julkaisujen kautta yli 282 miljoonaa lukijaa.

Hyvinvointialueen pshyvinvointialue.fi-verkkosivut ovat hyvinvointialueen keskeisin asukasviestinnän kanava. Niiden palvelu- ja muita sisältöjä tuotettiin ja päivitettiin aktiivisesti koko vuoden 2024 ajan, ja kehitystyö jatkuu myös vuonna 2025. Viestintäyksikkö hallinnoi sekä verkkosivujen alustaa että yli 950 asiointikanavaa ja noin 170 palvelua Palvelutietovarannossa, jonka kautta suurin osa verkkosivujen sisällöistä päivitetään. Vuoden aikana pshyvinvointialue.fi-sivustolla käytiin noin 1,5 miljoonaa kertaa.

Myös sosiaalinen media on yksi asukasviestinnän ja markkinoinnin tärkeimmistä kanavista, ja se vahvasti rooliaan asukkaiden tavoittamisessa. Viestintäyksikön hallinnoimien sometiilien seuraajamäärä kasvoi vuoden aikana noin 28 000 seuraajasta yli 35 000 seuraajaan. Sometiimme tavoittivat 6,5 miljoonaa ihmistä.

Hyvinvointialueen digitaalisen asioinnin kokonaisuus OmaSavo käynnistyi vuoden 2024 lopussa. Viestintä julkaisi OmaSavon verkkosivuston ja toteutti ensimmäiset markkinointikampanjat uusista palveluista joulukuussa.

Valokuvaus- ja videopalvelumme tuottivat vuoden aikana 60 omaa videotuotantoa, ja media-pankkiimme lisättiin yli 1300 valokuvaa.

Viestintäyksikkö koordinoi kuntien viestintäverkostoa, joka kokoontui vuoden 2024 aikana kaksi kertaa. Verkostolle jaettiin koko vuoden ajan aktiivisesti tietoa hyvinvointialueen ajan-kohtaisista asioista ja kannustettiin jakamaan tietoa edelleen kuntien omissa kanavissa.

Toiminnan tavoitteet tai toimenpiteet

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat muutettuun talousarvioon

	Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Poikkeama %
1TA12Hallintopalvelut 1000 €					
Toimintatuotot	5 800	5 947	6 887	940	15,8
Valmistus omaan käyttöön	1 400	1 400	1 057	-343	-24,5
Toimintakulut	-98 301	-100 471	-99 153	1 318	-1,3
Toimintakate	-91 101	-93 124	-91 209	1 915	-2,1

Henkilöstö

	Henkilöstön määrä 31.12.	HTV	Netto-työpanos	Sairauspoissaolot pv/hlö	Vaihtuvuus %
Hallintopalvelut	86	83	66	16,37	8,54

Lähde: MonetTieto 12.2.2025

2.2.1.3. Henkilöstöpalvelut

Henkilöstöpalvelut -toimialalla järjestettiin keskitettyjä henkilöstöasioiden tukipalveluja rekrytointipalveluina, henkilöstön osaamisen kehittämispalveluina, palvelussuhdepalveluina sekä työhyvinvointi- ja työsuojelupalveluina. Lisäksi toimialalla järjestettiin keskitetysti hoitotyön varahenkilöstön ja keikkatyön sekä sihteerityön palvelut (hallintosihteeripalvelut, KYS:n aulapalvelut, tekstinkäsittelypalvelut, pääosin hyvinvointialueen osastonsihteeripalvelut).

Henkilöstöpalvelut-toimialalla toimeenpantiin vuoden 2024 aikana useita kehittämishankkeita, joilla tuetaan henkilöstövoimavarojen oikeaa ja osaamiseen perustuvaa kohdentumista ja työvoimakustannusten alentumista. Tällaisia kehittämishankkeita olivat mm. seuraavat:

- Hyvinvointialueen johtamis- ja henkilöstörakennetta koskeva henkilöselvitys. Selvityksen perusteella toteutettiin johtamis- ja henkilöstörakennemuutokset, sijaishallinnan muutokset sekä rekrytointiprosessin tehostamisen toimet.
- Työnantajamielikuvan kehittäminen, jonka perusteella luotiin Pohjois-Savon hyvinvointialueen työnantajamielikuvan kokonaiskonsepti. Kokonaiskonseptillä rakennetaan taktisesti työnantajamielikuvaa sekä työnantajabrändiä markkinointiin ja sisäiseen viestintään.
- Kansainvälinen rekrytointi, jonka kautta yli 80 hoiva-alan työntekijää rekrytoitiin hyvinvointialueelle EU-alueen ulkopuolelta ja lisäksi muutamia lääkäreitä ja sairaanhoitajia EU-alueelta.

- Valmentavan johtamisen hanketyö, jossa tavoitteena on valmentavan johtamisen viitekehyksen toimeenpano ja juurruttaminen työkulttuuriksi.
- Työhyvinvoinnin mittaaminen ja seurantakysely, josta tuotetaan vuodelle 2025 tuottavuushyötyanalyysi (mittausmalli perustuu kattavaan henkilöstötuottavuuden tutkimukseen, jota on tehty 15 vuoden ajalta dosentti Marko Kestin johdolla). Lisäksi työhyvinvoinnin kehittämiseksi valmistuu toimialakohtaiset toimenpidekokonaisuudet vuodelle 2025.
- Työvuorosuunnittelun kokonaisselvitys, jonka perusteella voidaan toteuttaa kehittämis- ja tuottavuustoimia työvuorosuunnittelujärjestelmiin vuonna 2025.
- Sijaishallinnan kehittämishanke, jossa tuotettiin kehitystoimenpiteitä yhtenäisen sijaishallintaprosessin toteuttamiseksi.

Henkilöstöhallinnon toimialalla työterveyshuollon palveluiden käytöstä saatava Kelan tuki oli arvioitu muutostalousarviossa 0,6 miljoonaa euroa liian suureksi. Henkilöstökulut toteutuivat muutostalousarvion mukaisena. Henkilöstöhallinnon toimialan merkittävin muutos oli DIIP-ohjelmistokokonaisuuden toimeenpanon peruuntuminen ohjelman toimittajan ilmoituksesta. Korvaavana toimenä vastaavan henkilöstösuunnitteluohjelman kilpailutus on suunnitteilla osana taloushallinnon järjestelmäkokonaisuutta vuonna 2025. Lisäksi perehdytyksen tietojärjestelmän hankinnasta vuodelle 2025 on luovuttu taloustilanteen ja järjestelmien kilpailutuksen osalta, joten myös näistä sekä investoinnit että kustannukset siirtyvät tuleville vuosille.

Seurantamittarit	Vuosi 2024	Toteutunut 1–12/2024
Palvelussuhdeyksikkö HR-kumppanuuspalvelut	Esihenkilöille palvelussuhdekouluksia joka kuukausi. Palvelupyynnöiden käsittelyviiveet ovat alle 7 päivää. Jatkuva palvelutuotannon HR-tuki henkilöstövoimavarojen johtamisessa ja kehittämisessä sekä yhteistoimintaneuvotteluihin liittyvässä muutosjohtamisessa.	Toteutunut pääosin Toiminta alkanut 5/2024, toteutunut. Toimintamallia kehitetty toiminnan käynnistyttyä jatkuvan kehittämisen periaatteella.
Työhyvinvointiyksikkö	Sairauspoissaolojen määrä on hyvinvointialuetasoisesti alle 18 kalenteripäivää/työntekijä. Aino Health esihenkilötyössä hälytysrajat toteutuvat yli 90 %:sti. Työhyvinvointikyselyssä QWL-indeksi on valtakunnallisen suosituksen mukaisesti 60.	Vuoden 2024 sairauspoissaolot olivat 18,3 pv/työntekijä. Aino Health esihenkilötyön hälytysrajat ovat toteutuneet 80 % vuonna 2024. Työhyvinvointikyselyssä 2024 QWL-indeksi oli 56,5 %.
Työsuojeluyksikkö	Vaaratapahtumailmoitukset ja niiden käsittely (90 %). Riskienarviointi kaikkiin yksiköihin (100 %). Työtapaturma ja ammattitautitilastot.	Vaaratapahtumailmoitusten osalta käsittelyssä tai kokonaan valmiita on ollut 81 % ja riskienarviointeja on valmiina n. 60 %. Työtapaturmatilastojen mukaan korvattujen työtapaturmien määrä on noin 10 % pienempi kuin viime vuonna. Ammattitauteja korvattu v. 2024 vähemmän (8) kuin vuonna 2023 (17).
Rekrytointiyksikkö	Rekrytointiprosessista hakijapalautekyselyn tulokset.	Suositteluindeksi on palautteissa ollut nousujohteinen loppu vuonna, ollen +40 eli hakijat ovat

	Hakijoiden määrä rekrytoinneissa.	kiinnostuneita hakemaan työpaikkojamme jatkossakin. Rekrytointien lukumäärä on pienempi edelliseen vuoteen verrattuna, 1445 kpl, työpaikkoja ollut haettavana 3744 kpl ja onnistuneita rekrytointeja on ollut 2355. Rekrytointien määrä on selkeästi vähentynyt viimeisellä kvartaalilla alkuvuoteen verrattuna rekrytointikiellon myötä.
Henkilöstön kehittämissyksikkö	Kehityskeskustelujen määrä yli 60 % henkilöstöstä. Toimialakohtaiset yhteisökokoukset 4 kertaa vuosi.	Vuoden 2024 aikana yksilökehityskeskusteluja on käyty 4067 ja lisäksi ryhmäkehityskeskusteluja 723 ryhmän kanssa. Arvioidaan keskusteluja käydyn vähintään 5 työntekijän ryhmissä, jolloin tavoitettu noin 3600 työntekijää. Näin ollen kehityskeskusteluja on käyty asetetun tavoitteen mukaisesti n. 60 % työntekijöiden kanssa. Toimialakohtaiset yhteisökokoukset eivät ole kaikilla toimialoilla toteutuneet sovitusti.
Akuuttisijaisväilyt	Akuuttisijaishallinnan täyttöasteen seuraaminen kuukausittain, tavoite 95%.	Täyttöasteissa paljon vaihtelua: 73-95% sijaistarvepyynnöistä on täytetty varahenkilöillä ja keikkalaisilla.
Keskitettyt sihteeripalvelut	Työtilanne- ja henkilöstöresurssi-seuranta alueittain Tekstinkäsittelyn sanelumäärät sekä puretut/purkamattomat sanelut (h/min.) erityispalveluissa	Osastonsihteerien resurssi suhteessa palvelutarpeeseen on ollut 1-12/2024 88 %. Erityispalveluiden alueella tekstinkäsittely on pysynyt pääosin palvelupauksen mukaisena.

Henkilöstöpalveluiden toimialalla oli kriittisenä tehtävänä erityisesti yhteistoimintamenettelyjen toteuttaminen ja toimeenpano talousarvion 2024 osalta. Vapaaehtoisina lomarahana ja palkattomien virkavapaiden (säästösyistä) kokovuotisenä säästönä toteutui 2,9 miljoonaa euroa. Yhteistoimintaneuvottelutuloksen mukaisena johtamisrakenteen muutoksena toteutui säästöä n. 0,6 miljoonaa euroa. Yhteistoimintaneuvottelun mukaisesti taloudellisuus- ja tuottavuustoimena neuvottelutuloksen mukaisesti toimeenpantiin koko hyvinvointialueen tasoisesti koulutuskokonaisuuteen säästötavoite siten, että koulutusta järjestetään omana työnä ostopalveluiden sijaan. Tästä kokovuotisenä säästöä toteutui 1,7 miljoonaa euroa. Lisäksi sairauspoissaolojen vähentämiseen toimeenpantiin yhteistoimintaneuvottelun mukaisia toimenpiteitä, joista säästöksi kokovuotisenä toteutui 3,7 miljoonaa euroa. Kansallisesti yhden sairauspäivän poissaolon hinnaksi on määritelty 370 euroa. Sairauspoissaolot vähentyivät noin 1500 kalenteripäivää (555 000 euroa), ja korvaavaa työtä tehtiin 8477 kalenteripäivää (3,14 miljoonaa euroa). Lisäksi yhteistoimintaneuvotteluissa asetettiin säästötavoitteeksi 20 prosentin kustannusten alentuminen ylityö- ja hälytysrahakorvauksissa ja näissä saavutettiin vuositasolla n. 1,7 miljoonan euron säästö (15 prosenttia hälytyskorvauksissa ja 5 prosenttia ylityökorvauksissa).

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat muutettuun talousarvioon

	Alkuperäinen talousarvio 31.12.	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Poikkeama %
1TA13Henkilöstöpalvelut 1000 €					
Toimintatuotot	6 300	4 799	4 248	-551	-11,5
Toimintakulut	-69 000	-61 714	-61 777	-63	0,1
Toimintakate	-62 700	-56 915	-57 529	-614	1,1

Henkilöstö

	Henkilöstön määrä 31.12.	HTV	Netto-työpanos	Sairauspoissaolot pv/hlö	Vaihtuvuus %
Henkilöstöpalvelut	858	836	616	20,95	6,01

Lähde: MonetTieto 12.2.2025

2.2.1.4. Talouspalvelut

Toimintaympäristön kuvaus

Taloushallinnon palvelut tuottavat hyvinvointialueen taloushallinnon ja talouden johtamisen tuen palvelut kaikissa talouden osa-alueissa. Taloushallinnon peruspalvelut tuottaa Monetra Pohjois-Savo Oy. Hyvinvointialueen omistajaohjaus, riskienhallinta sekä sisäinen valvonta siirtyivät talouspalveluiden vastuulle toukokuussa yhteistoimintamenettelyiden seurauksena.

Toiminta

Talouspalveluiden toiminnan painopiste kaikissa palveluyksiköissä (laskutus, talouspalvelut, rahoitus ja controller-palvelut) oli kertomusvuonna hyvinvointialueen talouden prosessien vakiinnuttaminen ja kehittäminen yhteistyössä muun organisaation ja yhteistyökumppanien kanssa. Tämä koski sekä talouden päivittäisprosesseja että talouden raportointia, ennustamista ja taloussuunnittelun prosessien ja toimintatapojen kehittämistä. Talouden tietojärjestelmien käytettävyyttä pyrittiin parantamaan ja varmistamaan järjestelmien toimintavarmuus.

Asiaksmaksujen laskutuksen prosesseja tarkasteltiin ja kehitettiin vuoden 2024 aikana merkittävästi sekä jatkuvana toimintana että myös projektiluontoisesti. Laskutuksen tilanne pysyi pääsääntöisesti tasaisena koko vuoden ajan. Kertomusvuonna myyntilaskuja lähetettiin 768 800. Myyntilaskujen sähköisyysasteen kasvattamiseksi tehtiin erilaista kampanjointia ja sähköisyysaste saatiin vuoden aikana nousuun. Myyntilaskujen sähköisyysaste vuonna 2024 oli tammikuussa 34,7 prosenttia ja joulukuussa 41,8 prosenttia, joten digitaalisuus on edennyt merkittävästi myyntilaskutuksessa.

Laskutusyksikössä käsitellään myös asiaksmaksujen maksuhuojennushakemukset. Sosiaalipalvelujen asiaksmaksuihin huojennushakemuksia vuonna 2024 tuli yhteensä 480, joista kielteisiä päätöksiä tehtiin 170 hakemukselle. Vastaavat määrät terveystalouksista perittäviin asiaksmaksuihin olivat 184 saapunutta hakemusta, joihin tehtiin 110 kielteistä päätöstä.

Hyvinvointialueella käynnistettiin yhteisen potilastietojärjestelmän OMNI360:n hankinta, joka toimii jatkossa myös terveydenhuollon asiakasmaksujen laskutusjärjestelmänä. Ensimmäiset käyttöönotot ajoittuvat keväälle 2025. Riskinä on, että sosiaalihuollon laskutuksessa ei onnistuta selvittämään mahdollisia teknisiä haasteita.

Talouden peruspalvelujen tuottajan Monetra Pohjois-Savon kanssa yhteistyö on ollut toiminnan kehittämistä kumppanuusmallin mukaisesti. Kertomusvuonna on tehty kehittämistyötä myös muun muassa työmenetelmien parantamiseksi ja ICT-ohjelmien kehittämiseksi. Monetra Pohjois-Savo Oy:lle on annettu hoidettavaksi perintään liittyvät prosessit.

Rahoitusyksikkö huolehtii muun muassa hyvinvointialueen pitkäaikaisten lainojen kilpailutuksista, maksuvalmiudesta ja lainojen korkosuojausten valmistelusta aluehallituksen antamien ohjeiden mukaan.

Sosiaalirahoitusyksikkö tuottaa sosiaalityön tukipalveluja talouden näkökulmasta hyvinvointialueen eri palvelutehtävien alueella. Vuonna 2024 täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen päätöksiä tehtiin hyvinvointialueella 13 708, joista sosiaalirahoitusyksikön päätöksiä on 3088. Ratkaisutyössä on pysytty pääsääntöisesti lakisääteisissä käsittelyajoissa. Hyvinvointialueen välitystiliasiakkaiden varoja vuonna 2024 käsiteltiin 636 asiakkaan osalta. Lastensuojelun perinnän prosesseissa ja asiakasmaksupäätösten valmistelutyössä on vuoden 2024 aikana kehitetty toimintamalleja, ja tavoitteena on päästä vuonna 2025 reaaliaikaiseen perintään hyvinvointialueella. Sosiaalirahoitusyksikkö osallistui vuoden 2024 aikana perhehoidon sähköisten sopimusten valmistelutyöhön ja pilotointiin keskisen ja koillisen alueilla. Tavoitteena on laajentaa käsittelyä vuonna 2025 koko alueelle. Hyvinvointialueen itsenäistymisvaratilien varoja käsiteltiin vuonna 2024 noin 1 000 asiakkaan osalta. Sosiaalisen luotonuksen hakemuksia hyvinvointialueelle saapui 22, joihin sosiaalirahoitusyksikössä valmisteltiin asiakkaiden maksuvaralaskelmat, sekä erilliset maksuvapaahakemukset käsiteltiin 44 hakemuksen osalta. Kuntouttavaan työtoimintaan alueella on vuonna 2024 haettu 5 023 henkilön ja 43 303 päivän osalta. Kotoutumislain mukaisia korvauksia on haettu hyvinvointialueella kaikkien palvelutehtävien osalta vuonna 2024.

Talouspalvelut ovat tiiviisti mukana ostolaskujen prosesseissa ja niiden kehittämisessä sekä varmistamassa kirjanpidon oikeellisuutta. Kertomusvuonna ostolaskujen käsittelyajat ovat nopeutuneet ja automatiikan rakentaminen on tuonut työajan säästöä niin ostopalveluista kuin myös hyvinvointialueella. Automatiikka helpottaa myös isojen laskumassojen tarkistamista ja käsittelyä. Laskuista reitittyy automaattisesti 54 prosenttia manuaalisesti reititettävistä ostolaskuista. Tämä on vaatinut paljon taustamäärittelytyötä. Automatiikan rakentaminen etenee suunnitelman mukaan. Laskuista 35 prosenttia menee automaattisesti tiliöitynä tarkistajille. Vuonna 2024 kirjautuneita ostolaskuja oli 178 135. Arvonlisäverokannan muutos 1.9.2024 aiheutti toiminnassa tiedottamisen ja uudelleen kouluttamisen tarvetta sekä muutoksia järjestelmäautomatiikkaan.

Controller-palvelut on tuotettu kumppanuusmallin mukaisesti toimialoille. Painopisteenä on ollut, että yksikkö pystyy tuottamaan hyvinvointialueen tarpeita vastaavaa raportointia talouden johtamisen tueksi. Yksikkö on vastannut muun muassa talousarvion prosessista, ennustamisesta ja talouden seurannasta yhteistyössä toimialojen kanssa. Alkuvuodesta 2024 tehtiin kysely talouspalveluiden palvelutarjonnasta hyvinvointialueen henkilöstölle, ja tulosten perusteella on toteutettu kehittämistoimenpiteitä.

Talouden ja toiminnan raportteja on yhtenäistetty samaan visuaaliseen pohjaan ja tietoaltaalla on jatkettu tietopohjan kehittämistä yhdistämällä eri potilastietojärjestelmien tietoja.

Raportointitiimi siirtyi Strategian ja kehittämisen toimialueelle Tietojohdamisen palvelualueelle 1.8.2024 alkaen.

Talouden ennustamisessa toimialojen ja controllereiden yhteistyöhön panostettiin. Lokakuun taloustietojen pohjalta tehdyn ennusteen mukaan oli menoja 1 522,8 miljoonaa euroa ja tilinpäätöksen toteuma oli 1 509,0 miljoonaa euroa, joten ennuste toteutui 99,1 prosentin tarkkuudella. Lokakuun ennusteen perusteella tehtiin määrärahamuutokset vuodelle 2024.

Hyvinvointialueella käynnistettiin kehitysprojekti, jonka tehtävänä on kartoittaa taloushallinnon tietojärjestelmien sekä prosessien uudistamistarpeet. Uudistamistarpeen taustalla on Pohjois-Savon hyvinvointialueen toiminnan käynnistyminen 1.1.2023. Toimintaympäristön laajennuttua taloushallinnon järjestelmien uudistaminen ja prosessikehitys ovat ajankohtaisia.

Kyseessä on hyvinvointialueen talouden seurannan ja suunnittelun kannalta merkittävä tietojärjestelmä uudistus. Uudistustyön tavoitteena on tunnistaa ja valita kustannustehokas, joustava ja ajanmukainen taloushallinnon tietojärjestelmäkokonaisuus. Järjestelmä uudistuksissa edetään vaiheittain järjestelmä kerrallaan. Projektikokonaisuuteen sisältyy useiden taloushallinnon tietojärjestelmien, kuten taloussuunnittelun ja kustannuslaskennan uudistaminen. Vaiheistuksessa huomioidaan muut hyvinvointialueella käynnissä olevat tietojärjestelmä uudistukset, jotta voidaan varmistaa onnistuneelle uudistustyölle riittävät asiantuntijaresurssit.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat muutettuun talousarvioon

	Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Poikkeama %
1TA14Talouspalvelut 1000 €					
Toimintatuotot	1 200	1 805	1 754	-51	-2,8
Toimintakulut	-16 700	-18 008	-12 601	5 407	-30,0
Toimintakate	-15 500	-16 203	-10 847	5 356	-33,1

Toimintakuluissa oli budjettivaraus potilasvakuutusmaksulle 5,3 miljoonaa euroa. Tämä jaettiin toimialoille toteuman suhteessa.

Henkilöstö

	Henkilöstön määrä 31.12.	HTV	Netto-työpanos	Sairauspoissaolot pv/hlö	Vaihtuvuus %
Talouspalvelut	122	119	96	9,39	9,09

Lähde: MonetTieto 12.2.2025

2.2.1.5. Strategia ja kehittäminen

Toiminta

Strategia ja kehittäminen -toimiala tuotti vuonna 2024 keskitetysti seuraavia palveluja tukemaan hyvinvointialueen palvelutuotannon toimialoja sekä strategia- ja konsernipalveluita:

- Lakisääteinen tutkimus- ja koulutustoiminta (yliopistosairaalaa ylläpitävä hyvinvointialue)
- Tietoturva, tietosuoja ja tiedonhallinta sekä digitalisaatio
- Tieto- ja laitehallinto (ICMT)
- Toiminnan kehittäminen ja hankkeet
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ja osallisuus
- Potilas- ja sosiaaliasiamiestoiminta
- SOTE-valmius ja varautuminen (sote-valmiuskeskus)
- SOTE-valvonta
- Tiedolla johtaminen
- Potilas- ja asiakasturvallisuus.

Toimialan palvelut ovat lakisääteisiä tai tukevat lakisääteisten palveluiden järjestämistä. Osa palveluista tuotetaan YTA-alueen laajuisesti.

Strategia ja kehittäminen -toimialan toimintaa sopeutettiin vuoden 2024 aikana merkittävästi alkuperäiseen talousarviossa suunniteltuun nähden. Yleisten tuottavuustoimien lisäksi keskeiset tuottavuustoimet alkuperäiseen 2024 talousarvioon nähden olivat ICT-järjestelmä ja keskitetyn laitehallinnan tuottavuustoimet (Aluehallitus 9.10.2024 § 326). Toimialan hyvää tulosta selittävät myös monet vuodelle 2025 siirtyneet ICMT-hankkeet, jotka kuitenkin rasittavat vuoden 2025 talousarvioita. Yhteistoimintaneuvottelujen myötä toimialan rakenne koki muutoksia, joilla toimialan rakennetta selkeytettiin ja toimintaa muokattiin paremmin vastaamaan palvelutoimialojen tarpeita (ks. tarkemmin seuraavat kappaleet).

Asiakkuudet ja laatu

Asiakkuudet ja laatu -palvelualue perustettiin vuoden 2024 aikana, jolloin yhteistoimintaneuvotteluissa tiedolla johtamisen asiantuntijat siirtyivät tietojohdamisen palvelualueelle ja SOTE-valvonta sekä HYTE ja osallisuus siirtyivät osaksi asiakkuudet ja laatu -palvelualueetta (ent. asiantuntijayksikkö). Toiminta toteutui suunnitellusti, ja vuodelle 2024 asetetut tavoitteet toteutuivat. Toimintaa ohjasivat isot lakimuutokset: valvontalaki sekä laki sosiaali- ja potilasasia-vastaavista. Isoja käyttöönottoja toteutettiin: laatuportti, tilannekuva, sosiaali- ja potilasasia-vastaavien tilastointiohjelma sekä Arqcis-karttaohjelma. Omavalvonnan osuutta toiminnan seurannassa kasvatettiin ja sen kokonaisuutta rakennetaan edelleen. Laatu politiikka hyväksyttiin aluehallituksessa. Samalla luovuttiin ISO9001-sertifikaatista. Asiakkuudet ja laatu -palvelualueen keskeiset prosessit on kuvattu 100-prosenttisesti.

Itä-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus

Valmiuskeskus ohjasi yhteistyöalueella sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnittelua valtakunnallisten yhtenäisten periaatteiden mukaisesti. Valmiussuunnittelu kaikilla neljällä hyvinvointialueella on edennyt kansallista mallia mukaillen. Virka-ajan ulkopuolinen toiminta on tuotettu yhteistyössä ensihoidon kenttäjohdon kanssa 24/7.

ICMT-palvelut ja kehittäminen

Toukokuussa 2024 muodostettiin uusi palvelualue ICMT-palvelut ja kehittäminen, johon yhdistettiin tieto- ja laitehallinto, kehittämisspalvelut ja hankevoimala. Palvelualueen toimintojen keskeiset prosessit on tunnistettu ja kuvattu. Palvelualueen muodostamisen jälkeen aloitettiin sisäisiä asiakkuuksia ja sidosryhmiä koskeva kumppanuusmallin valmistelu ja samassa yhteydessä tarkasteltiin palvelualueen rakennetta. Kumppanuusmalli otetaan käyttöön kevään 2025 aikana. Alkuperäiseen vuoden 2024 talousarvioon nähden ICT-kulut jäivät merkittävästi budjetoidusta. Hyvää tulosta selittävät mm. Isteikin toteuttamat säästötoimet sekä saadut ostohyvitykset ja mm. ICT-hankkeiden viivästymisestä vuodelle 2025 siirtyneet kustannukset.

Syksyllä 2021 aloitettu ICT-muutoshanke jatkui suunnitelmien mukaisesti vuonna 2024, ja muutosrahoitusta jäi vuodelle 2025 jäljelle n. 0,2 miljoonaa euroa. Luovuttajaorganisaatioiden ympäristöjen yliheitot saatiin valmiiksi alkusyksystä 2024. Kokonaisuutena muutoshankkeen projektit valmistuvat vuoden 2025 aikana.

Vuonna 2023 kilpailutetun sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmän käyttöönotot jouduttiin siirtämään vuoden 2025 puolelle järjestelmän testauksessa löytyneiden puutteiden takia. Keväällä 2024 aloitettiin hyvinvointialueen yhtenäisen potilastietojärjestelmän käyttöönottoprojekti. Isteikki Oy:n ja Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa kilpailutettu yhteinen potilastietojärjestelmä on Pohjois-Savon hyvinvointialueelle keskeinen strateginen tavoite, joka mahdollistaa osaltaan toimivan ja tehokkaan sekä asukkaille tasa-arvoisen sote-palvelutuotannon Pohjois-Savossa. Järjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön vuosien 2025 ja 2026 aikana koko hyvinvointialueella.

Kehittämisspalvelut-yksikkö koki merkittävän muodonmuutoksen, kun toimintajärjestelmään ja kehittämisen osaamiseen ja hallintaan liittyvät toiminnot siirrettiin muihin yksiköihin. Yksikkö keskittyi loppuvuoden ajan digitaalisen asioinnin ja digipalvelujen kehittämiseen. Digiohjelman mukaisia toimenpiteitä edistettiin valtaosin suunnitellusti. Merkittävin muutos suunniteltuun oli digiasiointialustan kilpailutus ja käyttöönotto, jota ei sellaisenaan ollut laadituissa suunnitelmissa. Huolimatta tästä sisällöllisestä muutoksesta itse toiminnalliset tavoitteet pystyttiin toteuttamaan ja saavuttamaan. Uusi digiasiointialusta, olemassa olleiden digipalveluiden muutokset uudelle alustalle ja uusien palvelujen käyttöönotot saatiin toteutettua. Toimintajärjestelmän osalta päätöksentekoa tukevan tiedonhallinnan kehittämisen projekti saatiin päätökseen ja keskeisin osin erinomaisin lopputuloksin. Lakisääteisen tiedonhallintamallin ja sen sisältöjen kehittämistyötä jatkettiin määrätietoisesti, ja kansallisesti olemme toteutuksen ehdontona kärkeä.

Vuonna 2023 käynnistynyt keskitetty **laitehallintapalvelut-yksikkö** on vakiinnuttanut roolinsa hyvinvointialueella. Laitehallintapalvelut vastaavat laitepankin hallinnasta, laiteinvestointisuunnittelun ohjaamisesta ja fasilitoinnista, lääkinnällisten laitteiden regulaatiovelvoitteiden ohjeistamisesta, lääkinnällisten laitteiden hankintapäätöksistä, laitteiden ja hoidollisten kutsuja turvajärjestelmien elinkaaren hallinnasta sekä ylläpidon järjestämisestä ja rakennushankkeiden laiteuusintojen tukemisesta ja koordinoinnista. Keskeisin prosessi eli laitteiden elinkaaren hallinnan prosessi on kuvattu valmiiksi.

Hyvinvointialueen yksiköille tarjottava laitepalvelu käynnistyi vuonna 2023 sairaalasänkyjen palveluna ja laajeni vuoden 2024 jälkipuolisoilla verenpainemittareiden laitepalveluksi. Laitepalvelun käynnistämistä ja suunnitelman mukaista laajentamista ovat haastaneet sekä

keskitettyjen hankintasopimusten kilpailuttaminen että sopimustuotteiden regulaationmukaisuuden varmistaminen. Vuodelle 2024 suunniteltuja keskitettyjä hankintoja jäi toteutumatta, mikä johtui mm. infuusioautomaattien, potilasvalvontalaitteistojen ja potilasvaakojen kilpailutuksien viivästymisistä vuodelle 2025 sekä sairaalasänkyjen arvioitua pienemmästä uusintatarpeesta. Lisäksi hankintoja on pyritty järjeistämään hyödyntämällä olemassa olevan laitekannan keskitettyä varastointia, hallintaa ja uudelleen sijoittelua.

Vuonna 2024 on tunnistettu uusia lääkinnällisten laitteiden ylläpitovelvoitteita ja solmittu sopimuksia niiden toimivuuden turvaamiseksi. InHouse-toimijoiden (Istekki ja Servica) roolitusta ja yhteistyötä huoltopalveluiden kanssa on kehitetty. Ylläpitotoiminta etenee pääosin suunnitellusti, mutta haasteina ovat laitteiden irrottaminen käytöstä huollon ajaksi sekä logistiikan ja sopimusten kehitystarpeet. Ylläpitopalvelujen kustannukset jäivät alle alkuperäisen budjetoidun muun muassa sopimusneuvotteluista syntyneiden säästöjen ja vuodelle 2025 siirtyneiden kustannusten vuoksi. Lisäksi kaikkia Istekin uusia palveluita ei ole otettu käyttöön tai niiden tarve on ollut odotettua vähäisempi.

Hankevoimalla siirrettiin ICMT-palvelut ja kehittäminen -palvelualueelle vuoden 2024 aikana. Hankejohtajan virka lakkautettiin 30.8.2024 ja perustettiin hankehallinnoijan virka, jota kuitenkin ei ole vielä toistaiseksi täytetty, yhteistoimintaneuvotteluiden vuoksi, vaan sitä on tilapäisesti hoidettu toisen tehtävän ohella. Hallinnoitavista hankkeista on vastuuta jo 31.12.2026 saakka ja niiden raportointia keväälle 2027 saakka. Valtiovarainministeriön toimeenpanorahoituksesta vuodelle 2022 ja ICT-muutoksen lisärahoituksesta on selvitykset laadittu ja hankkeet on tilintarkastettu. Käynnissä olevia hankkeita ovat mm. RRP2 Kestävää hyvinvointia Pohjois-Savoon -hanke, RRP3 Paljon palveluita käyttävien tutkimushanke PALVA, RRP 4 Oma-Tiimi Pohjois-Savossa -hanke OTSO, RRP5 Nuorten mielenterveydentuki työelämässä, Wörtti-hanke, Ruoka-apu-hanke, KYS Ajopolin jatkohanke, COPD potilaiden liikunnallinen kuntoutushanke, Kuopio Health Ekosysteemi -hanke, Barnahus-jatkohanke ja Hoppuhanke. Lisäksi Hankevoimalla hallinnoi ICT-muutosrahoitusta ja toiminnan vakiinnuttamisen ja kehittämisen rahoitusta. Hallinnoitavana on n. 20 miljoonaa euroa kehittämishankkeita, 1,5 miljoonaa euroa ICT-muutosrahoituksia ja 18 miljoonaa euroa hyvinvointialueen toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen saatua valtionavustusta.

Koulutus

Koulutuksen palvelualueen kaksi keskeistä tehtävää (TKKI-strategian toimenpiteet 7 ja 8) ovat vahvistaa hyvinvointialueen koulutuksen ekosysteemiä kehittämällä koulutustoiminnan rakenteita ja prosesseja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa sekä varmistaa monialaisesti opiskelijoiden koulutuksen ja harjoittelupaikkojen laatu ja riittävyys. Mikrokirurgiakeskuksella järjestettiin lääketieteen eri alojen koulutuksia opiskelijoille ja ammattilaisille. Lisäksi heillä oli mahdollisuus käydä harjoittelemassa kirurgisia taitoja itsenäisesti. Kliinisen koulutuksen keskus koulutti PSHVA:n henkilöstön lisäksi YTA-alueella ja kansallisesti aikuisten ja lasten elvytyksiin eurooppalaisen koulutussuosituksen mukaan. Yleislääketieteen koulutus toteutui koulutussovimuksen mukaisesti. PSHVA:lla harjoitteli tuhansia sosiaali-, terveys- ja pelastusalan opiskelijoita sekä muiden alojen opiskelijoita. Harjoittelupaikkojen sähköisten varausjärjestelmien käyttöönottoa laajennettiin, mikä tuki paikkojen riittävyyden varmistamista. Henkilöstön ohjausosaamista ylläpidettiin koulutuksilla ja ohjauksen laatua seurattiin säännöllisesti kerätyillä palautteilla. Koulutuksen palvelualue huolehti keskitetysti koulutuskorvausten anomisesta, niiden käytöstä ja käytön raportoinnista. Koulutuksen palvelualueen keskeiset prosessit kuvattiin 100-prosenttisesti.

Tietojohtaminen

Aluehallitus perusti tietojohtamisen palvelualueen keväällä 2024, ja toiminta käynnistyi 1.8.2024. Palvelualueen tehtävänä on muun muassa toimia hyvinvointialueen tiedon asiantuntijayksikkönä, vastata poimintapyyntöihin, rakentaa raportointia, tukea toimialoja tiedolla johtamisessa, rakentaa ja ylläpitää tietoarkkitehtuuria sekä koordinoida hyvinvointialueen tietojohtamista.

Tutkimuspalvelut

Palvelualueen toiminta on sujunut pääosin suunnitellusti, mutta osin vajain resurssein rekrytointien viivästymisen takia. Palvelualueella on toteutettu yhteistoimintamenettely, jossa organisaatio- ja johtamisrakenteita on kevennetty. Yhteistoimintamenettelyyn liittyvät rekrytointikiellot ovat hidastaneet strategisen ohjelman toimeenpanon kannalta keskeisiä hankkeita. Vuoden 2025 talousarvion edellyttämät sopeuttamistoimenpiteet sekä tulorahoituksen kasvattamiseen liittyvät toimenpiteet valmisteltiin syksyn 2024 aikana. Tieteellisen tutkimuksen saama kilpailtu ulkoinen tutkimusrahoitus nousi ennätykseen noin 10 miljoonaan euroon. Tämä on seurausta merkittävästi kasvaneesta tutkimusrahoituksen hakuaktiivisuudesta ja TKKI-toiminnan strategisen ohjelman toimeenpanosta.

Tutkimuksen palvelualueen keskeiset prosessit on pääasiassa kuvattu. Lakisääteisten prosessien kannalta keskeisen **Tiedepalvelukeskuksen** toiminta on sujunut suunnitellusti, ja lakisääteiset tehtävät sekä niihin liittyvät prosessit on kyetty järjestämään asianmukaisesti. **Kliinisen tutkimuksen keskuksen, Hoitotieteen sekä sosiaali- ja terveysjohtamisen tutkimuskeskuksen, Sosiaalipalvelujen tutkimuskeskuksen ja Hyvinvointipalvelujen tutkimuskeskusten** toiminta on sujunut suunnitellusti, mutta osin vajain resurssein. Tutkimuskeskukset ovat kyenneet tukemaan toimintaansa hankkimalla merkittävää ulkoista tutkimusrahoitusta. Yhteistoimintamenettelyn tuloksena päätettiin Sosiaalipalvelujen tutkimuskeskuksen ja Hyvinvointipalvelujen tutkimuskeskuksen fuusiosta.

Tutkimus-, koulutus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan liittyvää osuutta YTA-sopimuksesta valmisteltiin aktiivisesti, ja se valmistui syksyllä 2024. YTA-sopimuksen TKKI-osio sisältää runsaasti konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään merkittävästi voimistamaan tutkimus- ja innovaatiotoimintaa koko YT-alueella. **Itä-Suomen Biopankin** perustoiminta on jatkunut suunnitelmien mukaisesti, mutta vaativa taloustilanne on johtanut toiminnan kannalta haastaviin sopeuttamistoimiin. Niistä johtuvan resurssivajeen vuoksi biopankissa on jouduttu tekemään raskaita priorisointeja eri tehtävien välillä ja erityisesti kehittämistoimien toteuttaminen on ollut vaikeaa. Kehittämistoiminnan resursoimiseksi on siksi haettu ulkopuolista hankerahoitusta. Biopankin aktiivisten suostumusten määrä ylitti vuoden 2024 lopussa 60 000 kpl. **Itäisen syöpäkeskuksen (FICAN East)** toiminta on jatkunut suunnitellusti.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat muutettuun talousarvioon

1TA15Strategia ja kehittäminen 1000 €	Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatuotot	27 369	22 620	28 899	6 279	27,8
Valmistus omaan käyttöön	0	220	319	99	45,0
Toimintakulut	-109 368	-94 834	-93 211	1 623	-1,7
Toimintakate	-81 999	-71 994	-63 993	8 001	-11,1

Henkilöstö

	Henkilöstön määrä 31.12.	HTV	Netto-työpanos	Sairauspoissaolot pv/hlö	Vaihtuvuus %
Strategia- ja kehittäminen	236	195	148	9,48	5,69

Lähde: MonetTieto 12.2.2025

2.2.1.6. Perhe- ja vammaispalvelut

Toimintaympäristön kuvaus

Perhe- ja vammaispalveluiden toimiala on palvelutoimiala, joka yhteensovittaa ja ohjaa hyvinvointialueella perhe- ja vammaispalveluita sekä vastaa perhe- ja vammaispalveluiden lautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Toimialaan kuuluvat perhepalveluiden palvelualue ja vammaispalveluiden palvelualue.

Perhe- ja vammaispalveluiden toimialan palvelujärjestelmän uudistus (R3) päätettiin aluevaltuustossa 16.12.2024. Uudistuksessa tavoitteina ovat palvelurakenteen keventäminen, oman tuotannon vahvistaminen ja ostopalvelujen vähentäminen sekä entistä vahvempi integraatio ja toimintamallien yhtenäistäminen. Uudistuksen perustana on sähköisten palveluiden lisääminen, kuten sähköinen perhekeskus, virtuaalinen etäpäivätoiminta ja etähoivapalvelut. Palvelurakenteessa painopistettä siirretään varhaisen tuen palveluihin vahvistaen lastensuojelun avohuoltoa ja lisäten vammaispalveluiden asumispalveluihin tuettua ja yhteisöllistä asumista. Palveluita tullaan yhteensovittamaan moniammatillisella ja monialaisella työskentelyllä, toimintamalleja kehittämällä ja henkilöstön yhteiskäytöllä. Uudistukseen on kirjattu keskeiseksi sisällöksi myös verkostotyöskentelyn vahvistaminen muun muassa kuntien, koulutuksen järjestäjien ja järjestöjen kanssa. Perhe- ja vammaispalveluiden uudistus toteutetaan vaiheittain usean vuoden aikana (2025–2028).

Toiminta

Perhepalveluiden palvelutuotannossa jatkui toimintakäytänteiden yhtenäistäminen ja palvelutuotannon jatkuvuuden varmistaminen. Sosiaalihuollon yhteisen asiakastietojärjestelmän käyttöönotto ei edennyt suunnitellusti, ja palvelutuotannossa jatkui työskentely kuudella eri asiakas- ja potilastietojärjestelmällä, mikä tuotti haasteita asiakasprosessien hallintaan ja johtamisessa tarvittavan tiedon muodostamiseen sekä hidasti palvelutuotannossa suunniteltujen muutosten edistämistä.

Palvelualueella toteutettiin muutoksia organisoitumisessa. Isoin muutos tapahtui perhekeskuspalveluissa, jossa siirryttiin viidestä alue-esihenkilöjohtoisesta perhekeskusalueesta kolmeen palvelulinjarakenteeseen. Muutoksilla tavoitellaan palvelutuotannon varmistamista, asiakaspalvelun sujuvoittamista ja laadun turvaamista sekä toimintakäytänteiden vahvempaa yhtenäistämistä palveluissa.

Perhepalveluiden palvelutuotannossa näkyi työntekijöiden rekrytointihaasteet erityisesti perhesosiaalityön ja lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden virkoihin ja opiskeluhuollon ja lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalvelujen sekä kasvatus- ja perheneuvonnan psykologitehtäviin. Henkilöstövajeiden ja henkilöstön vaihtuvuuden vuoksi lakisääteisten tehtävien hoidossa, mm. saapuneiden ilmoitusten käsittelyssä ja palvelutarpeen arvioinnissa ylitettiin lakisääteisiä käsittelyaikoja ja asiakassuunnitelmien ajantasaisuudessa syntyi poikkeamia. Psykologivajetta pyrittiin parantamaan rekrytointikampanjoilla ja täydentämään ostopalveluilla mm. psykologisten tutkimusten osalta. Myös palvelun ostossa oli haasteita reuna-alueille. Lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalveluissa hoitoon pääsyssä ylittyi hoitotakuuaika. Henkilöstövajeet lasten ja perheiden peruspalveluissa vaikuttavat oikea-aikaisen tuen ja palveluiden järjestämiseen, ja lastensuojeluun vajeet heijastuvat lasten kasvavana ja yhä vaativampina palvelutarpeina.

Palvelualueella jatkui sekä käynnistyi useita hankkeita ja hankkeiden tukea hyödynnettiin palvelutuotannon uudistamisessa. RRP2 Kestävää hyvinvointia Pohjois-Savossa -hankkeina jatkui Nepsy-koordinaattorien, Jalkautuvien psykiatristen sairaanhoitajien, Asiakasohjauksen ja Sähköisen perhekeskuksen hankkeet. ESR-rahoituksella käynnistyi Matkalla riittävään vanhemmuuteen -hanke, ja toiminnan ja vakiinnuttamisen ja kehittämisen valtionavustuksella on käynnissä projekteja tukemaan asiakastietojärjestelmän käyttöönottoa, lastensuojelun laitoshoidon kehittämistä, perhekeskustoiminnan kehittämistä sekä lastensuojelun systemisen toimintamallin vakiinnuttamista.

Palveluverkkouudistuksen valmistelussa visioitiin palveluiden järjestämistä vuoteen 2030, ja suunnittelun taustalla oli ennuste lapsimäärän muutoksesta maakunnassa ja sen arvioiduista vaikutuksista palvelutarpeen kehitykseen tulevaisuudessa. Vaikka tälläkin hetkellä joidenkin palveluiden asiakasmäärä on vähentynyt, resurssitarpeet eivät ole pienentyneet, koska palvelutarpeet näyttävät osin vaativampina ja pidempikestoisina.

Hyvään johtamiseen tuotiin tukea valitun valmentavan johtamisen toimintamallin vahvistamisella ja johdolle kevään aikana suunnatulla Vaikuttava valmentava johtaminen -koulutuksella. Valmentavan johtamisen koulutukset jatkuvat esihenkilöille suunnattuna.

Perhekeskuspalveluissa palvelustrategian mukaisesti toiminnan painopisteenä ovat olleet ennaltaehkäisevät ja varhaisen tuen sekä hoidollisten ja avokuntoutus palveluiden oikea-aikainen saatavuus, peruspalveluiden vahvistaminen, perhekeskuksen toimintamallin varmistaminen sekä lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalvelujen saatavuus.

Perhekeskuksen organisaatiomuutoksessa siirryttiin viiden perhekeskusalueen monialaisesta alue-esihenkilöjohtoisesta organisoitumismallista palvelulinjoihin, joita johtavat päälliköt yhdessä palveluyksikköjohtajan kanssa. Heinäkuusta alkaen perhekeskus on organisoitunut perheiden terveyspalveluihin, perheiden sosiaalipalveluihin, psykososiaaliseen opiskeluhuollon ja keskitettyyn perheoikeudellisten palveluiden yksikköön. Muutoksella pyritään palveluiden

yhtenäistämisen edistämiseen sekä palvelutuotannon varmistamiseen ja turvaamiseen hyvinvointialueella. Muutokset selkeyttivät myös lähiesihenkilöiden tehtävänkuvia ja näin vahvistivat työskentelyn tukea henkilöstölle. Perhekeskuskoordinaattori aloitti hanketyössä heinäkuussa, ja työskentelyn tavoitteena on vahvistaa perhekeskusverkoston rakennetta, kehittää yhteistyömuotoja kunta- ja järjestötoimijoiden kanssa sekä luoda rakenne asiakasosallisuudelle.

Lasten ja nuorten perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut organisoitiin yhdeksi yksiköksi yhden palveluesihenkilön johtoon. Palveluun pääsyssä esiintyi alueellisia eroja, ja hoitotakuu ei toteutunut, joten valvova viranomainen on jatkanut valvontaa asiassa. Yhtenäisten toimintakäytänteiden, mm. ohjautumistiimien edistäminen on onnistunut ja henkilöstöressurssin jakautumista alueella on tasattu.

Psykososiaalisen opiskeluhuollon palveluissa kuraattoritilanne oli hyvä, mutta psykologien saatavuus jatkui haastavana läpi vuoden. Vaje psykologeissa lakisääteiseen mitoitukseen oli 20 htv:ta. Ostopalveluina hankittiin psykologisia tutkimuksia, mutta kaikille alueille ei ostopalveluakaan ollut saatavilla. Yksikössä kehitettiin ja otettiin käyttöön konsultoivan psykologin toimintamalli, jossa psykologi antaa konsultaatiota opiskeluhuollon ja opetuksen henkilöstölle. Opiskeluhuollon henkilöstö työskentelee kouluilla ja oppilaitoksilla ja henkilöstömitoitusta on tarkennettu kunkin opetusyksikön oppilasmäärän mukaiseksi.

Kouluterveydenhuollon palvelutuotanto organisoitui kahden palveluesihenkilön johdettavaksi, ja kouluilla tuotettavat palvelut pystyttiin järjestämään suunnitellusti. Palveluja järjestettiin 113 koululle, ja palveluja käytti 24 016 koululaista. Kontakteja palveluun oli 91 060.

Opiskeluterveydenhuolto organisoitui kahteen työryhmään (lukio ja ammatillinen koulutus), mutta yhden lähiesihenkilön johdettavaksi. Hyvinvointialueella opiskeluterveydenhuollon palveluja järjestettiin 39 oppilaitoksen toimipaikassa. Lasten kuntoutuspalveluissa eli toimintaterapiassa, puheterapiassa ja fysioterapiassa tapahtui useita rakenteellisia muutoksia, jotka vaativat henkilöstöltä joustavuutta. Palvelutuotanto vahvistui paremman henkilöstösaatavuuden ansiosta. Palveluiden myöntämisperusteiden ja kuntoutuksen toimintalinjojen yhtenäistämistyöskentely eteni, ja tukea työstöön toi kesällä aloittanut perhe- ja vammaispalveluiden asiantuntijalääkäri.

Neuvolapalvelut organisoituivat kolmen palveluesihenkilön johdettavaksi. Äitiys- ja lastenneuvolassa pilotoitiin takaisinsoittotoimintoa, yhtenäistettiin perhevalmennusta sekä käynnistettiin perhevalmennuksen tarjoaminen etänä. Ennakkotiedon mukaan lapsia syntyi 1713, mikä on kasvua edellisvuoteen 2 prosenttia (1678).

Perheiden sosiaalityön ja -ohjauksen palveluissa muodostettiin keskitetty lapsiperheiden sosiaalityön asiakasohjaus- ja arviointitiimi, jonne ohjautuvat kaikki lastensuojeluilmoitukset ja yhteydenotot lapsiperheiden palveluun. Syksyn aikana tiimiin tulevissa yhteydenotoissa ja ilmoituksissa otettiin käyttöön yksi puhelinumero sekä yksi sähköinen lastensuojeluilmoituslomake. Muutoksella varmistetaan yhteydenottojen ja ilmoituksien ohjautuvuus käsittelystä vastaaville ja selkeytettiin yhteydenottoväyliä. Vuonna 2024 lastensuojeluilmoituksia otettiin vastaan 10 560, ja ne koskivat 5 525:tä alaikäistä lasta ja 145:tä nuorta. Ilmoituksissa kasvua edellisvuoteen oli 8 prosenttia ja alaikäisten lasten määrässä, joita ilmoitus koski, oli kasvua 5 prosenttia. Myös yhteydenotot sosiaalihuoltoon lapsen tuen tarpeen arvioimiseksi kasvoivat:

yhteydenottoja oli 1 511 ja edellisvuonna 1 360. Perheiden sosiaalityön ja -ohjauksen tiimeissä vastataan palvelutarpeen arvioinnista ja suunnitelmallisesta perhesosiaalityöstä. Alle 18-vuotiaita lapsia oli perhesosiaalityön asiakkuudessa vuoden aikana 2 927, joten asiakasmäärä väheni 19 prosenttia edellisvuodesta.

Lapsiperheiden kotiin annettavissa palveluissa (perhetyö ja lapsiperheen kotipalvelu) siirryttiin kahden perhetyön ja yhden kotipalvelun palveluesihenkilön johtamiin työryhmiin ja vahvistettiin asiakasohjausta sekä tuettiin omaa palvelutuotantoa yhtenäisillä ohjeilla. Perhetyön omassa ja ostopalvelussa oli asiakkuudessa keskimäärin 583 lasta kuukaudessa, ja koko vuonna 7 324 lasta sai palvelua, joten vähennystä edellisvuoteen oli 5,1 prosenttia. Lapsiperheen kotipalvelun asiakkuudessa oli keskimäärin 157 perhettä kuukaudessa, ja vuoden aikana 2 002 perhettä sai palvelua. Vähennystä edellisvuoteen oli 9,9 prosenttia.

Hyvinvointialueella on järjestämisvastuu yksin maahan tulleiden oleskeluluvan saaneiden alaikäisten lasten tarvitseman hoivan ja tuen järjestämisestä, ja maaliskuusta alkaen palvelu on hankittu ostopalveluna alueelle avatusta seitsemänpaikkaisesta perheryhmäkodista.

Lastensuojelun palvelutoiminnassa on jatkettu toimintakäytänteiden yhtenäistämistä ja sujuvoittamista: palveluissa asioiville päin tämä on näyttäytynyt seudullisten palveluiden ja arviointikäytänteiden yhdenmukaistumisena ja henkilöstön työssä yhteisten työohjeiden ja prosessien lisääntymisenä. Perhehoidon toimeksiantosopimusten laatimisessa edistettiin yhteisiä toimintamalleja ottamalla käyttöön sähköisessä menettelyssä laadittavat perhehoidon ja sijaishoidon sopimukset. Lastensuojelun ympärivuorokautisissa palveluissa keväällä 2024 päättyi vastaanotto- ja arviointityöhön erikoistuneen lastensuojeluyksikön toiminta, ja touku-kuussa 2024 toimintansa aloitti erityisen vaativan integroidun laitospalvelun yksikkö Laine. Syksyn 2024 aikana lastensuojelun sosiaalityön ja -ohjauksen palvelut organisoitiin kolmeen alueelliseen yksikköön keskiselle, pohjoiselle ja eteläiselle alueelle.

Lastensuojelun asiakkaana on vuonna 2024 ollut kuukausittain keskimäärin 1,8 prosenttia enemmän asiakkaita (1 984) kuin vuonna 2023. Kuukausittaisen seurannan mukaan lastensuojelun palvelutarpeessa ei ole tapahtunut isoa vaihtelua, vaan vaihteluväli on ollut keskimääräiseen asiakasmäärään nähden vain vajaat ± 2 prosenttiyksikköä. Lisäksi palveluiden piirissä on kuukausittain ollut keskimäärin 4,4 prosenttia vähemmän täysi-ikäisiä asiakkaita, mikä selittyy 30.6.2024 päättyneellä lastensuojelun jälkihuollon ikärajan siirtymäsäädöksellä ja 23 vuotta jo täyttäneiden asiakkaiden siirtymisellä sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin. Vastaavasti sosiaalityön ja -ohjauksen toiminnassa on vuonna 2024 ollut resursoituna 72 lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän, 6 jälkihuollon sosiaalityöntekijän sekä 16 sosiaaliohjaajan virkaa. Kaiken kaikkiaan lastensuojelun asiakkaana oli vuonna 2024 yhteensä 2 620 alle 18-vuotiaista lasta (-1,4 % vähemmän kuin vuonna 2023) ja 755 täysi-ikäistä nuorta (+5 % vuodesta 2023). Vuoden 2024 aikana kodin ulkopuolelle sijoitettuna olleiden kokonaismäärä on säilynyt vakiintuneena; kuitenkin avohuollon sijoitusten määrä on vuoden aikana vähentynyt ja huostaanottojen määrä lisääntynyt. Vuoteen 2023 nähden huostaanotettuna olleiden lasten määrän lisäys oli 3,9 prosenttia.

Itä-Suomen aluehallintovirasto päätti vuoden 2024 aikana lastensuojelulain mukaisen asiakasmitoituksen sekä lastensuojelun asiakassuunnitelmien lainmukaisuuden valvonnan ja jatkoi tilanteen seuranta osana vuosittaista lastensuojelun tiedonkeruuta.

Hyvinvointialueen omassa tuotannossa käytettävissä olevien lastensuojelun laitospalveluiden asiakaspaikkojen määrässä (yhteensä 48) ei tapahtunut muutosta, mutta henkilöstön saataavuuden takia käytettävissä olevien asiakaspaikkojen määrää jouduttiin tilapäisesti aika ajoin rajoittamaan erityisesti Lastensuojelulaitos Taskukellossa lisäalassa. Lisäksi käytössä olleeseen asiakaspaikkamäärään vaikutti vastaanotto- ja arviointiyksikön päättäminen ja uuden Laineen yksikön avaaminen. Vuoden 2024 aikana täysimääräisestä hoitovuorokausikapasiteetista pystyttiin tuottamaan noin 80 prosenttia. Vuoden aikaista keskimääräistä laitospalveluiden käyttöastetta pystyttiin kuitenkin nostamaan erityisesti syksyn aikana, ja joulukuussa 2024 hoitovuorokausien yhteenlaskettu käyttöaste oli 91 prosenttia. Perhehoidossa oli vuoden aikana 505 eri lasta (+5 lasta vuoteen 2023 verrattuna). Perhehoidossa olleiden lasten yhteenlaskettu määrä (mukaan lukien ammatillinen perhehoito) suhteutettuna kaikkiin kodin ulkopuolisiin sijoituksiin laski vuoden aikana vuoteen 2023 nähden noin 4 prosenttia.

Vammaispalvelut

Toimintavuotta 2024 voisi kuvata muutosten vuodeksi koko hyvinvointialuetta koskevan alue muutoksen ja läpikäytyjen yhteistoimintaneuvottelujen vuoksi. Esihenkilöiden pitkät poissaolot ja irtisanoutumiset ovat olleet haasteellisia esihenkilöiden rekrytointikieltojen vuoksi. Vammaispalvelujen johtoryhmätyöskentely on ollut tiivistä. Palvelujen ja palveluverkon uudistaminen (R3) ja tuottavuustoimien suunnittelu ovat olleet keskeisiä valmistelutehtäviä koko toimintavuoden. Hyvinvointialueen saamaa valtionavustusta toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen on hyödynnetty sekä vammaisten avopalvelujen että asumispalvelujen kehittämisessä. Vuonna 2024 on ollut seuraavat hankkeet: HOP-keskuksen kehittäminen, Sagan käyttöönoton tuki, vammaisten lasten loma-ajan sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan kehittäminen, asumispalveluiden palvelurakenne ja laatu, vammaisten osaamiskeskus ja vammaispalvelulain uudistus. Rekrytointikieltojen vuoksi seuraavien hankkeiden käynnistyminen siirtyy seuraavalle vuodelle: perhe- ja omaishoidon kehittäminen vammaispalveluissa, vammaisten asumispalvelujen ja päivätoimintojen digitaalisten palveluiden kehittäminen sekä ostopalveluja palvelusetelitoiminnan kehittäminen vammaispalveluissa. Toimintakertomusvuonna on todettu, että kehittämishankkeet ovat olleet tärkeä tuki hyvinvointialueuudistuksen vaatimille muutoksille ja strategisille tavoitteille. Ulkoisen auditoinnin prosessi vietiin läpi keväällä. Auditointiprosessissa pystyttiin edistämään toimintojen yhtenäistämistä.

Vammaisten asumispalvelujen kilpailutus oli vuoden 2024 suurin hankinta. Uudet sopimukset tulivat voimaan 1.6.2024 alkaen. Hinnat nousivat uudelle sopimuskaudelle keskimäärin 20,5 prosenttia. Palveluseteli on otettu käyttöön työtoiminnassa, ja samoin on laajentunut palvelusetelin käyttö päivätoiminnan järjestämistapana. Sansian kilpailuttama henkilöliikenteen kuljetusten sopimus on ollut voimassa 1.10.2023 alkaen. Toimintakertomusvuoden aikana on saatu paljon palautetta kuljetuspalvelujen saamisen haasteista. Uuden sopimuksen myötä kuljetuspalvelujen omavastuuosuuksien perintä siirtyi hyvinvointialueelle. Omavastuuosuuksien laskutuksen onnistuminen vaati paljon järjestelmien yhteensovittamista ja jatkokehittämistä.

Vuoden 2024 talousarvion valmisteluvaiheessa ei ollut luotettavaa tietoa omaishoidon tuen määrärahatarpeesta, ja määräraha osoittautui riittämättömäksi heti vuoden alkaessa. Perhe- ja vammaispalveluiden lautakunnan esitys lisämäärärahasta omaishoidon tukeen ei edennyt hyvinvointialueen päätöksenteossa. Tyytymättömyys omaishoidon tuesta tehtiin kielteisiin päätöksiin lisäksi toimintakertomusvuonna oikaisuvaatimusten ja muistutusten määrää. Samoin tuli muistutuksia kuljetuspalveluista ja niiden asiakaslaskutuksen viivästymisestä. Vammais- palveluihin tuli oikaisuvaatimuksia vuonna 2024 yhteensä 141 kappaletta (vuonna 2023 yhteensä 88). Muistutuksia tuli yhteensä 46 kappaletta (vuonna 2023 yhteensä 38).

Sote-uudistuksen kansallisten tavoitteiden toteutuminen toimialalla

Kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja	Universaalit palvelut, esim. neuvolapalvelut, kouluterveydenhuolto, tavoittavat hyvin palvelun piiriin kuluvat lapset, ja palvelua tuotetaan lähipalveluna. Valmistuneissa suunnitelmissa tieto on muodostettu hyvinvointialueen tasoisesti ja toiminnan kehittämisessä huomioidaan esille nostetut huolet.
Turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveystalvet kaikille suomalaisille	Palveluiden myöntämisperusteiden ja toimintakäytäntöiden harmonisaatio on jatkunut palvelutuotannossa, ja palveluvalikkoa on yhdenmukaistettu. Oman palvelutuotannon vajeita on korvattu ostopalveluilla.
Parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta erityisesti perustasolla	Saatavuuteen ja palvelujen viiveisiin liittyvät haasteet johtuvat resurssien riittämättömyydestä. Sähköisiä palveluja on edistetty osana OmaSavon ja asiakas- ja potilastietojärjestelmien käyttöönottoa.
Turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti	Tavoite ei ole kaikilta osin täyttynyt. Rekrytointiasema on parantunut, mutta haasteita on edelleen tietyissä ammattiryhmissä. Rekrytointia on kehitetty sekä edistetty pito- ja vetovoimaa. Lisäksi Hitun muutos on edistänyt palkkojen yhdenmukaistamista. Rekrytointihaasteissa on hyödynnetty vammaispalveluissa oppisopimuskoulutusta sekä soveltuvan työn pankkia.
Vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin	Palvelurakennemuutoksessa on huomioitu yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomat haasteet palveluiden järjestämiseen. Palveluita kehitetään huomioiden palvelutarpeessa tapahtuvat muutokset.
Hillitä kustannusten kasvua	Kustannusten kasvun hillinnässä päästään etenemään toiminnan vakautumisen ja toimintamallien muutoksen myötä pidemmällä aikajänteellä.

Toiminnan tavoitteet tai toimenpiteet

Perhepalveluiden strategisena tavoitteena on, että painopiste siirtyy varhaisen tuen ja ennaltaehkäiseviin palveluihin ja erityispalveluiden tarve vähenee. Perhekeskuspalveluiden organisaation muutoksella haetaan vahvempaa toimeenpanoa palvelutuotannon toimintakäytäntöiden yhtenäistämiseksi, palvelutuotannon jatkuvuuden varmistamisessa ja resurssien kohdentamisessa alueella. Lapsiperheiden kotiin annettavissa palveluissa asiakasohjauksen prosessi on yhtenäistetty.

Vammaisten asumispalveluiden strateginen sekä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman toimenpiteisiin liittyvä tavoite – asumispalveluiden tuottamisen painopisteen siirtäminen kevyempiin asumispalveluiden muotoihin ja laitospalveluiden käytön vähentäminen – on lähtenyt etenemään pienin askelin. Etelä-Savon hyvinvointialueen Vaalijalan osaamis- ja tukikeskuksen pitkäaikaisesta laitoshoidosta on siirtynyt kymmenen asiakasta Autismisäätiön keväällä 2024 perustamaan ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikköön. Valtakunnallisen kehitysvammaisten asumisen vertailun pohjalta voidaan todeta, että Pohjois-Savon vammaispalveluissa asumisen rakenne on raskas muihin hyvinvointialueisiin verrattuna. Työtä tulee jatkaa asumisen painopisteen muuttamisessa.

Perhe- ja vammaispalveluiden mittarit

Perhepalvelut

Organisaatiotaso	Suunnittelukauden tavoite	Mittarit	Tavoitetaso	Toteuma 1-12 / 2024
1PA210 Perhepalvelut	Perhepalveluiden palvelualueen palveluiden välisen integraation vahvistaminen	Integraatiota edistävät toimintamallit on tunnistettu ja kuvattu - esim. palvelutarpeen arviointi, perhetyö, tukiperhetoiminta	Toimintamallit on kuvattu ja huolehdittu käyttöönotosta	Yhteisiä toimintaohjeita on vahvistettu, jalkautettu ja varmistettu seurannalla. Perhekeskuksen organisoituminen palvelujoihin 1.7.2024 alkaen on selkeyttänyt yhdyspintatyöskentelyä.
1PL2122 Neuvolapalvelut	Lasten hyvinvoinnin ja kehityksen varhainen tukeminen tarjoamalla 2-vuotiaiden lasten perheille (n=1803) ja erityisesti perheille, joilla on tapahtunut elämässä muutoksia, keskustelua ammattilaisen kanssa	Lapset puheeksi menetelmän ¹ käyttö 2-vuotiaiden lastenneuvola tarkastuksen yhteydessä (tarjotaan perheille mahdollisuutta keskusteluun)	60 % ikäluokan perheistä käy keskustelun (n=1080 lasta)	Tarjottu 429 (39,7%) perheelle, pidetty 519 (48 %) perheelle, joilla 2-vuotias lapsi
1PL2157 Psykososiaalinen opiskeluhoito	Näyttöön perustuvan ohjaus- ja neuvontamenetelmän (6+1 kertaa) hyödyntäminen nuorten lievän tai keskivaikean masennuksen ehkäisyssä ja hoidossa.	IPC-menetelmän käyttö (Interpersonal counselling) ² 13–18-vuotiaiden nuorten kanssa työskennellessä opiskeluhoitoon (th.t. kuraattorit, psykologit) palveluissa.	yhteensä 300 käyntikokonaisuus kertaa.	147 käyntikokonaisuus kertaa, toteutunut (49%)
1PL2170 Lastensuojelu-palvelut	Lastensuojelun palvelutoiminta kehittyy ja vaikuttavuus lisääntyy systemaattisen lastensuojelun toimintamallin peruselementtien toteuttamisen edellytyksiä vahvistamalla.	Henkilöstön koulutuskattavuus ja alueellisen tiimitoimintamallin toteutuminen kaikilla viidellä alueella	Lastensuojelu-palveluiden alueilla on menetelmä käytössä 100 %. Työryhmissä vähintään 85 % koulutuskattavuus.	100% 96%
1PL2170 Lastensuojelu-palvelut	Lastensuojelussa kehitetään suunnitelmallista palvelutoimintaa ja avoimuuden tukitoimia siten, että edellytykset viimesijaisten tuen tarpeiden (kodin ulkopuolelle sijoittaminen) ennaltaehkäisylle vahvistuvat	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä kaikista lastensuojelun asiakkaana olevista lapsista.	aleneva (syyskuu 2023 : 38 %)	39 %

1PL2170 Lastensuojelu- palvelut	Lastensuojelussa on käytettävissä riittävät henkilöstövoimavarat toiminnan lakisääteisyys sekä palveluiden saatavuuden turvaamiseksi ja toiminnan jatkuvuutta voidaan hallita.	Lastensuojelun sosiaalityössä vakinaisesti täytetyt virat	90 %	67 %
--	--	---	------	------

Vammaispalvelut

Organisaatiotaso	Suunnittelukauden tavoite	Mittarit	Tavoitetaso	Toteuma 1-12 / 2024
1PA220 Vammaispalvelut	Tavoitteena on, että palvelujen järjestäminen perustuu yhdenmukaisesti arvioituun toimintakyvyn ja palvelutarpeeseen	RAI-toimintakykyarvioiden määrä vammaispalveluissa	kasvava (verrataan edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan)	Tavoite on toteutunut. Kasvua 28,3 % (+190 arviointia)
1PY2201 Vammaisten asumispalvelut	Tavoitteena mahdollistaa itsenäinen asuminen järjestämällä tuettua ja yhteisöllistä asumista asiakkaan toimintakyvyn mukaisesti	Vammaisten tuetun ja yhteisöllisen asumispalvelun asiakkaat	kasvava (verrataan edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan)	Tavoite ei ole toteutunut. Asiakasmäärä on ennallaan.
1PY2201 Vammaisten asumispalvelut	Vammaisten ympärivuorokautista asumista järjestetään palvelutarpeen mukaisesti	Vammaisten ympärivuorokautisen asumispalvelun asiakkaat	aleneva (verrataan edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan)	Tavoite ei ole toteutunut. Lievää kasvua (laitoshoidosta siirtyneet ja uudet asiakkaat)
1PY2201 Vammaisten asumispalvelut	Vammaisten laitoshoidon ja kuntoutusta järjestetään palvelutarpeen mukaisesti	Vammaisten laitoshoidon ja -kuntoutuksen hoitopäivät	aleneva (verrataan edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan)	Tavoite on toteutunut, vähennys 14 % (vähennys -2 946 hoitopäivää). Pitkäaikaisen laitoshoidon hoitopäivät vähentyneet 17 % (3 225 hoitopäivää).
1PY2230 Vammaisten avopalvelut	Virtuaalisena päivätoimintana järjestetään monipuolista toimintaa erilaisen toimintakyvyn asiakkaille ja laajemmalle alueelle.	Virtuaalisen päivätoiminnan asiakkaat	kasvava (verrataan edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan)	Virtuaalisen päivätoiminnan pilotointia on toteutettu omien toimintayksiköiden välillä. Toimintaan ovat osallistuneet yksiköiden asiakkaat.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat muutettuun talousarvioon

1TA20Perhe- ja vammaispalvelut 1000 €	Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatuotot	8 600	13 853	15 091	1 238	8,9
Toimintakulut	-199 950	-240 938	-242 467	-1 529	0,6
Toimintakate	-191 350	-227 085	-227 376	-291	0,1

Perhepalveluiden toteuma oli 98 prosenttia, 104,6 miljoonaa euroa ja alitus muutostalousarvioon 1,9 miljoonaa euroa. Kasvua vuoteen 2023 verrattuna oli 8,4 prosenttia, 8,2 miljoonaa euroa. Perhekeskuspalveluiden toteuma oli 97 prosenttia, 39,1 miljoonaa euroa ja lastensuojelupalveluiden toteuma 99 prosenttia, 65,5 miljoonaa euroa.

Toimintatuottojen toteuma 129 prosenttia, 5,036 miljoonaa euroa, oli 1,130 miljoonaa euroa muutostalousarviota parempi, sillä kertymät myyntituotoissa, tuissa ja avustuksissa muodostuivat arvioitua suuremmiksi. Myyntituottoihin sisältyy kertaluonteinen erä 0,274 miljoonaa euroa lastensuojelun hoidonkorvauksia toiselta hyvinvointialueelta.

Toimintakulujen toteuma 99 prosenttia, 109,7 miljoonaa euroa alitti muutostalousarvion 0,810 miljoonalla eurolla. Perhepalveluiden menoista suurin osuus muodostuu palvelujen ostoista, 58 prosenttia toteumasta, ja henkilöstökulut muodostavat 39 prosenttia toteumasta. Merkittävin alitus muodostui henkilöstökuluissa 1,2 miljoonaa euroa ja merkittävin ylitys asiakaspalvelujen ostoissa 0,4 miljoonaa euroa muutostalousarvioista. Palveluiden ostot kasvoivat edellisvuoteen 5,7 miljoonalla eurolla. Suurin kasvu euromääräisesti kohdentui asiakaspalveluiden ostoihin 4,9 miljoonaa euroa.

Henkilöstökulut alittuivat molemmissa palveluyksiköissä. Alitusta selittävät rekrytointiviiveet sekä täyttämättömät virat ja tehtävät etenkin perhekeskuksen psykologitehtävissä ja myös neljän esihenkilöviran vähennys perhekeskuksen organisaatiomuutoksessa 1.7. 2024 alkaen.

Vammaispalveluiden toteuma on 102 prosenttia, 122,0 miljoonaa euroa ja ylitystä muutostalousarvioon on 2,1 miljoonaa euroa.

Vammaispalveluiden toimintatuottojen toteuma 101 prosenttia, 10,1 miljoonaa euroa, oli 0,107 miljoonaa euroa muutostalousarviota parempi. Myyntituotoissa toteuma oli 1,8 miljoonaa euroa arvioitua suurempi ja maksutuotot alittuivat 1,0 miljoonalla eurolla muutostalousarvioon verrattuna. Asiakasmaksut on kohdistettu myyntituottoihin lokakuusta 2024 alkaen, mikä aiheutti myyntituottojen ylittymisen ja maksutuottojen alittumisen vammaispalveluissa.

Vammaispalveluiden toimintakulujen toteuma 102 prosenttia, 132,1 miljoonaa euroa, ylitti muutostalousarvion 2,2 miljoonalla eurolla. Ylityksiä muodostui palvelujen ostoissa 3,1 miljoonaa euroa muutostalousarvioon verrattuna. Palveluiden ostojen ylitys aiheutui erityisesti muiden hyvinvointialueiden arvioitua suuremmasta laskutuksesta joulukuussa 2024.

Henkilöstö

	Henkilöstön määrä 31.12.	HTV	Netto-työpanos	Sairauspoissaolot pv/hlö	Vaihtuvuus %
Perhe- ja vammaispalvelut	1452	1317	1013	20,23	10,37
Perhepalvelut	845	778	596	17,97	
Vammaispalvelut	602	534	413	23,49	

Lähde: MonetTieto 12.2.2025

Perhepalveluissa vakinaisten henkilöiden määrä oli joulukuussa yhden henkilön verran suurempi kuin edellisvuonna ja määräaikaisten työntekijöiden määrä oli kasvanut 24 henkilöllä. Perhepalveluiden esihenkilörakenteessa tapahtui muutoksia yhteistoimintaneuvotteluiden myötä ja esihenkilövirkoja väheni kahdeksan.

Palvelualueella on useita henkilöstöryhmiä, joissa noudatetaan säädettyjä mitoituksia suhteessa asiakasmäärään. Yhteistoimintamenettelyjen vuoksi rekrytoinneissa oli poikkeuksellisia ajanjaksoja, mutta vuoden loppua kohden rekrytointitilanne verrattuna edellisvuoteen näytti helpottuvan useissa henkilöstöryhmissä ja organisaatiota kohtaan oli kasvavaa kiinnostusta. Lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden mitoitukseen tuli lainsäädännöllinen muutos 1.1.2024 alkaen: yhdellä sosiaalityöntekijällä tulee olla enintään 30 lasta. Henkilöstössä tapahtuvien muutosten vuoksi henkilöstömitoitukseen ei täysin päästy jokaisen sosiaalityöntekijän osalta, mutta keskiarvo asiakasmäärässä oli 27,16 lasta sosiaalityöntekijää kohti. Perhesosiaalityön virkoihin oli läpi vuoden pitkittyneitä rekrytointihaasteita etenkin pohjoisen ja etelän työryhmissä. Opiskeluhuollon henkilöstössä kuraattoritehtävät on täytetty, mutta psykologien rekrytointi oli haastavaa ja vaje on 20 htv (49,5 htv). Terveystoimintajien tehtävät on täytetty kaikilla sektoreilla. Henkilöstön saatavuus sairaanhoitajan, sosiaaliohjaajan, perheohjaajan, perhetyöntekijän ja kuraattorin tehtäviin oli hyvä, ja puheterapeuttien, toimintaterapeuttien ja fysioterapeuttien rekrytointi helpottui vuoden aikana. Lastensuojelulaitoksissa oli ohjaajien rekrytointiongelmia etenkin sijaisuuksiin pohjoisessa ja etelässä, mikä huomioitiin kulloinkin käytettävissä olevassa paikkamäärässä.

Palvelualueen sairauspoissaoloissa oli kasvua ja sairauspoissaoloprosentti oli 5,3 prosenttia työajasta, 11,7 työpäivää työntekijää kohti. Kasvua on 1,2 päivää vuoteen 2023.

Syys-lokakuussa toteutetussa työhyvinvointikyselyssä perhepalveluiden QWL-arvo, jolla mitataan kolmea työhyvinvointiin vaikuttavaa motivaatiotekijää, oli 57,39 prosenttia ja hyvinvointialueen keskiarvo oli 56,51 prosenttia. Motivaatiotekijöiden arvot perhepalveluissa olivat: fyysinen ja emotionaalinen turvallisuus 77,67 prosenttia, yhteenkuuluvuus ja identiteetti 74,08 prosenttia sekä päämäärät ja luovuus 64,96 prosenttia. Kyselyn tuloksia käsitellään työhyvinvointisuunnitelmien valmistelussa.

Vammaispalveluissa vakinaisen henkilöstön määrä joulukuussa 2024 oli 13 työntekijää enemmän kuin edellisenä vuonna. Rekrytointi onnistui aikaisempaa paremmin loppuvuoden aikana. Myös määräaikaisten määrä kasvoi joulukuussa, koska asumispalvelujen ympärivuorokautisissa yksiköissä tarvitaan sijaisia arkipyhien vuoksi enemmän. Määräaikaisten määrä nousee myös avopalveluissa koulujen loma-aikana. Työyksiköissä on tehty hyvää työtä sairauspoissaolojen vähentämiseksi. Kertomusvuoden sairauspoissaolojen määrä oli yhteensä 14 181 päivää, mikä oli 1 806 päivää (11,3 %) vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Yhteistoimintaneuvottelut ja muutokset aluerakenteessa ovat aiheuttaneet epävarmuutta esihenkilöiden ja koko henkilöstön keskuudessa. Myös rekrytointikiellot ovat olleet haasteellisia palvelutuotannolle.

Syksyn työhyvinvointikyselyssä vammaispalveluiden QWL-arvo, jolla mitataan kolmea työhyvinvointiin vaikuttavaa motivaatiotekijää, oli 58,60 prosenttia ja toimialan keskiarvo oli 57,91 prosenttia. Motivaatiotekijöiden arvot olivat vammaispalveluissa seuraavat: fyysinen ja emotionaalinen turvallisuus, arvo 77,92 prosenttia, yhteenkuuluvuus ja identiteetti, arvo 74,59 prosenttia sekä päämäärät ja luovuus, arvo 67,16 prosenttia. Kyselyn tuloksia hyödynnetään työhyvinvointisuunnitelmien valmistelussa.

2.2.1.7. Yleiset palvelut

Toimintaympäristön kuvaus

Yleisten palveluiden toimiala koostuu peruspalveluiden palvelualueesta ja erityispalveluiden palvelualueesta, joka sisältää Kuopion yliopistollisen sairaalan sekä muualle Pohjois-Savon hyvinvointialueelle tuotettavat erikoissairaanhoidon palvelut. Kuopion yliopistollinen sairaala jakaantuu palveluyksiköinä viiteen: ydinyksiköt, operatiivinen keskus, lääkinnällisten palveluiden keskus, mielenterveys ja hyvinvointi sekä akuutti. Ne tarjoavat eritasoista erikoissairaanhoidoa Pohjois-Savon hyvinvointialueelle sekä yliopistollisena sairaalana vaativaa erikoissairaanhoidoa myös koko yhteistyöalueelle ja jossain määrin myös valtakunnallisesti (esimerkiksi Kansallinen Neurokeskus).

Peruspalvelut jakaantuvat palveluyksiköihin, jotka ovat sotekeskukset (sisältäen suun terveydenhuollon palvelut), työikäisten sosiaalipalvelut ja osastopalvelut.

Yleisten palveluiden toimialueella on toteutettu laaja-alaisesti Pohjois-Savon hyvinvointialueen palvelujärjestelmän ja -rakenteen uudistuksen osa-alueiden sekä valmistelua että toimeenpanoa. 17.6.2024 päätetyt Vastaanotto toiminnan, alueellisen erikoissairaanhoidon sekä työikäisten sosiaalipalvelut (R1)- ja Osastohoito ja kotiin vietävät palvelut (R2) -palvelujärjestelmä uudistukset ovat toimeenpanovaiheessa, josta virkamiesten ehdotusten pohjalta päätetään yleisten palveluiden lautakunta. Erikoissairaanhoidon ja yliopistosairaalan uudistusta (R4) on valmisteltu tiiviisti syksy 2024, ja se etenee osallistamis- ja vaikuttamiskierroksen jälkeen päätettäväksi 5.5.2025 aluevaltuustoon.

Toiminta, toiminnan tavoitteet, toimenpiteet ja painopisteet

Peruspalvelut

Peruspalveluissa sotekeskuksen ja suun terveydenhuollon organisoituminen ja uusi aluejako saatiin valmiiksi 1.7.2024. Johtamisjärjestelmän uudistaminen lähiesihenkilötyön osalta aloitettiin loppusyksystä, ja työ jatkuu vuodelle 2025. Peruspalveluiden toimintavuoden aikana on jatkettu toimintakulttuurin ja toimintamallien yhtenäistämistä hyvinvointialuetasoisesti. Hoitotakuun muuttuminen sotekeskuksissa 14 vuorokauteen vuoden 2023 syksyllä on aiheuttanut palvelutuotannolle haasteita, eikä se ole toteutunut kaikkien alueiden osalta henkilöstöresursivajeen vuoksi.

Toiminnan tavoitteena on uuden hyvinvointialueen organisaation kehittäminen, toiminnan vaikuttaminen ja siten palvelujen mahdollisimman tasapuolisen tarjonnan takaaminen väestölle. Palvelureformin (R1) uudistukseen liittyvien toiminnanmuutosten suunnittelu ja valmistelu aloitettiin alkusyksystä 2024. Palvelujen tasapuolisuuden ja saatavuuden turvaamiseksi jatkettiin keskitetyn puhelinpalvelun ja digisotekeskuksen suunnittelutyötä koko vuoden ajan.

Keskitetyssä hoitotarvikejakelussa keskitetty takaisinsoittojärjestelmä otettiin käyttöön syyskuussa. Suun terveydenhuollossa hoitotakuu ei toteutunut, minkä vuoksi hoitotakuujonon purkua jatkettiin ostopalveluna keväälle saakka sekä käytettiin laajemmin palveluseteliä helpottamaan tilannetta. Suun terveydenhuollon puolella pop-up-toiminnan laajentaminen jatkui. Hoitoon pääsyn edistämishanke käynnistyi heinäkuussa 2024.

Osastopalveluissa Pielaveden osaston toiminta muuttui sosiaalihuoltolain mukaiseksi lyhytaikaishoivan osastoksi 1.1.2024 alkaen. Alkuvuodesta aloitettiin R2-palvelureformin valmistelutyö. Reformin toimeenpanon suunnittelu ja toteutus aloitettiin alkusyksystä aluevaltuuston (17.6.2024) tekemän päätöksen mukaan. Hyvinvointialueen palvelutuotannon kykyä vastata väestön tarpeeseen on tarkasteltu arkipäivisin erityispalveluiden, osastohoidon ja kotiin annettavien palveluiden yhteisessä päivittäistilanteen johtamiskatsauksessa, jonka tueksi kehitettiin yhteisiä raportointityökaluja. Osastohoidossa jouduttiin turvautumaan vuoden aikana osasulkuihin hoitohenkilöstön riittämättömyyden vuoksi.

Työkäisten sosiaalipalveluissa toimii kolme keskitettyä palveluohjausyksikköä, jotka vastaavat kaikkien uusien työkäisten asiakkaiden matalan kynnyksen ohjauksesta ja neuvonnasta. Keväällä 2024 tapahtuneiden sosiaaliturvaan liittyvien leikkausten vaikutukset näkyvät viiveellä esimerkiksi yleisen asumistuen ja työttömyysturvan osalta. Tästä syystä täydentävän ja ehkäisevän toimentulotuen ruokakuntamäärissä on ollut vielä vähäistä kasvua. Työkäisten sosiaalipalveluissa kilpailutettiin erityisasumispalvelut vuoden 2024 aikana. Palveluseteli on otettu käyttöön kuntouttavissa sosiaalipalveluissa 1.1.2024 alkaen. Terveyssosealityö siirtyi hallinnollisesti osaksi työkäisten sosiaalipalveluita 1.5.2024 lukien.

Mittaristo

	Suunnittelukauden tavoite	Mittarit	Toimenpiteet	Edistää hyvinvointialueen strategisia tavoitteita	Toteutunut 1-12/2024
SOTE-keskus	<ul style="list-style-type: none"> Kiireettömän hoitoon pääsyn varmistaminen lain säätämässä rajoissa. Edistää terveyttä ja ehkäistä kansansairauksia. Vahvistaa peruspalveluiden palvelutarjontaa ja hoidonporrastusta. 	<ul style="list-style-type: none"> Hoitoon pääsyn toteutumisaika (odotusaika) hoidon tarpeen arvioinnista (14 vrk) COC-indeksi (hoidon jatkuvuus) Etäpalveluiden käytön %-osuus kaikista käynneistä. Lähetteen määrä erityispalveluihin 	<ul style="list-style-type: none"> Asiakassegmentaation käyttöönotto ja aktiivinen hyödyntäminen. Yhtenevän palvelutarpeen arvion kehittäminen ja käyttöönotto. Vastaanoton toimintamallien vertaaminen ja tarvittaessa yhdenmukaistaminen. Käytettävissä olevien resurssien hyödyntäminen alueellisesti. Hoitoketjujen ja Käypä hoito –suositusten yhteneväisen käytön lisääminen koko hyvinvointialueella. 	<ul style="list-style-type: none"> Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat. Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat toimintamme perusta. Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä. Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita Talous on tasapainossa. 	<p>Hoitoonpääsy toteutunut (lääkärivo toteutuneet) ka 19,1 vrk COC-indeksi 0,29 (vuonna 2023) Etäpalveluiden osuus 4,5 % kaikista käynneistä Lähetteiden määrä 36 350 kpl</p>

Organisaatiotaso	Suunnittelukauden tavoite	Mittarit	Toimenpiteet	Edistää hyvinvointialueen strategisia tavoitteita	Toteutunut 1-12/2024
Työikäisten sosiaalipalvelut	<ul style="list-style-type: none"> Edistää asiakkaiden itsenäistä selviytymistä Vastata asiakkaiden akuutteihin ennakoimattomiin taloudellisiin tarpeisiin. Varmistaa henkilöstöresurssin riittävyys laadukkaan ja vaikuttavan suunnitelmallisen sosiaalityön tuottamiseksi. Tukea asiakkaiden elämäntilannetta siten, että palvelutarve kevenee. 	<ul style="list-style-type: none"> Harkinnanvaraista toimeentulotukea (ehkäisevä ja täydentävä) saaneet kotitaloudet (lkm) Asiakasmäärä/ suunnitelmallisen sosiaalityön sosiaalityöntekijä (60) 	<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaan tilanteen kokonaisvaltaisen selvitystyön kehittäminen. Moniviranomaistyön ja moniammatillisen työskentelyn sekä ennaltaehkäisevän työnotteen kehittäminen. Palvelukuvausten ja hankintamuodon yhtenäistäminen. Henkilöstöresurssin kohdentaminen siten, että eri työntekijöiden ammattitaitoa voidaan hyödyntää parhaiten palveluprosessin eri kohdissa. Muistutuksiin ja kanteluihin vastataan 4 viikon kuluessa asian vireilletulosta ja niiden sisältöä seurataan. 	<ul style="list-style-type: none"> Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat. Kannustamme ja tuemme asukkaitamme osallisuuteen ja omaehtoisuuteen Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat toimintamme perusta. Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä. Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita Talous on tasapainossa. 	Harkinnanvaraista toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien määrä 4005. Asiakasmäärä suunnitelmallisessa sosiaalityössä on 58-93 asiakasta/sosiaalityöntekijä

Organisaatiotaso	Suunnittelukauden tavoite	Mittarit	Toimenpiteet	Edistää hyvinvointialueen strategisia tavoitteita	Toteutunut 1-12/2024
Osastopalvelut	<ul style="list-style-type: none"> Ratkaista akuutti terveysongelma ja/tai tasapainottaa pitkäaikaissairaus niin, että potilas pystyy odotettavissa olevan toimintakykynsä mukaisesti mahdollisimman omaehtoiseen ja osallistuvaan arkeen. Kehittää perus- ja vaativan tason osastokuntoutusta Kehittää elämän loppuvaiheen arvokasta hoitoa 	<ul style="list-style-type: none"> Hoitojaksot ja -päivät (lkm) Hoidetut asiakkaat (lkm) Hoitojakson keskipituus (12 vrk) HILMOon raportoidut hoidonaikaiset haittatapahtumat 	<ul style="list-style-type: none"> Yhteisen tilannekuvan ylläpitäminen palvelujärjestelmän yhteensovittamiseksi ja sujuvoittamiseksi erikois- ja perus- palveluiden sekä ikäihmisten palveluiden kanssa. Hoitotyön resurssien riittävyyden edistäminen työtehtäviä tarkentamalla ja muiden ammattiryhmien sekä kolmannen sektorin tuella. Potilastyössä olevien terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatillisen osaamisen vahvistaminen perehdytyksen sekä täydennys- ja jatkokoulutuksen avulla. Osastojaksojen vaikuttavuuden parantaminen ja seuranta. 	<ul style="list-style-type: none"> Kannustamme ja tuemme asukkaitamme osallisuuteen ja omaehtoisuuteen Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat toimintamme perusta. Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä. Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita Talous on tasapainossa. 	Yhteensä 10 604 hoitojaksoa. Hoitopäivien kokonaismäärä 145 434. Hoidettuja asiakkaita yhteensä 7 224 (eri sotu). Päättynneiden hoitojaksojen keskipituus 13,7 vrk. HILMOssa raportoidut hoidonaikaiset haittatapahtumat 3.

Erityispalvelut

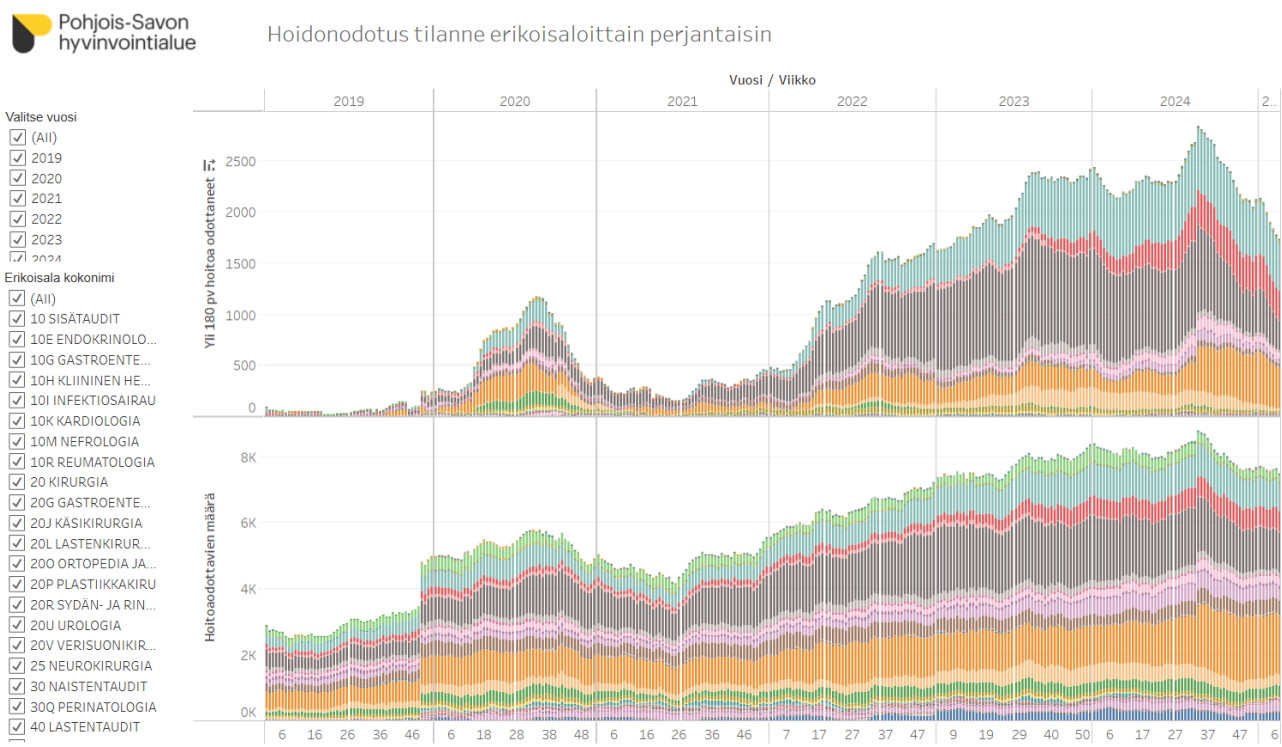
Erityispalvelujen osastotoiminnassa on aloitettu rakenneuudistuksessa sovittujen työtapojen muuttaminen. Yhdessä peruspalvelujen osastotoiminnan sekä ikääntyneiden kotiutusyksikön ja kotisairaalan kanssa on optimoitu potilaan jatkohoitoon liittyvää tarvetta ja jatkohoitopaikkaan ohjautumista. Erityispalveluissa tavoitteena vuoden 2024 aikana on ollut operatiivisilla aloilla purkaa yli 6 kk hoitoa odottaneiden jonoa erityisesti lisäämällä lyhytjälkihoitoisen kirurgian osuutta kokonaisleikkaustoiminnasta ja samalla lisäämällä kokonaisleikkaustoimintaa. Toiminnan volyymit hoidettujen henkilöiden, läheteiden, toimenpiteiden, hoitopäivien ja hoitojaksojen osalta ovat taulukossa 1. Verrattuna vuoteen 2023 hoitojaksot ovat vähentyneet

2,8 prosenttia ja nettohoitopäivät 15,5 prosenttia. Leikkaustoimenpiteiden määrä on kasvanut 17,9 prosenttia, mistä lyhytjälkihoitoisen kirurgian osuus on 7 628 leikkausta (kasvua edelliseen vuoteen 19 prosenttia). Kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyssä yli 6 kk hoitoa odottaneiden määrä on saatu vuoden 2024 loppuun mennessä vähenemään (kuva 1 ylempi graafi). Valvira on edellyttänyt hoidon odotuksen saattamista lainmukaiselle tasolle 31.3 2025 mennessä.

Taulukko 1.

Erityispalvelut	2024	2023	Muutos 2024/2023	
Hoidetut henkilöt	122 059	123 633	-1 574	-1,3 %
Lähetteet	86 207	86 678	-471	-0,5 %
Leikkaukset	17 438	14 791	2 647	17,9 %
Nettohoitopäivät	118 760	140 516	-21 756	-15,5 %
Hoitojaksot	36 564	37 609	-1 045	-2,8 %

Lähde: Tableau

Ydinyksiköissä lonkan ja polven tekonivelleikkausjono saatiin aktiivisilla jonopurkutoimilla lyhennettyä: yli 900 potilaan hoitotakuun ylitysjono saatiin lyhennettyä n. kolmasosaan. Suurin osa selittyi oman toiminnan tehostamisella: käytössä olevien leikkaussalien määrää on lisätty resurssien siirroilla sekä on lisätty lyhytjälkihoitoisen kirurgian osuutta. Jonoa on purettu vähäisemmässä määrin käyttämällä myös ostopalveluita. Käsikirurgisessa leikkausjonon purkutoimet viivästyivät v. 2025 alkuvuoden aikana toteutettavaksi. Myös neurokirurgian kiireettömään leikkaushoitoon pääsy nopeutui aktiivisin jonopurkutoimin, kun hoitotakuun ylittävä rankaleikkauksien jono pieneni 89:stä 21:een.

Operatiivisessa yksikössä maha-suolikanavan leikkauksien (gastrokirurgian) hoitotakuun ylittävää jonoa on saatu jononpurkutoimin lyhenemään noin 120 potilaan verran. Silmätautien jono on käytännössä ennallaan siten, että kokonaisjonosta (1 800) on hoitotakuun ylittäviä noin 400. Muiden erikoisalojen jonoja on pystytty hallitsemaan ja lyhentämään siten, että niissä hoitotakuu suurelta osin toteutuu. Gastrokirurgian jonoutumista on mahdollista purkaa nykyisillä jononpurkumenetelmillä, kun taas silmätaudeilla hoidon kysynnän kasvun vuoksi nykyiset resurssit jononpurkutöineen pystyvät vain estämään jonojen kasvua. Silmätautien jonotilanne selittyy suurelta osin YTA-alueelta tulevasta kasvavasta kysynnästä. Ulko-HVA-kysynnän kasvun kohdistuessa merkittävässä määrin myös kiireellisiin, sokeuttaviin silmäsairauksiin, joita on priorisoitava, kiireettömien silmäsairauksien, kuten kaihin hoitojonoa ei ole pystytty vuoden 2024 aikana lyhentämään. Silmätautien tuotannollisen kapasiteetin lisääminen olisi edellytys jonotilanteen hallintaan, mikäli ulko-HVA-kysyntä säilyy suurena. Operatiivisessa yksikössä tehtiin vuonna 2024 n. 13 00 leikkausta (19 prosenttia) enemmän edellisvuoteen verrattuna. Koko leikkausvolyymista (8 461) oli lyhytjälkihoitoista suurin osa eli n. 5 700, mikä on edellisvuoteen verrattuna 20 prosenttia enemmän.

Lääkinnällisissä palveluissa vuonna 2024 pystyttiin pysymään hoitotakuussa, mutta sen eteen tehtiin suunnitelmallisia muutoksia, mm. PYT-työtä. Hoitajaksoja vuodeosastoilla oli yli 5200 vuodessa, hieman vähemmän kuin edeltävänä vuonna. Palliativisten potilaiden käynnit vähenivät noin 4 prosenttia päivystyksessä. Avohoidon käynnit ovat jatkuneet runsaina. Lääkinnällisten palveluiden seutupalveluiden tuottaminen on jatkunut Varkaudessa ja lisäalassa. Lääkinnällisiin palveluihin kuuluu myös hyvinvointialueen apteekki, jonka toiminta kattaa koko hyvinvointialueen.

Mielenterveyspalveluissa merkittävin toiminnallinen muutos vuonna 2024 oli Kuopion alueen palvelujen muutto KYS:n kampukselle Lainesairaalaan nuorisopsykiatrian ja aikuispsykiatrian osasto- ja poliklinikkapalvelujen osalta. Muuttoa ennakoitiin osastojen toiminnan muutoksilla siirtymällä moduulirakenteisiin. Muutosta on seurannut toiminnan sopeuttaminen uusiin tiloihin tilaratkaisuihin. Sopeuttamisessa on ilmennyt odotettuja haasteita, joiden työstäminen on osittain vielä kesken. Hoitajakset (yli 2 800) ovat määrällisesti toteutuneet vuoden 2023 tasolla, jopa lievästi ylittyneet (4 prosenttia). Hoitopäivät ovat ylittyneet reilusti yli 23 prosentilla (yli 34 000 hoitopäivää). Tämä suunta on toivottava, joskin aikuispsykiatrien osastopaikkojen niukkuus on ollut haasteena. Avohoidon potilaskontaktien määrä, noin 133 000, on pysynyt suunnilleen samana vuoteen 2023 verrattuna samoin kuin hoidossa olevien potilaiden lukumäärä (yli 9 000).

Ensihoitopalveluissa tehtävämäärät vähenivät noin 10 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna vuonna 2024 muun muassa Häätäkeskuslaitoksen päivitettyä ohjeitaan ensihoitoyksiköiden resursoinnin käyttämisestä. Toiminnallisena muutoksena ensihoidossa toteutettiin johtamisrakenteen uudistus ja organisaatiomuutos, jonka yhteydessä pelastustoimen alainen päätoiminen ensihoitohenkilöstö yhdistyi osaksi palveluyksikköä akuutin ensihoitoa. Terveystieteiden päivystysyksiköissä hoidettujen potilaiden määrä myös hieman väheni edelliseen vuoteen verrattuna kaikissa kolmessa yksikössä (Kuopio, Varkaus, Iisalmi). Jatkohoitoa paikkojen järjestämiseen liittyvät haasteet erityisesti osastotoimintojen supistusten aikana näyttäytyivät ajoittain päivystyshoidon pidentyneenä läpimenoaikana ja sen myötä lisä- ja ylitöiden teettämisen tarpeina. Sosiaalihuollon päivystyspalveluissa turvakotipalvelut muuttivat uusiin tiloihin Kumpusaareen vuoden 2024 aikana.

Mittaristo

Erityispalvelut

Suunnittelukauden tavoite	Mittarit	Toimenpiteet	Edistää hyvinvointialueen strategisia tavoitteita	Toteutunut 1-12/2024
<ul style="list-style-type: none"> Tehostaa leikkaustoimintaa ja sen johtamista Käyttää lisälmen ja Varkauden sairaalatoiminta täysimääräisesti paikallisuudutuksessa tapahtuvassa kirurgiassa Poliklinikka toiminnan uudistaminen 	<ul style="list-style-type: none"> Toiminnallinen mittari: >6 kk hoidon takia jonottaneiden määrä erikoisaloittain Taloudellinen mittari: >6 kk jonottaneiden jononpurkuun käytetty rahoitus eriteltynä: <ul style="list-style-type: none"> ostopalvelu palveluseteli poikkeuksellinen ylityö tai Järvi-Suomen Terveys Oy:n kautta ostettu palvelu valinnanvapautta käyttäneet Lyhytjälkihoitoisen (ei vuodeosastohoitoa) kirurgian osuus kokonaisleikkaustoiminnasta erikoisaloittain 	<ul style="list-style-type: none"> Oman leikkaustoiminnan lisääminen ja leikkausjonojen purku: <ul style="list-style-type: none"> päiväaikaisen toiminnan lisääminen Leikkaustoiminnassa tavoitellaan prosessien uudistamista erikoisaloittain erityisesti nostamalla lyhytjälkihoitoisen kirurgian (ei vuodeosastohoitotarvetta leikkauksen jälkeen) osuutta joka nykyisellään on noin 40 % kaikesta kirurgiasta. Kiireettömään erityispalvelujen poliklinikkatoimintaan tehdään kokonaistarkastelu ja työnjaon/hoidon porrastuksen uudelleen arviointi. Tavoitteena on vähentää erityispalvelujen poliklinikkatoimintaa. 	<ul style="list-style-type: none"> Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat. Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita. Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä. Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita Talous on tasapainossa. 	<p>Kiireettömään hoitoon >6 kk jonottaiden määrä joulukuun lopussa oli 2136 kpl. Jonottaiden taloudellinen mittari eriteltynä tuotantomuodottain ei ole valmis. LYHKI kirurgian osalta kapasiteettia lisätty KYSSssä huhtikuun alkupuolella, jonka seurauksena erityisesti tukieliinkirurgiassa >6 kk jonottaneiden määrän kasvu lähtenyt laskuun.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Varmistaa että ikääntyneiden hoito tapahtuu oikeassa paikassa 	<ul style="list-style-type: none"> Erityispalvelujen ja peruspalvelujen vuodeosastoilla sosiaalihoitolain mukaiseen asumis- ja kotihoitoon tai sen arviointiin odottavien potilaiden määrä 	<ul style="list-style-type: none"> Yhteisen tilannekuvan ylläpitäminen palvelujärjestelmän yhteensovittamiseksi ja sujuvoittamiseksi erikois- ja perus- palveluiden sekä ikäihmisten palveluiden kanssa. Rakenneuudistus 		<p>Oikean paikan varmistaminen tapahtuu päivittäin yhteistyössä ikääntyneiden toimialan, peruspalveluiden sekä erityispalveluiden kesken. Sujuvuus on parantunut, mutta siinä on edelleen päivittäisvaihtelua.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Vuodeosastotoiminnan tehostaminen ja integraation parantaminen Rakenneuudistuksen tavoitteena on terveydenhuollon vuodeosastoilla keskittyä lyhytjälkihoitoisiin hoitajaksoihin niin erikois- kuin peruspalveluiden vuodeosastoilla Rakenneuudistuksen tavoitteena on vähentää raskasta vuodeosastohoitoa niin jaksojen määrän kuin keston osalta 	<ul style="list-style-type: none"> Erityispalvelujen vuodeosastohoitok jaksojen ja hoitopäivien määrän kehitys erikoisaloittain jaoteltuna päivystyksellisiin ja ei-päivystyksellisiin 	Yllä		<p>Kuvattu erillisessä taulukossa</p>

Sote-uudistuksen kansallisten tavoitteiden toteutuminen toimialalla

Kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja	Alueellisten peruspalveluiden turvaaminen osittain ostopalveluita käyttäen sekä hoidon tarpeen arvioinnin yhdenmukaisuus. Erikoissairaanhoidossa hoitotakuujonojen kaventaminen.
Turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille suomalaisille	Palvelutuotannon turvaaminen olemassa olevin resurssein.
Parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta erityisesti perustasolla	Saatavuuteen ja saavutettavuuteen liittyvät haasteet johtuvat suurelta osin henkilöstöressurssista ja sen tarpeenmukaisesta kohdentamisesta.
Turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti	Onnistunut rekrytointi, organisaation pito- ja vetovoiman edistäminen.
Vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin	Työkäisten sosiaalipalvelut ovat pystyneet vastaamaan syntyneeseen kysyntään.
Hillitä kustannusten kasvua	Hyvinvointialueitasoinen taloudellisuus- ja tuottavuusohjelma.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat muutettuun talousarvioon

1TA30Yleiset palvelut 1000 €	Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatuotot	156 000	155 197	155 266	69	0,04
Toimintakulut	-602 399	-654 467	-649 349	5 118	-0,8
Toimintakate	-446 399	-499 270	-494 083	5 187	-1,0

Peruspalvelut

Peruspalveluiden osalta toimintatuotot toteutuivat talousarvion mukaisesti. Maksutuottoja kertyi noin miljoona euroa enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Myyntituotoissa kertymää nosti täyden korvauksen laskutuksen käynnistyminen vuonna 2024.

Toimintakulut olivat alkuperäisen talousarvion mukaiset. Henkilöstökulut olivat 99,7 miljoonaa euroa, mikä jäi talousarviosta 10,4 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut kasvoivat edellisestä vuodesta seitsemän (7) miljoonaa euroa, josta noin viisi (5) miljoonaa euroa selittyi sisäisten siirtojen siirtymisellä henkilöstöpalveluista ja loput palkankorotuksilla. Henkilöstökulujen jääminen alle oletetusta näkyy työvoimavuokrauksen kustannuksina. Tarvikkeiden osalta saatu lisätalousarvio oli riittävä, ja kustannukset säilyivät edellisen vuoden tasolla.

Erityispalvelut

Erityispalveluiden taloudellisten tavoitteiden toteutuminen ja olennaiset poikkeavat on käsitelty palveluyksikkökohtaisesti niiden eroavaisuuksien vuoksi.

Ydinyksiköt

Toimintatuotot toteutuivat talousarvion mukaisesti ja olivat 46,8 miljoonaa euroa. Kasvua edelliseen vuoteen oli 3,0 miljoonaa euroa (6,9 prosenttia), joka muodostui myynnistä toisille hyvinvointialueille. Toimintakulut olivat 129,7 miljoonaa euroa. Ne kasvoivat edellisestä vuodesta 4,5 miljoonaa euroa (3,6 prosenttia) mutta jäivät alle muutetun talousarvion 2,8 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut jäivät alle alkuperäisen talousarvion mutta kasvoivat vuodesta 2023 noin 10,0 prosenttia (6,2 miljoonaa euroa). Tästä noin 5 miljoonaa euroa selittyi pitkäaikaisten

sijaisten siirtymisestä henkilöstöpalveluista ja loput palkankorotuksilla. Palvelujen ostot vähenivät 10,5 prosenttia, mikä selittyy elinsiirtotoiminnan vähentymisellä ja kuntoutuspalvelujen vähenemisenä oman erityisen vaativan kuntoutusosaston toiminnan käynnistyttyä. Tarvikeostot olivat muutetun talousarvion mukaiset 35,1 miljoonaa euroa. Eniten kasvoivat implanttikustannukset muun muassa tekonivelkirurgian toiminnan lisääntymisen ja jononpurun vuoksi.

Operatiivinen yksikkö

Toimintatuotot ylittivät hieman alkuperäisen ja muutetun talousarvion ja olivat 28 miljoonaa euroa. Toimintakulut olivat -95,5 miljoonaa euroa, mikä ylitti huomattavasti alkuperäisen menoraamin, mutta muutettuun talousarvioon (-93,7 miljoonaa euroa) verrattuna kuitenkin vain 1,8 miljoonalla eurolla. Kokonaismenot vuonna 2024 olivat noin 13 miljoonaa euroa suuremmat edellisvuoteen verrattuna, mistä suurin osa selittyy sisäisten sijaisten kulujen siirtymisestä palveluyksikön raamiin. Tämän takia henkilöstömenojen kasvu näyttää tilinpäätöksessä suurelta (25 prosenttia), mutta palvelujen ostot ja aineet ja tarvikkeet ovat kasvaneet huomattavasti lisääntyneestä toiminnasta huolimatta vain 3 prosenttia.

Lääkinnälliset palvelut

Toimintatuotot ylittyivät noin 0,5 miljoonalla eurolla. Toimintatuotot kasvoivat 3 miljoonaa euroa verrattuna vuoden 2023 tilinpäätökseen, mikä johtuu pääosin ulkohyvinvointialuemyynnistä. Menot pystyttiin alittamaan muutettuun talousarvion nähden noin 0,5 miljoonalla eurolla, mutta vuoden 2023 tilinpäätökseen verrattuna kasvua kuluissa oli yli 3 miljoonaa euroa, mikä johtui pääosin henkilöstökulujen noususta palkankorotusten vuoksi. Säästötavoitteissa kuitenkin onnistuttiin kokonaisuutena. Palvelujen ostojen ja materiaalikulujen kasvu saatiin vuonna 2024 taittumaan.

Mielenterveyspalvelut

Vuoden 2024 kokonaistuloissa kasvua vuoteen 2023 oli 13 prosenttia. Hyvinvointialueen ulkopuolinen myynti kasvoi noin 0,1 miljoonaa euroa sekä maksutuotot noin 0,2 miljoonaa euroa. Menopuolella kasvua vuoteen 2023 oli kokonaisuudessaan 16 prosenttia. Henkilöstökuluissa kasvua oli noin 5,7 miljoonaa euroa, mistä pääosa selittyy sisäisten sijaisten siirtymisestä henkilöstöpalveluista palvelutuotantoon (noin 4 miljoonaa euroa) ja loput muista mm. sopimuskorotuksista (noin 1,7 miljoonaa euroa). Palvelujen ostoissa kasvua oli noin 2,5 miljoonaa euroa. Asiakaspalvelujen ostot säilyivät vuoden 2023 tasolla, ja nousu kohdistui muiden palvelujen ostoihin, joista ostopalvelulääkäreiden kustannusten kasvu oli 2,2 miljoonaa euroa. Aineet ja tarvikkeet säilyivät vuoden 2023 tasolla.

Akuutti

Talouden toteuma ylittää muutetun talousarvion 0,7 miljoonaa euroa, joka muodostuu käytännössä kokonaisuudessaan henkilöstökulujen ylittymisestä. Ylitöitä ja hälytysrahoja on jouduttu käyttämään suunniteltua enemmän, mikä johtuu mm. päivystyspisteiden ajoittaisesta ruuhkautumisesta lähinnä potilaiden jatkohoidon järjestymisen ja päivystyshoidon läpimenoaikojen pidentymisen vuoksi. Kokonaisuudessaan henkilöstökulujen ylitys on n. 1,27 miljoonaa euroa. Aineet, tavarat ja tarvikkeet alittavat niille asetetun talousarvion noin 340 000 euroa ja samoin palveluiden ostot alittuivat noin 200 000 euroa.

Henkilöstö

	Henkilöstön määrä 31.12.	HTV	Netto-työpanos	Sairauspoissaolot pv/hlö	Vaihtuvuus %
Yleisten palvelujen toimiala	6061	5611	4174	15,87	6,74
Eriyispalvelut	4242	3916	2890	15,11	
Peruspalvelut	1814	1687	1279	17,67	

Lähde: MonetTieto 12.2.2025

Henkilöstön saatavuuden kanssa varsinkin peruspalveluissa on ollut haasteita edellisen vuoden tapaan, mikä on vaikuttanut myös palveluiden tarjontaan. Henkilöstövuokrausta on käytetty etenkin lääkärihenkilöstön osalta. Osastopalvelut ja sotekeskus osallistuivat valtakunnalliseen kansainvälisen rekrytoinnin pilottihankkeeseen.

Henkilöstön osalta on noudatettu tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisia tavoitteita ja ohjeistusta. Sairauspoissaolot ovat hienoisesti vähentyneet tarkasteltaessa yleisten palveluiden toimialaa kokonaisuutena (sairauspoissaolopäivät/henkilö v. 2023 -> 2024 13,2 -> 12,6 päivää). Henkilöstön saatavuuteen ja henkilöstön poissaoloihin liittyvät ongelmat ovat vaikuttaneet kyvykkyyteen tuottaa tarpeen mukaisia palveluita. Hoitohenkilökunnan osalta saatavuus on vaikuttanut eniten osastotoimintaan ja lääkäreiden osalta perusterveydenhuoltoon ja psykiatriaan.

2.2.1.8. Ikääntyneiden palvelut

Toimintaympäristön kuvaus

Ikääntyneiden toimialan periaatteena on tukea ikääntyneiden mahdollisuutta elää arvokkaasti, turvallisesti ja omatoimisesti kotona oikea-aikaisilla ja riittävillä palveluilla sekä järjestää tarpeen mukaan ympärivuorokautista asumista ja hoitoa. Palveluja tuotetaan omana toimintana, ostopalveluna sekä palvelusetelillä. Lähtökohtana on asiakkaan kotona asuminen ja palveluiden järjestäminen kotiin tai kodinomaiseen ympäristöön elämän loppuun saakka. Lääketieteellinen hoito ja konsultaatiot, lyhytaikaisjaksot, kuntouttavat arviointijaksot sekä kuntoutus tukevat kotona asumista. Palvelutarpeen arvioinnissa keskeistä on asiakkaan kokonaisvaltainen tilanteen arviointi palveluohjauksellisella toimintatavalla ja käyttämällä arvioinnin tukena luotettavia toimintakykymittareita. Palveluissa keskeistä ovat ennalta ehkäisevät, ennakoivat sekä toimintakykyä ja osallisuutta vahvistavat toiminnot.

Pohjois-Savon väestö ikääntyy. Käytännössä yli 75-vuotiaiden ikäluokka kasvaa vuosittain yli tuhannella ikäihmisellä. Ikääntymiskehityksen aiheuttama palvelutarpeen kasvu aiheuttaa merkittävän uuden vuosittaisen kustannuspaineen.

Toiminta

Toimintavuoden aikana toiminnan painopistealueena on ollut käyttösuunnitelmassa esitettyjen sopeutustoimien toimeenpanon suunnittelu ja käynnistäminen. Niistä keskeisimpiä ovat kotihoidon asiakastuntien vähentämistavoite, asumispalvelupaikkojen vähennyssuunnitelma ja omaishoidon tarkennettujen myöntämisperusteiden toimeenpano.

Toimeenpano asumispalvelupaikkojen vähentämiseksi eteni toimintavuoden aikana. Sopeuttamisvahdissa huomiottiin syksyn aikana hankaloitunut jonotilanne ja osastojen tilanne. Kokonaisuutena vuoden 2024 aikana väheni omasta tuotannosta 122 paikkaa. Paikka vähennyksessä on syytä huomioida, että merkittävä vähennys koski kahden hengen huoneita, mikä liittyy aluehallintoviranomaisen antamaan ohjaukseen sekä Harjulan pitkäaikaisen laitoshoidon vähentämiseen. Asumisen ostopalvelupaikat ovat vähentyneet huhtikuun 2023 tilanteeseen verrattuna 67 paikalla.

Kotihoidon asiakastuntien osalta keskimääräinen asiakasaika lyheni vuoden 2024 aikana tunnin kuukaudessa asiakasta kohti, mikä tarkoittaa 360 000 euron kustannussäästöä kotihoidon asiakastuntihinnan mukaisesti laskettuna. Henkilötyövuosina tämä tarkoittaa 38 htv:n säästöä (60 % välitöntä asiakastyötä).

Sopeuttamistoimien etenemistä arvioitaessa on syytä huomioida, että ikääntymiskehitys it-sessään lisää palvelujen kysyntää.

Toimintavuoden aikana selvisi, että omaishoidon talousarvion lähtölukujen puutteellisuuden takia talousarviovaraus oli alimitoitettu. Palkkioluokka-mallin toimeenpanon lisäksi tehtävänä oli saattaa loppuun hyvinvointialuetasoinen päätösten harmonisointityö, ja nämä toimet lisäsivät kustannuksia arvioitua enemmän. Harmonisoinnin viiveen takia osa vuodelle 2023 kuuluneista kustannuksista kohdentui vuodelle 2024, koska palkkioluokkien korotuksia maksettiin takautuvasti hyvinvointialueen käynnistymisestä alkaen. Kun palvelujen järjestämisen kokonaisuutta arviottiin, todettiin, että omaishoito on keskeinen osa ikääntyneiden palvelujärjestelmää ja vaihtoehtokustannus esim. kotihoidolle ja osin raskaammillekin palveluille. Edellä mainitun järjestämistä vastuun kokonaistarkastelun perusteella nähtiin omaishoitoressurssien turvaaminen asiakkaiden ja kokonaistalouden kannalta parhaaksi ratkaisuksi.

Ympäri vuorokautisen asumispalvelun hankinta saatiin vietyä loppuun, ja tavoite sen kattavuuden parantamiseksi toteutui. Palvelujärjestelmään liittyvä suunnittelutyö ja yhteistoimintamennettelyprosessin toimeenpano toimialueella vei osaltaan merkittävästi hallinnollista työaika.

Palvelutuotanto on toteutunut pääsääntöisesti suunnitellusti. Keskeinen palveluiden järjestämiseen vaikuttava näkökulma on vaikeus rekrytoida henkilökuntaa tarvetta vastaavasti. Henkilöstövaje vaikuttaa merkittävästi jo nyt palveluiden järjestämiseen, mutta sen arvioidaan vaikuttavan merkittävästi erityisesti tulevaisuuden palvelurakenteeseen. Varsinkin loma-aikoina pahimmissa henkilöstövajaustilanteissa jouduttiin tiivistämään päivittäisjohtamista ja tukeutumaan varautumissuunnitelmiin asiakkaiden välttämättömän hoivan järjestämiseksi. Henkilöstövaje näkyi myös ostopalveluissa siten, että palvelusetelillä kotihoidon järjestäminen vaikeutui, kun yksityiset palveluntuottajat eivät ole voineet ottaa viiveettä uusia asiakkaita tilapäiseen ja säännölliseen kotihoitoon.

Palvelutarvearvio saadaan toteutettua pääsääntöisesti lain säätämässä 7 vuorokauden aikaikkunassa. Palvelut järjestyvät myös pääsääntöisesti 3 kuukauden aikaikkunassa. Asumisen jonotilanne oli hankalimmillaan kesällä, jolloin asumispalvelupaikkaa odotti 325 asiakasta. Vuodenvaihteeseen mennessä tilannetta saatiin purettua siten, että odottajien määrä väheni 221 odottajaan. Vaikka asumisen odottajien määrää saatiin vähennettyä, 3 kuukauden määräaika ylittyi vuoden vaihteessa 80 asiakkaan osalta.

Vuodenvaihteen jonotilanne noin 221 asiakasta mahdollistaisi palvelujen järjestämisen 3 kuukauden määräajassa, kun keskimäärin noin 80 asiakasta kuukaudessa saa asumispalvelupaikan. Kuitenkin määräajan ylittymistä tapahtuu, koska asumispalvelupaikkojen maantieteellinen sijoittuminen ja tarve eivät kohtaa. Painetta on harmonisoida asumispalvelupaikkojen peittävyttä hyvinvointialuetasoisesti ja kohdentaa paikkoja ikääntymiskehityksen mukaisesti Kuopion ja Siilinjärven alueelle.

Yhdeksän muistipoliklinikan osalta asiakkaat pääsivät lääkärin ja hoitajan ensi- ja kontrollikäynneille oikea-aikaisesti suunnitellussa aikataulussa. CT- ja MRI-kuvantamisen jonotilanne viivästytti asiakkaiden ensikäyntejä ja muistidiagnooseja.

Tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman hankekokonaisuudet tukivat merkittävästi toimintavuoden aikana uudistumista. Lääkeautomaatti- ja etähoivahankkeiden toimeenpanoa viivästytti kilpailutusprosessien pitkittyminen. Projekti kuitenkin eteni, ja vuoden loppuun mennessä lääkeautomaattien peittävyttä saatiin lisättyä 8 prosentilla. Peittävyys vuoden lopussa oli tavoitteen mukainen 18 prosenttia. Etäryhmätoiminnassa tavoitteena oli 25 prosentin peittävyys etähoivan asiakkaista, mutta kasvua ei saatu aikaan. Etäryhmätoiminnan peittävyys oli vuoden lopussa 10 prosenttia. Kotikuntoutuksessa käynnistyi etäkuntoutus ryhmämuotoisena toimintana syksyllä.

Turvapalveluiden laajentamisprojekti eteni suunnitellusti. Vuoden aikana omaan turvapalveluun liitettiin Tuusniemi, Kaavi, Pielavesi, Tervo, Keitele, Vesanto, Suonenjoki, Rautalampi ja Kiuruvesi. Kotiutusyksikön toiminnan pilotti käynnistyi keskisellä alueella kesäkuun alussa, ja loppuvuoden aikana toimintaa päästiin skaalaamaan ylös.

Yhteisöllisen asumisen peittävyden kasvattaminen tavoitteen mukaiseksi eteni toivottua hitaammin. Syksyn aikana tilannetta saatiin edistettyä lautakuntakäsittelyssä palvelusetelin ja yksikkömuutosten osalta, mikä luo edellytyksiä asian edistymiselle vuoden 2025 aikana. Gerontologista sosiaalityötä ja -ohjausta kehitettiin vuoden aikana kohti suunnitelmallista sosiaalityötä. Toimintamalli erityisen tuen tarpeessa olevan asiakkaan tunnistamiseen ja omatyöntekijänä toimimiseen otettiin käyttöön asiakasohjauksessa loppuvuodesta.

Geriatrinen poliklinikkatoiminta käynnistyi syksyllä pohjoisella alueella ja Kuopiossa. Perhehoito toteutui entisen tasoisena, eikä sen vahvistaminen edennyt toimintavuoden aikana.

Toteutuneina toimina HYTE-työssä voidaan todeta, että ikäkeskuksen neuvonta ja asiakasohjaus oli mukana edistämässä kulttuuri-, liikunta- ja harrastetoiminnan saavutettavuutta toimimalla Kaikukorttien jakajana (noin 200 korttia) sekä olemalla mukana hyvinvointilähetteen pilotoinnissa Kuopion alueella. Etsivä vanhustyö -mobiiliverkoston kehittämistyöllä tiivistettiin yhteistyötä kolmannen sektorin tuen ja toiminnan piiriin ohjautumiseksi eteläisellä alueella.

Sote-uudistuksen kansallisten tavoitteiden toteutuminen toimialalla

Kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja	Pirstaleisen järjestämisvastuun korvaantuminen hyvinvointialueitasoisella järjestämisvastuulla turvaa palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden ja niiden laadukkaan kehittämisen. Kehitys mahdollistaa terveys- ja hyvinvointierojen kaventumisen pidemmällä aikavälillä.
Turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveyspalvelut kaikille suomalaisille	
Parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta erityisesti perustasolla	Työvoiman saatavuus on merkittävin palveluiden järjestämistä ohjaava tekijä. Hyvinvointialueitasoinen järjestämisvastuu antaa kuntopohjaista rakennetta paremmat valmiudet tilanteen hallintaan.
Turvata ammattitaistaisen työvoiman saanti	
Vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin	Toimialaan vaikuttavat keskeisimmät yhteiskunnalliset muutosajurit ovat väestön ikääntymiskehitys ja henkilöstön saatavuus haasteet. Haasteeseen vastataan strategisella suunnittelulla.
Hillitä kustannusten kasvua	Toimialan kustannuskehitys on ollut selkeästi heikompi kuin lisääntyvän palvelutarpeen aiheuttama kasvupaine.

Toiminnan tavoitteet tai toimenpiteet

Rakennetavoite ilmaistaan suhteellisena osuutena yli 75-vuotiaista, jotka ovat palvelujen piirissä. Siirtyminen kevyempään avohoito painotteiseen palvelurakenteeseen vaatii yhtenäisen uuden organisaatiokulttuurin ja investointeja eri tasoilla ja tapahtuu pääosin luonnollisen asiakaskierron kautta.

Palvelustrategiassa lähtökohtana ovat toimintakykyä ja kotona asumista tukevat palvelut, mikä tarkoittaa kevyttä avohoito painotteista palvelujen järjestämistapaa. Käytännössä tämä tarkoittaa ympärivuorokautisen hoivan peittävyuden pienentämistä, kotihoidon palvelujen peittävyuden turvaamista ja teknologian lisääntyvää hyödyntämistä palvelumuotona.

Palvelujärjestelmätyö reformin 2 (Osastohoidon, asumisen ja kotiin vietävien palveluiden uudistus) osalta hyväksyttiin valtuustossa 17.6 2024. Työ toi esiin ja konkretisoi toimialojen väliset riippuvuussuhteet palvelujen järjestämisen kokonaisuudessa sekä toimialojen yhteistyön ja yhteisen suunnittelun merkityksen. Keskeinen toimialat ylittävä tavoite on vaikuttaa raskeampien palvelujen kysyntään eli käytännössä hoivan tarpeeseen. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää toimialat ylittävää toimintakyvyn ylläpidon ennaltaehkäisyn ja kuntoutumisen erityishuomiointia. Hoivan tarpeen pysyvä väheneminen on välttämätön edellytys ja kehityskulku, joka mahdollistaa rakenteen keventymisen tavoitteen mukaisesti. Reformi 2 Toimeenpano toimialojen yhteisenä ponnistuksena on vuoden 2025 keskeisin tehtävä. Toimintavuoden aikana rakennemuutos eteni kohti kevyempää palvelurakennetta. Jonoutuminen ja palvelun odottajien määrän kasvu ei mahdollistanut täysimittaisia sopeutustoimia ja etenemistä tavoitetasolle.

Ennalta ehkäisevien toimenpiteiden vaikuttavuus ei ole korvannut täysimääräisesti kevenevän palvelurakenteen mukaista palvelujen kysyntää. Kevyempien korvaavien palvelujen

peittävyden kasvu toteutui tavoitetta hitaammin varsinkin yhteisöllisen asumisen osalta. Yhteisöllisen asumisen rakenteiden lisäämistä vaikeutti kansallisen ohjauksen monitulkintaisuus.

Mittareissa jakajana on käytetty samaa yli 75-vuotiaiden määrää.

Mittarit	Tavoitetaso	Toteuma 1-12/2024
Omaishoidon piirissä olevat, % yli 75 v *)	4,5	4,3 (1309)
Perhehoidon hoitopäivien määrä ikääntyessä	10 000	4 842
Perhehoidon asiakasmäärä ikääntyneissä, **)	50	14
Yli 75 v. %-osuus asumisen eri palvelumuodoissa: Ympärivuorokautinen asuminen	6,7	7,1
Yli 75 v. %-osuus asumisen eri palvelumuodoissa: Yhteisöllinen asuminen	2,0	0,24
Yli 75 v. %-osuus asumisen eri palvelumuodoissa: Laitoshoit	0,1	0,18
Säännöllisen kotihoidon peittävyys, % yli 75 v., ***)	16,0	12,9

*) Omaishoidon asiakkaat: Voimassa olevat päätökset

***) Perhehoidon luvut kumulatiivisia (Ei sisällä lyhytaikaista perhehoitoa)

****) Kotihoito: THL:n mukainen kumulatiivinen luku

Edistää hyvinvointialueen strategisia tavoitteita	Toteuma 1-12/2024
Kannustamme ja tuemme asiakkaitamme osallisuuteen ja omatoimisuuteen.	Suunnitelma ikääntyneen västön tukemisesta on hyväksytty aluevaltuustossa 16.12 2024. Suunnitelma tukee hyvinvointialueen strategisten tavoitteiden edistämisen kokonaisuutta ja on osa hyvinvointialuetasosta hyvinvoinnin edistämistämisen kokonaisuutta. Edetään strategian mukaisesti. Kuitenkin toimintavuoden aikana ennaltaehkäisevien toimenpiteiden vaikuttavuus ei ole korvannut täysimääräisesti kevenevän palvelurakenteen mukaista palvelukysyntää ja palveluissa on jonoutumista.
Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat.	
Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita.	
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat toimintamme perusta.	
Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä.	
Yhteensovitamme erilaiset palvelut vastaamaan asukkaidemme tarpeita.	
Talous on tasapainossa.	

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat muutettuun talousarvioon

	Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Poikkeama %
1TA51Ikääntyneiden palvelut 1000 €					
Toimintatuotot	52 200	62 532	64 426	1 894	3,0
Toimintakulut	-290 600	-301 040	-300 245	795	-0,3
Toimintakate	-238 400	-238 508	-235 819	2 689	-1,1

Toimintatuottojen toteuma ylitti 1,8 miljoonalla eurolla muutetun talousarvion. Toimintakulut toteutuivat lähes muutetun talousarvion mukaisena.

Tarkasteltaessa talousarvion toteumaa alkuperäiseen talousarvioon verrattuna voidaan todeta, että katetasolla talousarvio toteutui 2,6 miljoonaa euroa parempana.

Menot ylittyivät 9,6 miljoonalla eurolla, ja tulot ylittyivät 12,2 miljoonalla eurolla. Merkittävimmät ylitykset olivat avustuksissa käytännössä omaishoidossa 3,6 miljoona euroa, henkilöstömenoissa 2,2 miljoona euroa ja palvelujen ostossa 3,7 miljoona euroa.

Kun verrataan vuoden 2023 ja 2024 tilinpäätöksiä (huomioidaan sisäiset siirrot), voidaan todeta, että menojen kasvu oli 3,3 prosenttia. Katetasolla kasvua oli 2,5 prosenttia. Henkilöstömenoissa alitettiin vuoden 2023 vertailun mukainen taso 1,3 miljoonalla eurolla.

Henkilöstö

	Henkilöstön määrä 31.12.	HTV	Netto-työpanos	Sairauspoissaolot pv/hlö	Vaihtuvuus %
Ikääntyneiden palvelut	3405	3153	2438	24,12	9,69

Lähde: MonetTieto 12.2.2025

Toimialan työntekijämäärä on vuoden 2024 aikana vaihdellut kuukausittain sijaistarpeen takia. Vakituinen henkilökunta on vähentynyt vuodentakaiseen verrattuna 26 henkilöllä. Sijaisten määrä kuukausitasolla on vaihdellut 749 ja 1141 sijaisen välillä. Vuoden lopussa sijaisia oli 40 enemmän kuin vuotta aiemmin.

Henkilöstön määrää tarkasteltaessa on syytä huomata, että samalla kun merkittäviä muutoksia henkilöstön määrässä ei ole tapahtunut, on ostopalveluina toteutettua kotihoitoa vähennetty ja vuokratyövoiman käyttöä hillitty. Myös näin tehdyt sopeutustoimet olivat merkittäviä ja edesauttoivat talouden toteutumista suunnitellusti. Vuokratyövoiman käytössä saatiin noin 3,8 miljoonan euron säästö vuoteen 2023 verrattuna ja asiakaspalveluostoissa saatiin noin miljoonan euron säästö verrattuna vuoden 2023 toteumaan.

Työhyvinvoinnin näkökulmasta toimintavuoden aikana kuormitusta aiheuttivat yhteistoimintaprosessit ja niiden toimeenpano. Esimiestyö näyttäytyi eri tasoilla kuormittavan edelleen, eikä toimintavuoden aikana lähijohdon työkuormaa saatu kevennettyä tavoitteen mukaisesti. 5-tason lähijohtamisen harmonisointityö siirtyi vuodelle 2025.

Vuoden 2024 aikana on selkeästi tunnistetuksi riskiksi kyvykkyys vahvistaa kotiin vietävien palvelujen henkilökuntaa tarvetta vastaavasti. Kotiin vietävien palveluiden kyvykkyys on keskeinen osatekijä koko palvelujärjestelmän toimivuudelle.

2.2.1.9. Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut

Toimintaympäristön kuvaus

Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut -toimiala on yksi Pohjois-Savon hyvinvointialueen neljästä palvelutoimialasta. Toimialalla tuotetaan pelastuslain (379/2011) nojalla onnettomuuksien ehkäisyyn, pelastustoiminnan, tilanne- ja johtokeskuspalveluiden sekä valmiuden ja varautumisen palveluita. Pohjois-Savon pelastustoimen palvelut tuotetaan lähipalveluperiaatteiden mukaisesti maakunnan alueella sijaitsevilta 32 pelastusasemalta. Lisäksi pelastusasemaverkkoa täydentää seitsemän sopimuspalokunnilla olevaa pelastusasemaa, järvipelastusyhdistyksiä ja muita vapaaehtoisen pelastuspalvelun järjestöjä ja yhteistyötahoja.

Pelastuslaitos on tuottanut pelastuslain nojalla ja hyvinvointialueen päättämällä tavalla ensihoitopalveluita lokakuusta 2024 asti Kuopiossa, Suonenjoella ja Varkaudessa. Lisäksi pelastustoimi tuottaa ensihoitopalveluihin kuuluvia ensivastepalveluita kaikilta pelastusasemilta käsin koko hyvinvointialueen laajuisesti. Ensihoidon ja pelastustoiminnan moniammatillisten yksiköiden toiminnalla on saatu Kuopiossa ja Kaavilla kustannustehokkuutta sekä synergiaetuja muun muassa yhteisen henkilöstön ja kaluston muodossa.

Pelastustoimelle muodostuu merkittäviä tehtäviä ja vastuita myös valmiuslain (1552/2011) mukaisesti, sekä vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia koskevan lainsäädännön mukaisesti räjähteiden ja ilitulitteiden kaupan ja varastoinnin valvonnasta ja tarkastuksista.

Turvallisuuspalveluiden palveluyksikössä on tuotettu hyvinvointialueelle yhteisiä kokonaisturvallisuuden eli varautumisen, valmiuden ja organisaatioturvallisuuden palveluita. Varautuminen ja valmius siirtyi turvallisuuspalveluiden palveluyksiköstä omaksi toimintayksiköksi keväällä 2024. Organisaatioturvallisuuden tehtävät ovat liittyneet muun muassa henkilökunnan ja toimitilojen turvallisuuden varmistamiseen, vartiointipalvelujen järjestämiseen sekä hälytys- ja kameravalvonnan ym. teknisten järjestelmien hoitamiseen. Lisäksi palveluyksikkö tuottaa teknisen toimen palveluita sekä turvallisuuskoulutuspalveluita hyvinvointialueen henkilöstölle ja osin myös ulkopuolisille tahoille.

Pohjois-Savon pelastustoimessa on valmisteltu vuoden 2024 aikana valtioneuvoston asetuksen Tilanne- ja johtokeskusjärjestelyiden kokoaminen (145/2024) sekä sisäministeriön asetuksen Pelastustoimen tilannekuvatoiminta (151/2024) mukaisesti yhteistyöalueen laajuisia toimintoja, joissa vastuutahona toimii Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimi. Kyseiset toiminnot ja suorituskykyvaatimukset käynnistyvät keväällä 2025.

Pelastustoimen palvelualue

Keskeisenä toiminta-ajatuksena on ollut toimialan vastuulle kuuluvien tehtävien laadukas, asiakaslähtöinen ja riskiperusteinen hoitaminen lainsäädännön edellytysten mukaisesti huomioiden rahoitus. Pelastustoimessa yhtenä keskeisenä painopistealueena on ollut palvelutasopäätöksen 2024–2027 ja sen sisältämien kehittämistoimenpiteiden toimeenpano. Pelastustoimella tulee olla välitön kyky toimia suunnitellusti kaikissa turvallisuustilanteissa. Pelastustoimi on paikallinen, alueellinen ja valtakunnallinen sisäisen turvallisuuden palvelu.

Vuoden 2024 aikana toimiala oli mukana hyvinvointialueen YT-neuvotteluissa ja niiden tulosten toimeenpanossa. Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut -toimiala sopeutti taloutta TA24-raamin ja muutostalousarvion mukaisesti.

Valmius ja varautuminen

Varautumisen ja valmiussuunnittelun lakisääteisiä palveluita ei kaikilta osin pystytty tuottamaan asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Palveluiden tuotantoon vaikuttivati merkittävästi yhteistoimintaneuvotteluista johtuneet resurssivajaukset.

Toukokuussa 2024 järjestettiin hyvinvointialueen oma valmiusharjoitus, johon osallistui hyvinvointialueen työntekijöiden lisäksi in-house-toimijoita sekä kriittisiä yhteistyökumppaneita. Valmiusharjoituksessa läpikäytiin hyvinvointialueen keskeisiä toimintoja ja testattiin havaittuja kehityskohtia. Lokakuussa 2024 hyvinvointialue osallistui Itä-Suomen aluehallintoviraston

järjestämään SAVO24-valmiusharjoitukseen, jonka teemoina oli muun muassa Suomen turvallisuustilanteen heikentyminen, kriittisen infrastruktuurin häiriöt sekä sotilaallisen voimankäytön uhan kasvaminen.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen evakointisuunnitelman yleinen osa laadittiin valmiiksi. Evakointisuunnittelua edistettiin aktiivisesti yhteistyössä muiden pelastuslaitosten ja kuntien kanssa. Hyvinvointialueen valmiussuunnitelman päivitys jatkuu vuodelle 2025.

Pelastustoiminta

Pelastustoiminnan kiireelliset tehtävät hoidettiin palvelutasopäätöksen mukaisesti. Pelastushenkilökuntaa haastoivat tavanomaisten pelastustehtävien lisäksi maakunnan alueella esiintyneet luonnon ääri-ilmiöt, joiden takia pelastuslaitos paransi omaa toiminta- ja johtamisvalmiuttaan toukokuussa 2024 ennakoivasti ja tiedotti tulevista myrskyistä aktiivisesti. Myrskyistä ja rankkasateista ei aiheutunut henkilövahinkoja tai merkittäviä omaisuusvahinkoja. Maastopalot näkyivät taloudessa poikkeuksellisen suurten hälytysrahojen ja pitkäkestoisten työtuntien maksamisen muodossa.

Vuoden 2024 henkilöresurssin sopeuttamistoimien vuoksi pelastustoimen palveluja on kuitenkin jouduttu toteuttamaan minimivahvuuksin, mikä näkyy mm. tehtäviin osallistuneiden henkilöiden määrässä ja osin pelastusasemien valvontasuoritteissa. Äkillisiä sairauspoissaoloja ja muita poissaoloja täytettiin siirtämällä Kuopion kantakaupungin alueen pelastusasemien ja keskisuurten pelastusasemien henkilökuntaa henkilövajauksen mukaisesti asemilta toisille työvuorosuunnittelun ja valmius- ja asemasiirtojen keinoin. Pelastusasemat olivat joissakin tapauksissa minimimiehitettyjä tai tilapäisesti vajaamiehitettyjä. Resurssi- ja suorituskykyvajetta on pyritty hallitsemaan riskiperusteisesti.

Vanhempi pelastaja (asemavastaava) toiminnalla on saatu turvattua perustason palvelua pienissä kunnissa. Vuonna 2024 on kuitenkin ollut näkyvissä tehtäville osallistuneiden henkilöstön vähenemistä, joka osaltaan johtuu sivutoimisen henkilöstön vähenemisestä sekä siitä, että 24/7 päivystävät pelastusasemat hoitavat pienet tehtävät, eikä kyseisiin hälytyksiin osallistu työsopimussuhteinen henkilöstö. Tämä ei motivoi työsopimussuhteisia, joiden tehtäväkutsujen määrä on vähentynyt. Pelastuslaitos kehitti sopimushenkilöstön motivoimiseksi aktiivisuusrahaa, jota kuitenkin säästöjen nimissä ei saatu ottaa käyttöön.

Pelastushenkilöstön riittävyden ja asetuksessa määritellyn mukaisen kelpoisuusehdon täyttävän pelastushenkilökuntamäärän varmistamiseksi tehtiin aktiivista rekrytointia osallistamalla erilaisiin messutapahtumiin. Pelastajaopiskelijoille toteutettiin kohdennettuja rekrytointitilaisuuksia Pelastusopistolla.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastuslaitos toimii osana Itä-Suomen pelastuslaitosten yhteistä GFFF-V-maastopalomuodostelmaa. Maastopalomuodostelma läpäisi European Union Civil Protection Pool (EUCPP) -sertifiointiprosessin ja sai sertifioinnin vuosille 2024–2029 osaksi EUCPP-kapasiteetteja. Muodostelma on sitoutunut tuottamaan valmiutta EU:n pelastuspalvelumekanismiin vuosina 2024–2031.

Muodostelma osallistui vuosien 2022–2023 tapaan EU:n pelastuspalvelumekanismiin kautta valmiussiirolla Portugaliin 1.–31.8.2024. Kaikkiaan valmiussiirolla Suomesta osallistui 48 henkilöä ja kerrallaan Portugalissa toimi 24 henkilöä kahden viikon ajan. Pohjois-Savon

pelastuslaitokselta valmiussiirrolle osallistui 11 henkilöä, joista 8 on päätoimista henkilöstöä ja 3 sopimushenkilöä. Portugalin valmiussiirron avulla saatiin kehitettyä muodostelman henkilöstön kansainvälistä osaamista ja parannettua valmiutta osallistua kansainvälisille tehtäville. Saatuja oppeja on mahdollista hyödyntää myös kansallisesti.

Onnettomuuksien ehkäisy (OE) ja varautuminen

Vuonna 2024 määräaikaisten valvontakohteiden prosentuaalinen määrä jäi tavoitteesta suuremman vertailuarvon takia, vaikka määrällisesti suoritteita tehtiin aiempia vertailuvuosia enemmän. Henkilöresurssi on ollut virkojen täytön mukaisesti alkuvuonna vajaa. Lainsäädännön mukaiset palvelut saatiin ylläpidettyä, mutta palveluiden vasteajoissa ja laadussa on ollut haasteita, eikä kaikkia palveluja ole saatu toteutettua tavoitetasolla (esim. paloriskivalvonta).

Henkilöstön sisäisen koulutuksen tarpeeseen on vastattu saatavilla olevien resurssien puitteissa. Koulutustarpeeseen ei ole kuitenkaan pystytty vastaamaan tarvittavalla laajuudella rajallisen henkilöresurssin takia. Aluehallintoviraston antamat kehittämistarpeet on tunnistettu ja niihin vastataan saatavilla olevan resurssin puitteissa. Pelastuslaitos osallistui kansalliseen palotarkastusjärjestelmän uudistamishankkeeseen 1 htv:n voimin, ja hanketyö jatkuu vuoden 2026 loppuun. Palotarkastusjärjestelmän uusiminen on kansallinen OE-palveluita koskettava uudistus. Vuoden 2024 aikana viranomaisyhteistyötä parannettiin ja aktivoitiin sekä tehostettiin kansalliseen verkostotyöhön osallistumista. Turvallisuusviestinnässä palvelun koordinoitua parannettiin ja palveluita tehostettiin merkittävästi, mikä näkyi tavoitetasoa merkittävästi korkeampana positiivisena tuloksena.

Ensihoitopalvelut

Pelastustoimen ensihoitopäällikkö siirtyi yleisiin palveluihin 6.5.2025 alkaen ja muu päätoiminen ensihoidon henkilöstö 1.10.2024 alkaen, mihin asti pelastuslaitos mitoitti pelastuslaitoksen tuottaman ensihoidon palvelut vuoden 2023 henkilöresurssilla ja -rakenteella. Kuopion alueella pidettiin yllä yhtä alue-ensihoitajan yksikköä, joka toimi Neulamäen pelastusasemalta käsin, ja Itkonniemen ja Varkauden pelastusasemien perustason yksikköä koko vuoden 2024 ja Suonenjoen yksikköä 1.10. saakka. Pelastuslaitos osallistui myös Kaavin hybridiyksikön palvelun tuottamiseen. Pelastuslaitoksen päätoimiset ensihoitajat toimivat sote-sopimuksen mukaisesti 38,25 tunnin viikkotyöajalla.

Pelastustoimen ensihoito suoritti 1.1.–30.9.2024 yhteensä noin 15000 ensihoitotehtävää ja 528 ensivastetehtävää.

Turvallisuuspalvelut-palveluyksikkö

Organisaatioturvallisuusyksikkö

Pohjois-Savon hyvinvointialueen organisaatioturvallisuusyksikkö tarjoaa turvallisuuspalveluita koko hyvinvointialueelle. Yksikkö vastaa noin 13 000 työntekijän ja asiakkaiden turvallisuuteen liittyvien järjestelyjen koordinoinnista sekä huolehtii yli 400 toimitilan turvallisuudesta.

Organisaatioturvallisuusyksikössä oli henkilöstömuutosten vuoksi asiantuntijavaje kesästä 2024 loppuvuoteen saakka. Puuttuvan asiantuntijan työtehtäviä on jaettu yksikön muiden asiantuntijoiden sekä turvallisuuspäällikön kesken.

Organisaatioturvallisuusyksikön keskeisiin tehtäviin on kuulunut pelastussuunnitelmien päivittäminen yhteistyössä kiinteistöjen turvallisuushenkilöstön ja kiinteistönomistajien kanssa.

Vuoden 2024 aikana otettiin käyttöön sähköinen pelastussuunnitelmien hallintajärjestelmä Pelsu, joka tehostaa ja selkeyttää kiinteistökohtaisten pelastussuunnitelmien hallintaa. Hyvinvointialueella on noin 450 kiinteistöä, joissa järjestelmän käyttöönotto on mahdollistanut ajantasaisen ja keskitetysti hallitun turvallisuuskirjallisuuden.

Kiinteistöjen osalta on varmistettu henkilö- ja rikosturvallisuusjärjestelyt yhteistyössä kiinteistönomistajien, turvallisuushenkilöstön, vartiointin sekä muiden toimijoiden kanssa. Organisaatioturvallisuusyksikkö on edistänyt hyvinvointialueen henkilöstön turvallisuusosaamista järjestämällä laaja-alaisesti organisaatioturvallisuuteen liittyviä koulutuksia, harjoituksia ja perehdytystä.

Vuoden 2024 aikana organisaatioturvallisuusyksikkö on järjestänyt turvallisuusyhdyshenkilöille säännöllistä koulutusta, jonka tavoitteena on vahvistaa heidän osaamistaan henkilöturvallisuuden, omatoimisen varautumisen ja pelastautumisen osalta. Koulutuksia on pidetty kahdesti keväällä ja kahdesti syksyllä, ja vuoden loppuun mennessä hyvinvointialueella oli nimetty lähes 400 turvallisuusyhdyshenkilöä. Vuonna 2024 organisaatioturvallisuusyksikkö jatkautti yksiköihin turvallisuus- ja valmiuskansion yhteistyössä SOTE-valmiuskeskuksen kanssa. Tämä fyysinen kansio sisältää ajankohtaisia turvallisuusohjeistuksia, jotka tukevat yksiköiden ja kiinteistöjen varautumista erilaisiin tilanteisiin. Lisäksi yksiköihin on luotu sähköisiä turvallisuusohjeistuksia.

Vuonna 2024 organisaatioturvallisuusyksikkö on jatkanut tiivistä yhteistyötä eri viranomaistahojen kanssa. Yksikkö toimii asiantuntijana rikosturvallisuuteen liittyvissä tilanteissa, kuten laittomien uhkausten, lääkevarkauksien, ilkivallan ja väkivaltatilanteiden selvittämisessä, yhteistyössä esihenkilöiden ja työsuojelun kanssa. Lisäksi organisaatioturvallisuusyksikkö toimii aktiivisesti hyvinvointialueen eri yhteistyöryhmissä turvallisuuden asiantuntijana edistämällä ajantasaista ja yhtenäistä turvallisuuskulttuuria koko hyvinvointialueella.

Vuonna 2024 organisaatioturvallisuusyksikkö on jatkanut hyvinvointialueen vartiointipalveluiden koordinoitua tiiviissä yhteistyössä yksiköiden ja vartiointipalvelun kanssa. Vartiointin toimimiseksi on suunniteltu huolellisesti huomioiden yksiköiden erityistarpeet sekä alueelliset turvallisuusnäkökulmat. Tämä yhteistyö on mahdollistanut vartiointipalveluiden tehokkaan kohdentamisen ja turvallisuusratkaisujen räätälöinnin vastaamaan hyvinvointialueen toimintaympäristön vaatimuksia.

Vuonna 2024 organisaatioturvallisuusyksikkö on laajentanut ja kehittänyt turvallisuuspalveluita vastaamaan hyvinvointialueen kasvavia tarpeita. Yksikkö on koordinoitunut ja ohjeistanut henkilökorttien hankintaprosessia, ja vuoden aikana tilattiin noin 6 000 kuvallista henkilökorttia hyvinvointialueen henkilöstölle. Tämä on osaltaan edistänyt henkilöllisyyden tunnistamista ja vahvistanut työympäristöjen turvallisuutta. Lisäksi yksikkö on huolehtinut henkilöturvallisuusselvitysten toteuttamisesta lainsäädännön vaatimusten mukaisesti ja varmistanut, että hyvinvointialueen työntekijöiden taustat on asianmukaisesti arvioitu.

Turvallisuuskoulutus

Pohjois-Savon hyvinvointialueella sote-toimintayksiköiden turvallisuuskoulutus (alkusammustus, poistumisharjoitukset ym.) sisäisenä koulutuksena on toteutunut suunnitellusti ja toimintamuodot ovat vakiintuneet. Sisäisiä koulutuksia järjestettiin 381 kertaa, ja niihin osallistui 3

500 henkilöä. Ulkoinen koulutustarjonta onnistuttiin pitämään suunnitellulla tasolla sekä osallistujamäärän että taloudellisen tavoitteen mukaisesti.

Tekniset palvelut

Pelastustoimen tekniset palvelut tuottivat kaluston kunnossapitoa ja hankintaa suunnitellusti. Tekniset palvelut on toiminut asiantuntijana kaikissa toimialan kaluston hankintaan liittyvissä kilpailutuksissa sekä Sansian että hyvinvointialueen hankintojen kanssa. Suurimpina kilpailutuksina olivat yhteisesti kahdeksan hyvinvointialueen pelastustoimen pienkaluston ja materiaalien kilpailutus ja seitsemän hyvinvointialueen raskaan kaluston alustojen kilpailutukset. Molemmissa kilpailutuksissa pelastustoimen tekniset palvelut toimivat kilpailutuksen vastuullisena valmistelijana huolehtien kilpailutuksen toteutuksesta. HVA tekniset palvelut tuotti hyvinvointialueen ajoneuvokaluston hallintaa pois lukien ambulanssit. Osana hyvinvointialueen säästötoimia HVA tekniset palvelut toteutti kartoitukset sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön oman auton käytöstä ja vuokra-autojen käytön lisäämisestä.

Toiminnan tavoitteet tai toimenpiteet

Pelastustoimessa yhtenä keskeisenä painopistealueena on ollut palvelutasopäätöksen 2024–2027 toimeenpano ja sen sisältämien kehittämistoimenpiteiden toimeenpano. Palvelutason toteutumista on seurattu säännöllisesti ja raportoitu kokonaisturvallisuuslautakunnalle. Lisäksi pelastustoimen suunnitelmien korjausvelan umpeen kuominen on erityinen tehtävä, kun huomioidaan uusi kansallinen ohjeistus mm. varautumisessa ja yhteistoiminta-alueissa.

Pelastustoimen kansallisen strategisen päämäärän 2015–2025 mukaan pelastustoimi parantaa yhteiskunnan turvallisuutta kaikissa oloissa – myös poikkeusoloissa – yhdessä muiden toimijoiden kanssa lähellä ihmistä: vähentämällä onnettomuuksia, vastaamalla pelastustoiminnasta, osallistumalla siviilivalmiuden ylläpitoon ja kehittämiseen, rajoittamalla onnettomuuksien seurauksia kaikissa oloissa, hyödyntämällä pelastustoimen valmiutta nykyistä laajemmin yhteiskunnassa sekä tuottamalla terveydenhuollon kanssa sovittuja ensivaste- ja ensihoitopalveluja.

Valtioneuvosto vahvisti valtakunnalliset strategiset tavoitteet pelastustoimen järjestämiselle vuosille 2023–2026. Tavoitteiden tarkoituksena on varmistaa pelastustoimen palvelujen järjestäminen laadukkaasti, yhdenmukaisesti ja kustannusvaikuttavasti. Tavoitteet ohjaavat valtakunnallista ja hyvinvointialueen pelastustoimen kehittämistä sekä pelastustoimen järjestämisestä annetun lain (613/2021) tarkoittamaa palvelutasopäätöksen valmistelua. Tavoitteet tulivat voimaan 11.1.2023. Valtakunnalliset strategiset tavoitteet on huomioitu Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä 2024–2027.

Palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelmassa on nostettu yhdeksi tavoitteeksi henkilöstön kehittäminen, osaamisprofiilin määrittäminen ja työhyvinvoinnin kehittäminen. Pelastuslaitos on osallistunut Työterveyslaitoksen pelastustoimelle kohdennettuun työhyvinvointikyselyn pilotointiin ja myös hyvinvointialueen omaan työhyvinvointikyselyyn. Kyselyjen tuloksista saadaan hyviä henkilöstön näkökulmia yhteisen toiminnan ja toimintatapojen kehittämiseksi ja vertailua myös muihin pelastuslaitoksiin. Erillisrahoituksella on toteutettu seitsemän kehittämishanketta, joista osa jatkuu vuonna 2025.

Pelastustoimen investoinnit vuonna 2024 ovat toteutuneet suunnitellusti ja täysimäärisesti. Investointivarat on myönnetty vuodelle 2025 viisivuotisinvestointisuunnitelman mukaisesti.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen ja olennaiset poikkeamat muutettuun talousarvioon

1TA61Pelastus- ja turvallisuuspalvelut(1000 €)	Alkuperäinen talousarvio 2024	Muutettu talousarvio 2024	Toteuma 31.12.	Poikkeama	Poikkeama %
Toimintatuotot	3 200	1 978	2 061	83	4,2
Toimintakulut	-29 950	-30 023	-29 195	828	-2,8
Toimintakate	-26 750	-28 045	-27 134	911	-3,2

Toimintatuotot toteutuivat 0,08 miljoonaa euroa muutettua talousarviota suurempana. Tukien ja avustusten toteuma vuodelta 2024 oli 87 485 euroa suunniteltua suurempi. Avustuksiin kirjattiin 49 620 euroa palomuseon kehittämiseen, Onnettomuuksien ehkäisy -projektin 18 114 euroa ja 19 741 euroa metsäpalomuodostelmasta saatavia tuloja. Edellä mainitut eivät sisällyneet vuoden 2024 talousarvioon. Kaluston myyntituloja kirjattiin 66 434 euroa, tarkastusmaksutuottoja 43 863 euroa ja koulutuspalvelujen myyntituloja 11 379 euroa muutettua talousarviota suurempina. Muu palvelujen myynti, yhdyskuntamaksutuotot sekä muut tuotot toteutuivat yhteensä 127.573 euroa muutettua talousarviota pienempinä.

Toimintakulut toteutuivat 0,83 miljoonaa euroa muutettua talousarviota pienempinä. Toimintakuluissa henkilöstökulut alittivat talousarvion 359 683 euroa. Maksetut palkat, lomarahat ja lomapalkkavelan muutos toteutuivat 198 542 euroa ja henkilöstökorvaukset 45 100 euroa muutettua talousarviota suurempina. Henkilösivukulut toteutuivat 513 125 euroa muutettua talousarviota pienempinä. Palvelujen ostot alittivat muutetun talousarvion 201 980 eurolla. Palvelujen ostoissa suurimmat erot olivat, että ICT-kulut ja telepalvelut, koulutuspalvelut sekä kunnossapitopalvelut alittivat muutetun talousarvion yhteensä 302 515 eurolla. Asiantuntija ja konsulttipalvelut, matka- ja kuljetuspalvelut sekä vartiointipalvelut ylittivät muutetun talousarvion yhteensä 135 291 eurolla. Aineet, tarvikkeet ja tavarat alittivat muutetun talousarvion 207.028 eurolla. Muun muassa toimitusvaikeuksien takia vaatteisto ja muut kalustohankinnat alittivat muutetun talousarvion yhteensä 177 093 eurolla.

Henkilöstö

	Henkilöstön määrä 31.12.	HTV	Netto-työpanos	Sairauspoissaolot pv/hlö	Vaihtuvuus %
Pelastustoimi- ja turvallisuuspalvelut	715	415	310	7,79	8,96
Pelastuslaitos	311	397	295	17,55	
Sivutoimiset pelastajat	387	0	0	0	
Turvallisuuspalvelut	14	14	12	5,93	

Lähde: MonetTieto 12.2.2025

Pohjois-Savon pelastuslaitos on talouden reunaehtojen mukaisesti sopeuttanut pelastusasemien henkilöresursseja ja pyrkinyt maksimoimaan työvuorosunnittelun ja pelastusasemien välillä toteutettavat resurssiirrot henkilöstökulujen hillitsemiseksi. Toimenpiteet ovat olleet tehokkaita mutta johtaneet pelastusasemakohtaisesti henkilövahvuuksien ja niiden suorituskyvyn liukumiseen alle pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa (21/2012, SM) määriteltyjen henkilövahvuuksien. Toisena henkilöstöön ja pelastusmuodostelmien henkilövahvuuksiin vaikuttavana tekijänä on ollut sopimushenkilöstön vapaamuotoisen varallaolon

päätyminen, joka on näkynyt erityisesti pienten pelastusasemien pelastusryhmän henkilöresursseissa.

Valtakunnallisen pelastajapulan osalta vuonna 2024 on saatu rekrytoitua avoimiin virkoihin pelastajatutkinnon suorittaneita pelastajia edellisvuotta enemmän aktiivisen rekrytoinnin ja työnantajakuva ansiosta. Rekrytointien osalta haasteet eivät ole henkilökunnan saatavuudessa, vaan henkilökunnan palkkaamiseen sisältyvän määrärahan puuttumisessa.

Sivutoimisten pelastajien määrä on vähentynyt viime vuosina koko Suomessa. Henkilöstön määrän vähenemiseen ovat vaikuttaneet mm. toimintaympäristöstä muodostuvat haasteet, väestön ikärakenne sekä pelastuslaitoksen palveluntuotantomuodon muutos. Itä-Suomen aluehallintovirastoon toimitetun selvityksen mukaisesti Pohjois-Savossa on pienillä pelastusasemilla tällä hetkellä 241 henkilöä ja riittävän sopimuspelastajaresurssin saavuttamiseksi tulisi kyetä rekrytoimaan 167 uutta sopimuspelastajaa (lisähenkilökunnan rekrytointitarve on noin 69 %).

Ensihoitopalveluiden tuottamisesta on vastannut 1.10.2024 alkaen yleiset palvelut toimiala. Pelastustoimi ja turvallisuuspalvelut -toimiala osallistuu edelleen ensihoitopalveluiden tuottamiseen Itkonniemen ja Varkauden pelastusasemilla kolmen (3) henkilötyövuoden työpanoksella 24/7/365.

Toimialalla oli joitakin ennalta suunnitelluista toimenpiteistä aiheutuneita pidempiä sairauspoissaoloja, jotka ovat lisänneet sairauspoissaolopäivien määrää. Lisäksi henkilökunta on hakenut jossakin määrin vanhempain- ja muita lakisääteisiä vapaita, joista on muodostunut määräaikaisten sijaisten tarvetta.

Mittaristot

Mittarit	Tavoitetaso	Toteuma 1-12/2024
Pelastustoiminnan tehtävämäärä	4 050	4 104
Yksiköiden yhteenlaskettu henkilömäärä pelastustoiminnan tehtävässä	5	4,4
Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika (mediaani)	9:15 min	9:28 min
Palotarkastusten valvontasuunnitelman toteutuminen (valvontakohteet A1-A8, hoito- ja huoltolaitokset, omavalvontakohteet)	100 % 1.900	79 % 1.506
Turvallisuuskoulutukseen ja -viestintään osallistuneet henkilöt	41 000	55 205

Edistää hyvinvointialueen strategisia tavoitteita	Toteuma 1-12/2024
<p>Pohjoissavolaisten terveys, hyvinvointi ja turvallisuus paranevat.</p> <p>Vahvistamme ennaltaehkäiseviä ja perustason palveluita.</p> <p>Työmme on laadukasta ja asiakaslähtöistä.</p> <p>Talous on tasapainossa.</p>	<p>Pelastustoimi on ihmisten turvallisuuden tärkeä toimija.</p> <p>Pelastustoimen palvelut on pyritty toteuttamaan riskeiltään samankaltaisilla alueilla yhdenmukaisesti. Sopeuttamistoimien vuoksi pelastustoimen palveluja on tuotettu minimivahvuuksin. Pelastustoimen ja varautumisen suunnitelmiin syntynyttä korjausvelkaa on saatu pienennettyä.</p> <p>Pelastustoimen palveluja tuotetaan lähipalveluna. Asemavastaava-vanhempi pelastaja järjestelyillä on saatu turvattua perustason palvelua pienissä kunnissa. Sopeuttamistoimien vuoksi on jääty jälkeen mm. onnettomuuksien ehkäisyyn kuuluvissa valvontasuoritteissa.</p> <p>Yhteistoiminta-alueen johtokeskustoimintojen suunnittelua on viety eteenpäin siten, että toiminnot käynnistyvät määräajassa.</p> <p>Pelastustoimen palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti.</p>

2.2.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU					
POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIALUE	ALKUPERÄINEN TALOUSARVIO 2024	MUUTETTU TALOUSARVIO 2024	TOTEUMA 2024	POIKKEAMA 2024	Poikkeama %
Toimintatuotot	260 668 764,00	268 878 305,00	278 768 180,44	10 040 363,55	4 %
Myyntituotot	132 509 372,00	129 073 465,00	132 097 460,74	3 198 439,58	2 %
Maksutuotot	85 636 167,00	100 618 637,00	101 739 608,94	1 120 971,94	1 %
Tuet ja avustukset	28 734 237,00	24 694 189,00	26 088 336,88	1 370 249,27	6 %
Muut toimintatuotot	13 788 988,00	14 492 014,00	18 842 773,88	4 350 702,76	30 %
Valmistus omaan käyttöön	1 400 000,00	1 620 000,00	1 376 190,11	-243 809,89	-15 %
Toimintakulut	-1 453 268 335,00	-1 522 777 539,00	-1 508 967 024,75	13 817 340,04	-1 %
Henkilöstökulut	-714 943 834,00	-724 304 939,00	-710 604 247,26	13 700 691,74	-2 %
Palvelujen ostot	-484 471 776,00	-530 758 897,00	-531 432 365,50	-673 354,75	0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-128 495 218,00	-137 930 567,00	-136 026 869,82	1 903 697,18	-1 %
Avustukset	-32 012 303,00	-39 470 303,00	-38 476 125,62	994 177,38	-3 %
Muut toimintakulut	-93 345 204,00	-90 312 833,00	-92 427 416,55	-2 107 871,51	2 %
TOIMINTAKATE	-1 191 199 571,00	-1 252 279 234,00	-1 228 822 654,20	23 613 893,70	-2 %
Valtion rahoitus	1 204 931 666,00	1 204 222 913,00	1 204 222 913,16	0,16	0 %
Pelastustoimi	23 638 997,00	23 638 997,00	23 602 769,07	-36 227,93	0 %
Sosiaali- ja terveyshuolto	1 181 292 669,00	1 180 583 916,00	1 180 620 144,09	36 228,09	0 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-12 918 600,00	-9 256 100,00	-8 910 781,89	319 740,11	-3 %
Korkotuotot	2 200 000,00	7 000 000,00	7 626 995,19	601 417,19	9 %
Muut rahoitustuotot	0,00	250 000,00	267 029,90	17 029,90	7 %
Korkokulut	-15 100 000,00	-16 500 000,00	-16 782 524,87	-282 524,87	2 %
Muut rahoituskulut	-18 600,00	-6 100,00	-22 282,11	-16 182,11	265 %
VUOSIKATE	813 495,00	-57 312 421,00	-33 510 522,93	23 933 633,97	-42 %
Poistot ja arvonalentumiset	-37 862 765,00	-33 722 765,00	-34 310 673,95	-587 908,95	2 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-32 884 219,00	-33 094 219,00	-33 544 020,04	-449 801,04	1 %
Kertaluonteiset poistot	-4 978 546,00	-628 546,00	-766 653,91	-138 107,91	22 %
Satunnaiset tuotot ja kulut	0,00	0,00	0,00	0,00	***
TILIKAUDEN TULOS	-37 049 270,00	-91 035 186,00	-67 821 196,88	23 345 725,02	-26 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	486 775,00	53 119,00	53 119,83	0,83	0 %
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00	0,00	0,00	***
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00	-80 957,64	0,00	***
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-36 562 495,00	-90 982 067,00	-67 849 034,69	23 345 725,85	75 %

2.2.3 Investointien toteutuminen

POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIALUEEN INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN							
HANKKEET							
	KUST.ARVI MUUTOKSINEEN	ED. VUOSIEN KÄYTTÖ	ALKUPERÄINEN TALOUSARVIO 2024	MUUTETTU TALOUSARVIO 2024	TOTEUMA 2024	TOT. % 2024	KUST. ARV. KÄYTETTY % 31.12.2024
SOVELLUSINVESTOINNIT:							
Investoinnit yhteensä			-26 301 000	-14 100 000	-11 534 316,77	81,80 %	
Menot			-26 301 000	-14 100 000	-11 534 316,77	81,80 %	
Tulot							
Nettomeno			-26 301 000	-14 100 000	-11 534 316,77	81,80 %	
HANKKEET:							
D2 Alueelliset tietoverkot	-3 135 000	0	-1 000 000	-1 000 000	-1 722 123,89	172,21 %	54,93 %
Menot	-3 135 000		-1 000 000	-1 000 000	-1 722 123,89	172,21 %	
Tulot							
Nettomeno	-3 135 000	0	-1 000 000	-1 000 000	-1 722 123,89	172,21 %	
Sosiaalihuollon ATJ hankinta ja käyttöönotto	-4 325 000	0	-1 521 000	-1 521 000	-1 388 058,68	91,26 %	32,09 %
Menot	-4 325 000		-1 521 000	-1 521 000	-1 388 058,68	91,26 %	
Tulot							
Nettomeno	-4 325 000	0	-1 521 000	-1 521 000	-1 388 058,68	91,26 %	
PTJ kilpailutus ja käyttöönotto	-6 000 000	0	-2 500 000	-2 500 000	-1 009 390,71	40,38 %	16,82 %
Menot	-6 000 000		-2 500 000	-2 500 000	-1 009 390,71	40,38 %	
Tulot							
Nettomeno	-6 000 000	0	-2 500 000	-2 500 000	-1 009 390,71	40,38 %	
Muut hankekustannukset			-23 780 000	-11 579 000	-7 414 743,49	64,04 %	
Menot			-23 780 000	-11 579 000	-7 414 743,49	64,04 %	
Tulot							
Nettomeno			-23 780 000	-11 579 000	-7 414 743,49	64,04 %	
KIINTEISTÖINVESTOINNIT:							
Investoinnit yhteensä			-47 250 000	-47 250 000	-40 020 516,90	84,70 %	
Menot			-47 250 000	-47 250 000	-40 020 516,90	84,70 %	
Tulot					0,00		
Nettomeno			-47 250 000	-47 250 000	-40 020 516,90	84,70 %	
HANKKEET:							
KYS Uusi sydän	-198 500 000	-131 138 752,88	-30 600 000	-30 600 000	-28 012 294,17	91,54 %	80,18 %
Menot	-198 500 000	-131 138 752,88	-30 600 000	-30 600 000	-28 012 294,17	91,54 %	
Tulot							
Nettomeno	-198 500 000	-131 138 752,88	-30 600 000	-30 600 000	-28 012 294,17	91,54 %	
KYS Uusi sydän liittyvät hankkeet	-18 100 000	-1 868 458,97	-3 700 000	-3 700 000	-1 894 521,61	51,20 %	20,79 %
Menot	-18 100 000	-1 868 458,97	-3 700 000	-3 700 000	-1 894 521,61	51,20 %	
Tulot							
Nettomeno	-18 100 000	-1 868 458,97	-3 700 000	-3 700 000	-1 894 521,61	51,20 %	
Lainsairaala	-48 150 000	-40 140 236,42	-7 500 000	-7 500 000	-7 688 901,13	102,52 %	99,33 %
Menot	-48 150 000	-40 140 236,42	-7 500 000	-7 500 000	-7 688 901,13	102,52 %	
Tulot							
Nettomeno	-48 150 000	-40 140 236,42	-7 500 000	-7 500 000	-7 688 901,13	102,52 %	
Muut hankekustannukset			-5 450 000	-5 450 000	-2 424 799,99	44,49 %	
Menot			-5 450 000	-5 450 000	-2 424 799,99	44,49 %	
Tulot							
Nettomeno			-5 450 000	-5 450 000	-2 424 799,99	44,49 %	
LAITEINVESTOINNIT							
Investoinnit yhteensä			-18 733 000	-10 600 000	-9 482 435,88	89,46 %	
Menot			-18 733 000	-10 600 000	-9 482 435,88	89,46 %	
Tulot					310 002	***	
Nettomeno			-18 733 000	-10 600 000	-9 172 434,25	86,53 %	
HANKINNAT:							
Erittäin vaativan sairaalakuntoutuksen perustettavan osaston laitteisto	-1 100 000	-35 278	-1 100 000	-1 100 000	-1 026 710,00	93,34 %	96,54 %
Menot	-1 100 000	-35 278	-1 100 000	-1 100 000	-1 026 710,00	93,34 %	
Tulot							
Nettomeno	-1 100 000	-35 278	-1 100 000	-1 100 000	-1 026 710,00	93,34 %	
Muut laitehankinnat:			-17 633 000	-9 500 000	-8 455 725,88	89,01 %	
Menot			-17 633 000	-9 500 000	-8 455 725,88	89,01 %	
Tulot					310 001,63	***	
Nettomeno			-17 633 000	-9 500 000	-8 765 727,51	92,27 %	
MUUT INVESTOINNIT							
Investoinnit yhteensä			-50 000	-50 000	0,00	***	
Menot			-50 000	-50 000	0,00	***	
Tulot							
Nettomeno					0,00		
MENOT YHTEENSÄ							
	-279 310 000	-173 182 726	-92 334 000	-72 000 000	-61 037 269,55	84,77 %	
TULOT YHTEENSÄ							
					310 001,63	***	
NETTOMENO YHTEENSÄ							
	-279 310 000	-173 182 726	-92 334 000	-72 000 000	-60 727 267,92	84,34 %	

Rakennusinvestointien talousarvio oli 47,2 miljoonaa euroa ja toteutuma 40,0 miljoonaa euroa. Suurimmat hankkeet olivat KYS Uusi Sydän - ja Lainesairaala-projektit. Talousarvio alittui 7,2 miljoonalla eurolla, mikä johtuu KYS Uusi Sydän -projektin 3-vaiheen kustannuserien siirtymisestä vuodelle 2025 sekä akuuttiosaston remontin kustannusten toteutumisesta arvioitua edullisempänä.

Rakennusinvestointien osalta KYS Uusi Sydän -projektin 3-vaihe eteni suunnitellusti ja peruskorjausvaihe jatkuu vuoden 2025 loppupuolelle. Vuoden 2024 aikana varmistui suunnittelu- ratkaisu Harjulan osastotoimintojen yhdistymisestä osaksi KYS-kampusta ja Uusi Sydän -projektiä vuoden 2025 lopulla. Tällä ratkaisulla säästetään yli 30 miljoonan euron investointitarve.

Lainesairaala-projekti valmistui toukokuussa 2024, ja toiminta muutti Julkulasta, Viestikadulta ja Alavan sairaalalta KYS-kampukselle uusiin tiloihin. Lainesairaalan hankekustannukset alittivat budjetoidun 0,3 miljoonalla eurolla.

Laiteinvestointien talousarvio oli 10,6 miljoonaa euroa, ja investoinnit toteutuivat 9,4 miljoonan euron suuruisina. Suurin laiteinvestointi oli erittäin vaativan sairaalakuntoutuksen perustettavan osaston laitteisto 1,0 miljoonaa euroa.

Sovellusinvestointien talousarvio oli 14,1 miljoonaa euroa ja toteutuma 11,5 miljoonaa euroa, joten talousarvion alittui 2,6 miljoonalla eurolla. Suurimmat sovellusinvestoinnit olivat D2 Alueelliset tietoverkot 1,7 miljoonaa euroa, sosiaalihuollon ATJ-hankinta ja käyttöönotto 1,4 miljoonaa euroa sekä PTJ-kilpailutus ja käyttöönotto 1,0 miljoonaa euroa.

2.2.4 Lainanottovaltuuksien käyttö investointien rahoittamiseen

Valtioneuvoston hyvinvointialueelle myöntämä lainanottovaltuus vuoden 2024 investointisuunnitelmaan oli 126,3 miljoonaa euroa. Lainanottovaltuuteen sisältyy 32,4 miljoonaa euroa investointeja vastaavia sopimuksia. Valtuus nostaa pitkäaikaista lainaa investointien rahoittamiseen on 93,9 miljoonaa euroa.

Hyvinvointialue nosti vuoden 2024 aikana pitkäaikaista lainaa 50,0 miljoonaa euroa, josta vuoden 2023 lainanottovaltuuteen hyväksytyjen investointien rahoittamiseen on käytetty 23,0 miljoonaa euroa ja vuoden 2024 lainanottovaltuuteen hyväksytyjen investointien rahoittamiseen 13,0 miljoonaa euroa. Loppuosa lainasta, 14,0 miljoonaa euroa, käytetään vuoden 2025 aikana hyväksytyjen investointien rahoittamiseen. Vuonna 2023 nostetusta lainasta vuodelle 2024 siirtyi käytettäväksi 24,7 miljoonaa euroa, joka käytettiin vuoden 2023 investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseen.

Investointeja vastaavia rakennussopimuksia vuoden 2024 investointisuunnitelmassa olivat Suonenjoen hoivakoti 6,5 miljoonaa euroa, ympärivuorokautinen kuntoutumis- ja asumisyksikkö Kuopioon 3,5 miljoonaa euroa, Leppävirran pelastusasema 6,0 miljoonaa euroa ja Kuopion VPK:n pelastusasemahanke 1,5 miljoonaa euroa.

Suonenjoen ikäänntyneiden asumishankkeen ja Leppävirran pelastusaseman hankesuunnitelmat valmisteltiin ja hyväksyttiin vuoden 2024 aikana. Kuopion Julkulaan suunniteltujen ikäänntyneiden ja vammaisten asumishankkeiden hankesuunnittelua edistettiin, ja tarkoitus on viedä

ne päätöksentekoon alkuvuodesta 2025. Kuopion vapaaehtoisen palokunnan pelastusasema-hanke toteutui vuoden 2024 aikana olemassa olevien tilojen pitkäaikaisella vuokrauksella.

Vuoden 2023 investointisuunnitelmaan kuuluvien investointeja vastaavien sopimusten osalta Varkauden ja Siilinjärven vammaispalveluhankkeiden toteuttajien kilpailutukset saatiin tehtyä ja sopimukset allekirjoitettua vuoden 2024 aikana. Tarkoituksena on, että rakentaminen alkaa vuonna 2025.

Laitteisiin ja kalustoon kohdistuvia investointeja vastaavia sopimuksia vuoden 2024 investointisuunnitelmassa olivat leasing-sopimukset kuvantamisen laitteista, pelastuslaitoksen kuljetuskalustosta sekä vuokraussopimukset ajoneuvoista. Kuvantamisen leasing-sopimuksia käynnistyi 2,0 miljoonalla eurolla ja ajoneuvojen vuokraussopimuksia 3,5 miljoonalla eurolla. Pelastuslaitoksen kuljetuskaluston osalta sopimukset käynnistyvät vuonna 2025.

LAINANOTTOVALTUUDET					
	Lainanottovaltuus	Valtuuden käyttö investointeihin yhteensä	Valtuutta käytetty aiemmilla tilikausilla	Valtuutta käytetty tilikaudella	Valtuutta käyttämättä
Vuosi 2023	245 770 000	128 259 948	75 370 875	52 889 073	117 510 052
Taseinvestoinnit	194 394 000	114 994 399	67 305 326	47 689 073	79 399 601
Inv. vastaavat sopimukset	51 377 000	13 265 549	8 065 549	5 200 000	38 111 451
Vuosi 2024	126 292 000	18 797 795	0	18 797 795	72 683 204
Taseinvestoinnit	93 931 000	13 348 197	0	13 348 197	45 772 802
Inv. vastaavat sopimukset	32 360 000	5 449 598	0	5 449 598	26 910 402

Investointeja vastaavien sopimusten osalta tiedot on ilmoitettu kokonaisarvoltaan sille vuodelle, kun vuokranmaksu on alkanut. Vuoden 2024 käyttämättä olevasta lainanottovaltuudesta on vähennetty Keskisen alueen osastopalveluita koskevan hankkeen suunnitellut rakentamiskustannukset 31,5 miljoonaa euroa.

2.2.5 Rahoitusosan toteutuminen

RAHOITUSLASKELMA							
		TA2024	TA muutokset 2024	Muutettu TA2024	Toteuma 2024	Poikkeama	Poikkeama %
Toiminta ja investoinnit							
<i>Toiminnan rahavirta</i>							
Vuosikate	+ / -	813 000	-58 125 000	-57 312 000	-33 510 522,93	-23 801 477,07	41,53
Satunnaiset erät	+ / -						
Tulorahoituksen korjauserät	+ / -	0	0	0	-2 672 840,71	2 672 840,71	****
<i>Investointien rahavirta</i>							
Investointimenot		-92 334 000	20 334 000	-72 000 000	-61 037 269,55	-10 962 730,45	15,23
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	0	0	0	310 001,63	-310 001,63	****
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	+				283 500,00		
Toiminta ja investoinnit, netto		-91 521 000	-37 791 000	-129 312 000	-96 627 131,56	-32 684 868,44	25,28
Rahoitustoiminta							
<i>Antolainauksen muutokset</i>							
Antolainasaamisten lisäykset	-				0,00	0,00	
Antolainasaamisten vähennykset	+	500 000	0	500 000	1 013 525,00	-513 525,00	-102,71
<i>Lainakannan muutokset</i>							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	100 000 000	-50 000 000	50 000 000	50 000 000,00	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-22 000 000	0	-22 000 000	-23 193 873,80	1 193 873,80	-5,43
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+ / -				-842 200,00	842 200,00	****
<i>Oman pääoman muutokset</i>							
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>							
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	+ / -			500 000	451 605,66	48 394,34	9,68
Vaihto-omaisuuden muutos	+ / -			500 000	-117 386,15	617 386,15	123,48
Saamisten muutos	+ / -			6 000 000	30 375 721,97	-24 375 721,97	-406,26
Korottomien velkojen muutos	+ / -			36 000 000	-8 537 924,45	44 537 924,45	123,72
Rahoitustoiminta		78 500 000	-7 000 000	71 500 000	51 461 697,01	20 038 302,99	28,03
Vaikutus maksuvalmiuteen		-13 021 000	-44 791 000	-57 812 000	-45 165 434,55	-12 646 565,45	21,88

2.2.6 Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

YHTENVEDO ALUEVALTUUSTON HYVÄKSYMIIEN MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

	Määrärahat							Tuloarviot					
	SITO- VUUS	Alkuperäinen TA	TA-muu- tokset	TA muuto- sten jälke-	Toteuma	Poik- keama	Poikkeam a %	Alkuperäin en TA	TA- muutokse	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Poikkeama %
KÄYTTÖTALOUSOSA													
Konsernihallinto	B	-37 000	15 718	-21 282	-20 969	313	-1,5	0	147	147	136	-11	-7,5
Hallintopalvelut	B	-98 300	-2 171	-100 471	-99 153	1 318	-1,3	5 800	147	5 947	6 887	940	15,8
Valmistus omaan käyttöön	B	0	0	0	0	0	0,0	1 400	0	1 400	1 057	-343	-24,5
Henkilöstöpalvelut	B	-69 000	7 286	-61 714	-61 777	-63	0,1	6 300	-1 501	4 799	4 248	-551	-11,5
Talouspalvelut	B	-16 700	-1 308	-18 008	-12 601	5 407	-30,0	1 200	605	1 805	1 754	-51	-2,8
Strategia ja kehittäminen	B	-109 368	14 534	-94 834	-93 211	1 623	-1,7	27 369	-4 749	22 620	28 900	6 280	27,8
Valmistus omaan käyttöön	B	0	0	0	0	0	0,0	0	220	220	319	99	45,0
Perhe- ja vammaispalvelut	B	-199 950	-40 988	-240 938	-242 467	-1 529	0,6	8 600	5 253	13 853	15 090	1 237	8,9
Yleiset palvelut	B	-602 399	-52 068	-654 467	-649 349	5 118	-0,8	156 000	-803	155 197	155 266	69	0,0
Ikäntyvien palvelut	B	-290 600	-10 440	-301 040	-300 245	795	-0,3	52 200	10 332	62 532	64 426	1 894	3,0
Pelastustoimi ja turvallisuus	B	-29 950	-74	-30 024	-29 195	829	-2,8	3 200	-1 222	1 978	2 061	83	4,2
		-1 453 267	-69 511	-1 522 778	-1 508 967	13 811	-0,9	262 069	8 429	270 498	280 144	9 646	3,6
TULOSLASKELMAOSA													
Valtionrahoitus	B							1 204 932	-709	1 204 223	1 204 223	0	***
Rahoitustuotot- ja kulut													
Korkotulot	B							2 200	4 800	7 000	7 627	627	9,0
Muut rahoitustulot	B							0	250	250	267	17	6,8
Korkomenot	B	-15 100	-1 400	-16 500	-16 783	-283	1,7				0		
Muut rahoitusmenot	B	-19	13	-6	-22	-16	266,7				0		
Satunnaiset erät	B	0	0	0	0	0	***				0		
Tulorahoituksen korjauserät		0	0	0	-2 673	-2 673	***				0		
		-15 119	-1 387	-16 506	-19 478	-2 972	18,0	2 200	5 050	7 250	7 894	644	8,9
INVESTOINNIT													
Hyvinvointialue	B	-92 334	20 334	-72 000	-61 037	10 963	-15,2	0	0	0	594	594	***
		-92 334	20 334	-72 000	-61 037	10 963	-15,2	0	0	0	594	594	***
RAHOITUSOSA													
Antolainauksen muutokset													
Antolainasaamisten lisäys	B	0	0	0	0	0	0,0						
Antolainasaamisten väh.	B							500	0	500	1 014	514	102,8
Lainakannan muutos													
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B							100 000	-50 000	50 000	50 000	0	***
Pitkäaikaisten lainojen väh.	B	-22 000	0	-22 000	-23 194	-1 194	5,4						
Lyhytaikaisten lainojen muut	N	0	0	0	-842	-842	***						
Oman pääoman muutokset											0	2 312	2 312
Muut maksuvalmiuden muut.		0	0	0	22 172	22 172	***						
		-22 000	0	-22 000	-1 864	20 136	-91,5	100 500	-50 000	50 500	53 326	2 826	5,6
YHTEENSÄ		-1 582 720	-50 564	-1 633 284	-1 591 346	41 938	-2,6	1 569 701	-37 230	1 532 471	1 546 181	13 710	0,9

Vaikutus maksuvalmiuteen

-45 165

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Pohjois-Savon hyvinvointialue

3.1.1 Tuloslaskelma

POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIALUEEN TUOSLASKELMA VUODELTA 2024

	TOTEUMA 2024	TOTEUMA 2023	Muutos %
Toimintatuotot	278 768 180,44	267 107 067,08	4,37 %
Myyntituotot	132 097 460,74	123 254 851,95	7,17 %
Maksutuotot	101 739 608,94	100 026 174,97	1,71 %
Tuet ja avustukset	26 088 336,88	32 812 958,01	-20,49 %
Muut toimintatuotot	18 842 773,88	11 013 082,15	71,09 %
Valmistus omaan käyttöön	1 376 190,11	1 355 609,33	1,52 %
Toimintakulut	-1 508 967 024,75	-1 467 617 179,68	2,82 %
Henkilöstökulut	-710 604 247,26	-686 863 074,32	3,46 %
Palkat ja palkkiot	-576 938 838,07	-553 431 704,08	4,25 %
Henkilösivukulut	-133 665 409,19	-133 431 370,24	0,18 %
<i>Eläkekulut</i>	-119 303 445,57	-113 843 304,02	4,80 %
<i>Muut henkilösivukulut</i>	-14 361 963,62	-19 588 066,22	-26,68 %
Palvelujen ostot	-531 432 365,50	-523 887 585,86	1,44 %
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-136 026 869,82	-137 240 189,65	-0,88 %
Avustukset	-38 476 125,62	-33 245 017,43	15,74 %
Muut toimintakulut	-92 427 416,55	-86 381 312,42	7,00 %
TOIMINTAKATE	-1 228 822 654,20	-1 199 154 503,27	2,47 %
Valtion rahoitus	1 204 222 913,16	1 174 804 208,53	2,50 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-8 910 781,89	-5 147 189,82	73,12 %
Korkotuotot	7 626 995,19	5 183 708,97	47,13 %
Muut rahoitustuotot	267 029,90	113 726,32	134,80 %
Korkokulut	-16 782 524,87	-10 314 980,64	62,70 %
Muut rahoituskulut	-22 282,11	-129 644,47	-82,81 %
VUOSIKATE	-33 510 522,93	-29 497 484,56	13,60 %
Poistot ja arvonalentumiset	-34 310 673,95	-33 646 320,48	1,97 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-33 544 020,04	-30 033 815,64	11,69 %
Kertaluonteiset poistot	-766 653,91	-3 612 504,84	-78,78 %
Satunnaiset erät	0,00	0,00	-100,00 %
TILIKAUDEN TULOS	-67 821 196,88	-63 143 805,04	7,41 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	53 119,83	273 311,50	-80,56 %
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-80 957,64	-65 260,95	24,05 %
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-67 849 034,69	-62 935 754,49	7,81 %

3.1.2 Rahoituslaskelma

POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIALUEEN RAHOITUSLASKELMA VUODELTA 2024

		1.1. - 31.12.2024		1.1. - 31.12.2023	
Toiminnan ja investointien rahavirta					
<i>Toiminnan rahavirta</i>					
Vuosikate	+ / -	-33 510 522,93		-29 497 484,56	
Satunnaiset erät	+ / -	0,00		0,00	
Tulorahoituksen korjaukset	+ / -	-2 672 840,71	-36 183 363,64	-3 422 984,46	-32 920 469,02
<i>Investointien rahavirta</i>					
Investointimenot		-61 037 269,55		-67 223 643,90	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	+	310 001,63		18 500,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	+	283 500,00	-60 443 767,92	0,00	-67 205 143,90
Toiminnan ja investointien rahavirta			-96 627 131,56		-100 125 612,92
Rahoitustoiminnan kassavirta					
<i>Antolainauksen muutokset</i>					
Antolainasaamisten lisäykset	-	0,00		-2 852,80	
Antolainasaamisten vähennykset	+	1 013 525,00		863 525,00	
<i>Lainakannan muutokset</i>					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	50 000 000,00		70 000 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-23 193 873,80		-20 378 593,94	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+ / -	-842 200,00	26 977 451,20	-280 160,00	50 201 918,26
<i>Oman pääoman muutokset</i>					
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	+ / -	451 605,66		760 964,45	
Vaihto-omaisuuden muutos	+ / -	-117 386,15		867 999,14	
Saamisten muutos	+ / -	30 375 721,97		-17 366 342,28	
Korottomien velkojen muutos	+ / -	-8 537 924,45	22 172 017,03	-48 676 042,50	-64 413 421,19
Rahoituksen rahavirta			51 461 697,01		-14 211 502,93
Rahavarojen muutos			-45 165 434,55		-114 337 115,85
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	+	69 290 777,40		114 456 211,95	
Rahavarat 1.1. yhteensä	-	124 551 345,14		238 888 460,99	
Islabin yritysjärjestelyssä siirtyneet rahavarat 1.1.	-	10 095 133,19		10 095 133,19	
Rahavarat 1.1.	-	114 456 211,95	-45 165 434,55	228 793 327,80	-114 337 115,85

3.1.3 Tase

POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIALUEEN TASE 2024

	TASE 31.12.2024	TASE 31.12.2023	Muutos % 24/23
VASTAAVAA			
A PYSYVÄT VASTAAVAT	538 181 253,40	513 057 266,72	4,90
I Aineettomat hyödykkeet			
1. Aineettomat oikeudet	8 433 770,42	9 241 863,86	-8,74
2. Muut pitkävaikutteiset menot	3 304 302,98	3 455 064,37	-4,36
3. Ennakkomaksut	9 699 092,01	872 090,16	1 012,17
	21 437 165,41	13 569 018,39	57,99
II Aineelliset hyödykkeet			
1. Maa- ja vesialueet	6 156 759,59	6 156 759,59	0,00
2. Rakennukset	368 863 044,78	334 872 323,50	10,15
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 222 365,09	6 323 243,15	-17,41
4. Koneet ja kalusto	44 773 454,36	47 578 024,86	-5,89
5. Muut aineelliset hyödykkeet	495 111,62	495 111,62	0,00
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	54 419 106,30	65 951 514,36	-17,49
	479 929 841,74	461 376 977,08	4,02
III Sijoitukset			
1. Osakkuusyhteisöosuudet	10 759 935,33	10 620 935,33	1,31
2. Osakkeet ja osuudet	17 302 292,49	17 724 792,49	-2,38
4. Muut lainasaamiset	7 717 625,00	8 731 150,00	-11,61
5. Muut saamiset	1 034 393,43	1 034 393,43	0,00
	36 814 246,25	38 111 271,25	-3,40
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	4 171 584,27	4 294 908,03	-2,87
1. Valtion toimeksiannot	0,00	0,00	***
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	4 171 584,27	4 294 908,03	-2,87
3. Muut toimeksiantojen varat	0,00	0,00	***
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	136 213 962,87	211 637 733,24	-35,64
I Vaihto-omaisuus			
1. Aineet ja tarvikkeet	5 516 247,02	5 398 860,87	2,17
	5 516 247,02	5 398 860,87	2,17
II Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
2. Lainasaamiset	56 100,23	47 580,45	17,91
	56 100,23	47 580,45	
Lyhytaikaiset saamiset			
1. Myyntisaamiset	30 668 643,52	39 407 178,44	-22,17
2. Lainasaamiset	131 969,68	107 891,17	22,32
3. Muut saamiset	11 141 461,72	13 087 967,66	-14,87
4. Siirtosaamiset	19 408 763,30	39 132 042,70	-50,40
	61 350 838,22	91 735 079,97	-33,12
III Rahoitusarvopaperit			***
			***
IV Rahat ja pankkisaamiset	69 290 777,40	114 456 211,95	-39,46
	678 566 800,54	728 989 907,99	-6,92

POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIALUEEN TASE 2024

	TASE 31.12.2024	TASE 31.12.2023	Muutos % 24/23
VASTATTAVAA			
A OMA PÄÄOMA	-64 983 959,00	471 889,27	-13 871,02
I Peruspääoma	62 892 737,81	62 892 737,81	0,00
III Muut omat rahastot	595 863,59	514 905,95	15,72
IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-60 623 525,71	0,00	***
V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-67 849 034,69	-62 935 754,49	7,81
	-64 983 959,00	471 889,27	-13 871,02
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	42 033,62	95 153,45	-55,83
1. Poistoero	42 033,62	95 153,45	-55,83
	42 033,62	95 153,45	-55,83
C PAKOLLISET VARAUKSET	13 620 774,00	16 289 197,00	-16,38
1. Eläkevaraukset			***
2. Muut pakolliset varaukset	13 620 774,00	16 289 197,00	-16,38
	13 620 774,00	16 289 197,00	-16,38
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	5 505 579,26	5 177 297,36	6,34
1. Valtion toimeksiannot	1 206 853,14	701 801,78	71,96
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	4 171 584,27	4 298 743,03	-2,96
3. Muut toimeksiantojen varat	127 141,85	176 752,55	-28,07
E VIERAS PÄÄOMA	724 382 372,66	706 956 370,91	2,46
I Pitkäaikainen			
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	475 993 823,58	455 345 822,20	4,53
3. Lainat julkisyhteisöiltä	2 112 053,53	2 112 053,53	0,00
	478 105 877,11	457 457 875,73	4,51
II Lyhytaikainen			
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	28 851 965,10	23 536 040,28	22,59
3. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	***
5. Saadut ennakot	0,00	0,00	***
6. Ostovelat	73 893 077,56	83 737 350,11	-11,76
7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	14 589 165,50	14 677 552,91	***
8. Siirtovelat	128 942 287,39	127 547 551,88	1,09
	246 276 495,55	249 498 495,18	-1,29
	678 566 800,54	728 989 907,99	-6,92

3.2 Konsernilaskelmat

3.2.1 Tuloslaskelma

KONSERNIN TULOSLASKELMA VUODELTA 2024

	2024	2023	Muutos %
Toimintatuotot	333 051 008,20	320 477 695,78	3,92
Toimintakulut	-1 552 935 726,18	-1 510 880 368,34	2,78
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappio)	1 609 767,57	1 455 790,01	10,58
TOIMINTAKATE	-1 218 274 950,41	-1 188 946 882,55	2,47
Valtion rahoitus	1 204 222 913,16	1 174 804 208,53	
Rahoitustuotot ja -kulut	-9 947 298,64	-6 469 338,69	53,76
Korkotuotot	7 601 256,41	5 019 572,53	51,43
Muut rahoitustuotot	256 300,59	109 612,23	133,82
Korkokulut	-17 768 877,04	-11 466 077,66	54,97
Muut rahoituskulut	-35 978,60	-132 445,79	-72,84
VUOSIKATE	-23 999 335,89	-20 612 012,71	16,43
Poistot ja arvonalentumiset	-41 665 192,37	-40 806 361,86	2,10
Suunnitelman mukaiset poistot	-41 556 841,11	-40 697 311,52	2,11
Arvonalentumiset	-108 351,26	-109 050,34	-0,64
Satunnaiset erät	0,00	0,00	***
TILIKAUDEN TULOS	-65 664 528,26	-61 418 374,57	6,91
Tilinpäätössiirrot	-73 546,09	-42 973,99	71,14
Tilikauden verot	-56 107,49	-130 082,74	-56,87
Laskennalliset verot	-75 768,62	-115 074,38	-34,16
Vähemmistöosuudet	-188 797,15	-406 301,04	-53,53
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	-66 058 747,61	-62 112 806,72	6,35

66058747,61

3.2.2 Rahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA VUODELTA 2024

		2024		2023	
Toiminnan ja investointien rahavirta					
<i>Toiminnan rahavirta</i>					
	Vuosikate	+ / - 23 999 335,89		-20 612 012,71	
	Satunnaiset erät	+ / - 0,00		0,00	
	Tilikauden verot	+ / - -56 107,49		-130 082,74	
	Tulorahoituksen korjaukset	+ / - -3 843 093,09	-27 898 536,47	-4 238 641,44	-24 980 736,89
<i>Investointien rahavirta</i>					
	Investointimenot	-65 870 066,38		-72 175 684,30	
	Rahoitusosuudet investointimenoihin	310 001,63		18 500,00	
	Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus	177 380,13	-65 382 684,62	7 829,59	-72 149 354,71
	Toiminnan ja investointien rahavirta		-93 281 221,09		-97 130 091,60
Rahoitustoiminnan kassavirta					
<i>Antolainauksen muutokset</i>					
	Antolainasaamisten lisäykset	- 0,00		-2 852,80	
	Antolainasaamisten vähennykset	+ 363 525,00	363 525,00	363 525,00	360 672,20
<i>Lainakannan muutokset</i>					
	Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+ 55 462 762,51		73 515 000,00	
	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- -32 148 695,91		-27 363 432,80	
	Lyhytaikaisten lainojen muutos	+ / - -1 129 076,85	22 184 989,75	6 716,87	46 158 284,07
	<i>Oman pääoman muutokset</i>		2 290 889,23		22 786,96
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>					
	Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	+ / - 458 243,68		677 483,68	
	Vaihto-omaisuuden muutos	+ / - -241 164,77		930 781,46	
	Saamisten muutos	+ / - 30 318 332,30		-16 690 327,31	
	Korottomien velkojen muutos	+ / - -8 761 704,03	21 773 707,18	-50 992 559,72	-66 074 621,89
	Rahoituksen rahavirta		46 613 111,16		-19 532 878,66
	Rahavarojen muutos		-46 668 109,93		-116 662 970,26
<i>Rahavarojen muutos</i>					
	Rahoitusarvopaperit 31.12.	+ 0,00		0,00	
	Rahoitusarvopaperit 1.1.	- 0,00		5 590,79	
	Rahat ja pankkisaamiset 31.12.	+ 79 666 845,74		126 334 955,67	
	Rahat ja pankkisaamiset 1.1.	- 126 334 955,67	-46 668 109,93	242 992 335,14	-116 662 970,26

3.2.3 Tase

KONSERNITASE 31.12.2024

	TASE 2024	TASE 2023	Muutos %
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT	601 946 788,86	577 575 720,92	4,22
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	9 865 461,14	10 003 808,35	-1,38
Muut pitkävaikuttiset menot	3 334 009,55	3 484 050,12	-4,31
Ennakkomaksut	9 699 092,01	872 090,16	1 012,17
	<u>22 898 562,70</u>	<u>14 359 948,63</u>	59,46
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	6 299 550,04	6 346 241,38	-0,74
Rakennukset	423 284 278,13	391 496 825,84	8,12
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5 279 218,49	6 387 762,14	-17,35
Koneet ja kalusto	54 237 077,79	57 531 068,97	-5,73
Muut aineelliset hyödykkeet	3 768 646,96	4 196 504,10	-10,20
Ennakkomaksut ja kesken-			
eräiset hankinnat	54 552 591,29	66 508 039,70	-17,98
	<u>547 421 362,70</u>	<u>532 466 442,13</u>	2,81
Sijoitukset			
Osakkuusyhteisöosuudet	22 557 574,57	20 846 980,75	8,21
Muut osakkeet ja osuudet	6 217 270,46	6 686 805,98	-7,02
Muut lainasaamiset	1 817 625,00	2 181 150,00	-16,67
Muut saamiset	1 034 393,43	1 034 393,43	0,00
	<u>31 626 863,46</u>	<u>30 749 330,16</u>	2,85
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	4 422 097,84	4 559 471,17	-3,01
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	4 422 097,84	4 559 471,17	-3,01
	<u>4 422 097,84</u>	<u>4 559 471,17</u>	-3,01
VAIHTUVAT VASTAAVAT	152 297 173,14	229 042 450,60	-33,51
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	5 735 357,03	5 494 192,26	4,39
	<u>5 735 357,03</u>	<u>5 494 192,26</u>	4,39
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Lainasaamiset	56 100,23	47 580,45	17,91
Muut saamiset	5 416,32	5 416,32	0,00
Siirtosaamiset	0,00	43 697,00	-100,00
	<u>61 516,55</u>	<u>96 693,77</u>	-36,38
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	35 209 554,31	44 096 626,24	-20,15
Lainasaamiset	131 969,68	107 891,17	22,32
Muut saamiset	11 885 588,80	13 649 303,82	-12,92
Siirtosaamiset	19 606 341,03	39 262 787,67	-50,06
	<u>66 833 453,82</u>	<u>97 116 608,90</u>	-31,18
Rahat ja pankkisaamiset	<u>79 666 845,74</u>	<u>126 334 955,67</u>	-36,94
	<u>758 666 059,84</u>	<u>811 177 642,69</u>	-6,47

KONSERNITASE 31.12.2024

	TASE 2024	TASE 31.12.2023	Muutos %
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA	-42 162 930,65	21 710 199,93	-294,21
Peruspääoma	62 892 737,81	62 892 737,81	0,00
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	25 228,19	25 228,19	0,00
Muut omat rahastot	595 863,59	514 905,95	15,72
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-39 618 012,63	20 390 134,73	-294,30
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-66 058 747,61	-62 112 806,75	6,35
	<u>-42 162 930,65</u>	<u>21 710 199,93</u>	<u>-294,21</u>
VÄHEMMISTÖOSUUS	6 436 406,31	6 276 360,26	2,55
PAKOLLISET VARAUKSET	13 670 774,00	16 289 197,00	-16,07
Muut pakolliset varaukset	13 670 774,00	16 289 197,00	-16,07
	<u>13 670 774,00</u>	<u>16 289 197,00</u>	<u>-16,07</u>
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	5 725 198,26	5 404 327,91	5,94
Valtion toimeksiannot	1 206 853,14	701 801,78	71,96
Lahjoitusrahastojen pääomat	4 391 203,27	4 525 773,58	-2,97
Muut toimeksiantojen pääomat	127 141,85	176 752,55	-28,07
	<u>5 725 198,26</u>	<u>5 404 327,91</u>	<u>5,94</u>
VIERAS PÄÄOMA	774 996 611,92	761 497 557,59	1,77
Pitkäaikainen			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	513 134 082,30	493 457 540,12	3,99
Lainat julkisyhteisöiltä	2 090 714,25	2 090 714,25	0,00
Laskennalliset verovelat	980 384,54	920 250,75	6,53
	<u>516 205 181,09</u>	<u>496 468 505,12</u>	<u>3,98</u>
Lyhytaikainen			
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	31 910 456,58	29 402 009,01	8,53
Ostovelat	75 779 318,08	86 253 356,05	-12,14
Muut velat	15 675 081,15	16 005 767,05	-2,07
Siirtovelat	135 369 300,78	133 326 280,94	1,53
Laskennalliset verovelat	57 274,24	41 639,42	37,55
	<u>258 791 430,83</u>	<u>265 029 052,47</u>	<u>-2,35</u>
	<u>758 666 059,84</u>	<u>811 177 642,69</u>	<u>-6,47</u>

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jakotusperiaatteet ja -menetelmät

HYVINVOINTIALUE

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Suunnitelman mukaisten poistojen lisäksi koneiden ja laitteiden sekä kiinteiden rakenteiden hankintamenoihin on tehty kertapoistoja 766 653,91 euroa.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen painotetun keskihankintahinnan tai sitä alemman todennäköisen hankintameno tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Johdannaisopimukset

Hyvinvointialueesta annetun lain 15. §:n mukaan valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen tilikausittaisen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Hyvinvointialue saa ottaa lainaa päätöksen mukaisen määrän hyvinvointialueesta annetun lain 16. §:ssä tarkoitetun investointisuunnitelman mukaisten investointien rahoittamiseksi. Pitkäaikaisen lainan ottaminen suunnitellaan talousarvion valmistelun osana, ja sen tulee olla lainanottovaltuuden kanssa ristiriidaton. Hallintosäännön mukaan hyvinvointialuejohtaja päättää pitkäaikaisen lainan ottamisesta valtuuston päättämän talousarvion puitteissa.

Pitkäaikaiset lainat otetaan joko kiinteäkorkoisina tai vaihtuvakorkoisina. Epävarmuuteen markkinakorkojen kehityksestä varaudutaan pitkäjänteisellä korkosuojauspolitiikalla. Suojauspolitiikan tavoitteena on säilyttää riittävä viitekorkohajautus ja rajoittaa korkomarkkinariskin mahdollisesti aiheuttamaa tulosvaikutusta pitkällä aikavälillä. Korkosuojaukset toteutetaan joko yksittäisen lainan suojauksena tai ns. portfolio- eli lainasalkkusuojauksena. Korkosuojausten maturiteetit hajautetaan ajallisesti suojauspolitiikan jatkuvuuden turvaamiseksi ja korkosuojaat tehdään hajautetusti eri aikaan.

Aluehallituksen hyväksymä korkoriskipolitiikka linjaa korkoriskin hallinnan periaatteet koko hyvinvointialueen tasolla. Korollisen velan osalta riskiä hallitaan ensisijaisesti korkovirtariskin näkökulmasta. Velan ja muussa muodossa hankittavan korollisen rahoituksen määrän ohella keskeisin korkoriskiasemaan vaikuttava tekijä on velkojen koronmääräytymisperusteet: ovatko velat kiinteä- vai vaihtuvakorkoisia ja mihin markkinakorkoihin vaihtuvat korot on sidottu. Efektiivisiä koronmääräytymisperusteita voidaan muuttaa johdannaissuojauksilla. Korkosuojausten tekeminen on perusteltua, mikäli suojausten avulla saavutetaan hyvinvointialueen kannalta kohtuullinen korkokustannus suhteessa riskiin (korot nousevat tai laskevat) tuleville vuosille hyödyntäen kulloistakin markkinatilannetta. Johdannaissopimuksia voidaan tehdä ainoastaan suojaustarkoituksessa. Suojaustarkoituksessa tehdyt johdannaissopimukset heijastavat markkina-arvomuutoksissaan korkomarkkinoiden muutosta.

Suojausaste kuvaa kiinteään korkoon tai pitkään viitekorkoon (esim. 5–10 vuoden SWOP-korko) sidottujen velkojen suhdetta kaikkiin korollisiin velkoihin. Hyvinvointialueen ottamien lainojen suojausasteen vaihteluväli on 40–80 prosenttia. Suojausaste voi hetkellisesti laskea alle tai nousta yli riskilimiitin. Hyvinvointialueen suojausaste 31.12.2024 on 55 prosenttia.

Korkoriskipolitiikan mukaisesti korkosuojaustilannetta seurataan säännöllisesti lainasalkkuanalyysien ja niihin liittyvien herkkyyssanalyysien avulla. Aluehallitukselle raportoidaan korkosuojauspolitiikan toteutumisesta vähintään kerran vuodessa. Hallintosäännön mukaan hyvinvointialueen johtaja päättää korkoriskipolitiikan mukaisten johdannaissopimusten tekemisestä. Aluehallitus päättää korkoriskipolitiikan muutoksista.

TILINPÄÄTÖKSEN ESITTÄMISTÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

4. Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelman esittämistavassa ei ole muutoksia edelliseen tilikauteen verrattuna. Eriytetyn myynnin laskelma ei ole vertailukelpoinen vuoden 2023 tietoihin. Laskelmista on jätetty pois apteekki, koska tämä ei kuulu eriytyksen piiriin. Kiinteistöhallinnon kohteita on päivitetty. Uutena eriyttämiskohteena on pelastustoimen koulutustoiminta.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöjen sekä Islab-hyvinvointiyhtymä konsernin tuloslaskelma jäsenosuuksien mukaisessa suhteessa.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty ja konserniyhteisöjen ja kuntayhtymän omistaman liikelaitoskuntayhtymän keskinäiset tuotot ja kulut on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Konsernin aktivointeihin sisältyviä sisäisiä katteita ei ole vähennetty. Oikaisulla ei ole olennaista vaikutusta konsernin tulokseen.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaeseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Hyvinvointialueen ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistö Oy Mustinlammen rakennusten ja rakennelmien poistot on oikaistu hyvinvointialueen poistosuunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Muiden tytäryhtiöiden poistoja ei ole konsernitilinpäätöksessä oikaistu. Oikaisulla ei ole olennaista vaikutusta konsernin tulokseen.

Osakkuusyhteisöt

Konsernitilinpäätökseen yhdistellyt osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Toimintatuotot

	KONSERNI 2024	2023	HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Myyntituotot	187 828 367	177 683 759	132 097 461	123 254 852
Korvaukset hyvinvointialueilta	93 658 321	87 333 528	93 658 321	87 333 528
Muut myyntituotot	94 170 046	90 350 232	38 439 140	35 921 324
Maksutuotot	101 739 409	100 026 175	101 739 609	100 026 175
Terveystuotot	35 557 102	34 820 349	35 557 102	34 820 349
Sosiaalitoimen maksut	64 848 728	63 984 715	64 848 728	63 984 715
Muut maksutuotot	1 333 579	1 221 111	1 333 779	1 221 111
Tuet ja avustukset	26 088 337	32 937 933	26 088 337	32 812 958
Muut toimintatuotot	17 394 896	9 829 829	18 842 774	11 013 082
Toimintatuotot yhteensä	333 051 008	320 477 696	278 768 180	267 107 067

7) Valtion rahoitus

	HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Sosiaali ja terveydenhuollon tehtävien rahoitus	1 180 620 144	1 151 506 178
Pelastustoimen tehtävien rahoitus	23 602 769	23 298 030
Lisärahoitus	0	0
Valtion rahoitus yhteensä	1 204 222 913	1 174 804 209

8) Palvelujen ostot eriteltynä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin

	HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	280 372 734	262 007 033
Muiden palvelujen ostot	251 059 631	261 880 553
Palvelujen ostot yhteensä	531 432 366	523 887 586

9) Valtuustoryhmille annetut tuet

	HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Suomen Keskusta (Kesk.)	105 000	105 000
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue (SDP)	65 000	65 000
Kansallinen Kokoomus (Kok.)	60 000	60 000
Perussuomalaiset (PS)	30 000	30 000
Vasemmistoliitto (Vas.)	30 000	30 000
Suomen Kristillisdemokraatit (KD)	25 000	25 000
Vihreä liitto (Vihr.)	20 000	20 000
Liike Nyt (Liik.)	5 000	5 000
Vapauden liitto (VL)	5 000	5 000
Tuet yhteensä	345 000	345 000

10) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen hyödyn mukaan.

PYSYVIEN VASTAAVIEN POISTOSUUNNITELMA 1.1.2023 ALKAEN

Aktivointiraja 10.000 euroa

	Poistomenetelmä	Poistoaika
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	Tasapoisto	2-5 vuotta
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5-20 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot		
Tietokoneohjelmistot	Tasapoisto	2-10 vuotta
Osake- ja vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	Tasapoisto	5-10 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	2-10 vuotta
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		Ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	25-30 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	10-20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20-30 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30-40 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	15-30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	Tasapoisto	15-20 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema, alakeskukset	Tasapoisto	10-15 vuotta
Putki- ja kaapeliverkko	Tasapoisto	10-20 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Tasapoisto	15-20 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	5-20 vuotta
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	Tasapoisto	4-15 vuotta
Sairaala-, tereydenhuolto-yms.laitteet	Tasapoisto	5-15 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3-5 vuotta
Muut laitteet ja kalusto	Tasapoisto	3-5 vuotta

Tasapoisto on käytössä 1.1.2013 tai sen jälkeen käyttöönotetuissa ja valmistuneissa käyttöomaisuuskohteissa.

Aineelliset hyödykkeet

Rakennukset ja rakennelmat		
Hallintorakennukset		
Puijon sairaala	Menojäännöspoisto	4 %
Julkulan sairaala	Menojäännöspoisto	4 %
Laitosrakennukset		
Puijon sairaala	Menojäännöspoisto	4 - 5 %
Tarinan sairaala	Menojäännöspoisto	3 - 4 %
Julkulan sairaala	Menojäännöspoisto	4 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Maa- ja vesirakenteet		
Puijon sairaala	Menojäännöspoisto	10 %
Tarinan sairaala	Menojäännöspoisto	10 %
Julkulan sairaala	Menojäännöspoisto	10 %

Menojäännöspoisto on käytössä 31.12.2012 mennessä käyttöön otetuissa ja valmistuneissa käyttöomaisuuskohteissa.

11) Pakollisten varausten muutokset

	KONSERNI 2024	2023	HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Potilasvakuutusmaksuvastuu 1.1.	16 289 197	19 726 140	16 289 197	19 726 140
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	-2 668 423	-3 436 943	-2 668 423	-3 436 943
Potilasvakuutusmaksuvastuu 31.12.	13 620 774	16 289 197	13 620 774	16 289 197
Pakolliset varaukset 31.12.	13 620 774	16 289 197	13 620 774	16 289 197

12) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	KONSERNI 2024	2023	HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Muut toimintatuotot	1 617 163	802 831	0	0
Osakkuusyhteisöosuusmuutos	1 617 163	802 831		

13) Muihin rahoitustuottoihin sisältyvät osinkotuotot ja osuuspääoman korot

	KONSERNI 2024	2023	HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Osingot ja osuuspääoman korot	18 591	140	18 591	140
Suomen luotto-osuuskunta	0	140		140
Kuntarahoitus	18 590		18 590	
Sarastia Oy	1		1	
Takausprovisiot	15 153	14 585	15 153	14 585
Sakupe Oy	532	1 432	532	1 432
Kiinteistö Oy Mustinlampi	14 621	13 153	14 621	13 153

14) Erittely poistoeron muutoksista

	KONSERNI 2024	2023	HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	0	0	53 120	273 312

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

16) Pysyvien vastaavien erittely

HYVINVOINTIALUE	Aineettomat hyödykkeet			Ennakko- maksut	YHTEENSÄ
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä- vaikutteiset menot			
Poistamaton hankintameno 1.1.	9 241 864	3 455 064	872 090	13 569 018	
Lisäykset tilikauden aikana	2 074 680	198 067	9 459 637	11 732 384	
Rahoitusosuudet tilikaudelta				0	
Vähennykset tilikauden aikana	7 038			7 038	
Siirrot erien välillä	632 635		-632 635	0	
Tilikauden poisto	-3 522 447	-348 829		-3 871 275	
Arvonlennukset ja niiden palautukset					
Poistamaton hankintameno 31.12.	8 433 770	3 304 303	9 699 092	21 437 165	
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.	8 433 770	3 304 303	9 699 092	21 437 165	

HYVINVOINTIALUE	Aineelliset hyödykkeet			Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaks. ja keskener. hankkeet	YHTEENSÄ
	Maa- alueet	Rakennukset						
Poistamaton hankintameno 1.1.	6 156 760	334 872 324	6 323 243	47 578 025	495 112	65 951 514	461 376 977	
Lisäykset tilikauden aikana		10 180 648		8 786 681		30 337 557	49 304 886	
Rahoitusosuudet tilikaudelta				-310 002			-310 002	
Vähennykset tilikauden aikana						-2 621	-2 621	
Siirrot erien välillä		41 519 497		347 848		-41 867 345	0	
Tilikauden poisto		-17 709 423	-1 100 878	-11 629 097			-30 439 399	
Arvonlennukset ja niiden palautukset							0	
Poistamaton hankintameno 31.12.	6 156 760	368 863 045	5 222 365	44 773 454	495 112	54 419 106	479 929 842	
Arvonkorotukset								
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 156 760	368 863 045	5 222 365	44 773 454	495 112	54 419 106	479 929 842	

HYVINVOINTIALUE	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saam.			
	Osakkeet ja osuudet tytäryhteisöissä	Hyvinvointiyhtymä osuudet	Osakkeet osakkuus yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteisö-osakkeet ja osuudet	Saamiset muut yhteisöt	Saamiset tytäryhteisöt	Saamiset osakkuus-yhteisöt	YHTEENSÄ
Pysyvien vastaavien sijoitukset									
Poistamaton hankintameno 1.1.	9 168 185	2 094 693	10 458 485	6 461 914	162 450	1 034 393	6 550 000	2 181 150	38 111 271
Lisäykset									0
Rahoitusosuudet tilikaudelta									0
Vähennykset	-121 500				-162 000		-650 000	-363 525	-1 297 025
Siirrot erien välillä			301 000	-301 000					0
Hankintameno 31.12.	9 046 685	2 094 693	10 759 485	6 160 914	450	1 034 393	5 900 000	1 817 625	36 814 246
Arvonlennukset tilikaudella									
Arvonkorotukset									
Kirjanpitoarvo 31.12.	9 046 685	2 094 693	10 759 485	6 160 914	450	1 034 393	5 900 000	1 817 625	
KONSERNI	Aineettomat hyödykkeet								
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot		Ennakkomaksut					YHTEENSÄ
Poistamaton hankintameno 1.1.	10 003 808	3 484 050		872 090					14 359 949
Lisäykset tilikauden aikana	2 564 192	207 007		9 459 637					12 230 835
Rahoitusosuudet tilikaudelta									0
Vähennykset tilikauden aikana	7 038	0							7 038
Siirrot erien välillä	1 054 660	0		-632 635					422 025
Tilikauden poisto	-3 764 237	-357 048							-4 121 285
Arvonlennukset ja niiden palautukset									
Poistamaton hankintameno 31.12.	9 865 461	3 334 010		9 699 092					22 898 563
Arvonkorotukset									
Kirjanpitoarvo 31.12.	9 865 461	3 334 010		9 699 092					22 898 563

KONSERNI	Aineelliset hyödykkeet						Ennakkomak. ja keskener. hankkeet	YHTEENSÄ
	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet			
Poistamaton hankintameno 1.1.	6 346 241	391 496 826	6 387 762	57 531 069	4 196 504	66 508 040	532 466 442	
Lisäykset tilikauden aikana	0	10 535 014	0	9 952 305	1 839 597	31 312 315	53 639 231	
Rahoitusosuudet tilikaudelta		0		-310 002		0	-310 002	
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	0	0	-408 376	-408 376	
Siirrot erien välillä	-46 691	41 702 738	0	638 268	143 047	-42 859 388	-422 025	
Tilikauden poisto	0	-20 450 300	-1 108 544	-13 466 212	-2 410 501	0	-37 435 556	
Arvonlennukset ja niiden palautukset				-108 351			-108 351	
Poistamaton hankintameno 31.12.	6 299 550	423 284 278	5 279 218	54 237 078	3 768 647	54 552 591	547 421 363	
Arvonkorotukset								
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 299 550	423 284 278	5 279 218	54 237 078	3 768 647	54 552 591	547 421 363	

KONSERNI	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saam.		YHTEENSÄ
	Osakkeet tytäryhtiöt	Osakkeet osakkuus yhteisöt	Hyvinvointi-yhtymä osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteisö-osakkeet ja osuudet	Saamiset muut yhteisöt	Saamiset osakkuusyht.	
Pysyvien vastaavien sijoitukset								
Poistamaton hankintameno 1.1.	0	20 846 981	0	6 524 356	162 450	1 034 393	30 749 330	
Lisäykset	0	0		0	0	0	0	
Rahoitusosuudet tilikaudelta		0		0	0			
Vähennykset		-200 174		-6 536	-162 000		-732 234	
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta		1 609 768					1 609 768	
Siirrot erien välillä	0	301 000		-301 000	0			
Hankintameno 31.12.	0	22 557 575	0	6 216 820	450	1 034 393	31 626 863	
Arvonlennukset tilikaudella								
Arvonkorotukset								
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	22 557 575	0	6 216 820	450	1 034 393	31 626 863	
Vähennyksiin sisältyvä Islabin jäsenosuus% muutos								

21) Saamiset saman konsernin yhteisöiltä

	HYVINVOINTIALUE	
	2024	2023
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Myyntisaamiset	372 657	224 410
Kallaveden työterveys Oy	41	
Kiinteistö Oy Mustinlampi Oy	371 875	
Sakupe Oy	740	
Muut siirtosaamiset	34 737	15 948
Kiinteistö Oy Mustinlampi Oy	34 737	
Saamiset hyvinvointiyhtymältä		
Myyntisaamiset Islab hyvinvointiyhtymä	12 455	501 397
Siirtosaamiset Islab hyvinvointiyhtymä	23 434	12 957
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä		
Myyntisaamiset	120 114	1 190 908
Servica Oy	105 013	
Istekki Oy	15 101	
Muut siirtosaamiset	2 000 919	951 814
Servica Oy	1 098 789	
Istekki Oy	902 129	

22) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	KONSERNI 2024	2023	HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Lyhytaikaiset siirtosaamiset	19 606 341	39 104 251	17 709 268	35 216 998
Ostohyvitys palvelujen ostoihin (Istekki)	890 740	926 870	890 740	926 870
Ostohyvitys palvelujen ostoihin (Servica)	1 000 000		1 000 000	
Alexion Pharma lääkehyvitys	1 567 060		1 567 060	
Potilasvakuutusmaksun tasausmaksu 2024	1 753 526		1 753 526	
Tulkaustulojen jako 2023-2024	598 782		598 782	
Perheryhmäkoti saaminen	240 268		240 268	
Kuntouttava työtoiminta saaminen	136 699		136 699	
Työterveyshuollon arvioidut korvaukset hyvinvointialue	4 048 229	4 897 499	4 048 229	4 897 499
Ensihoidon saamiset Kela-korvaukset	393 592	258 095	393 592	258 095
Rahoitusosuudet ja korvaukset				
Valtiolta tuleva avustus	0	16 433 984	0	16 433 984
TVR:n koulutuskorvaus	300 000	315 894	300 000	315 894
AWANIC OY	16 081	19 303	16 081	19 303
Koulutuskorvaukset	150 000	150 000	150 000	150 000
Tulsote	0	1 379 218	0	1 379 218
RRP 2 tuloutus	4 216 810	1 268 210	4 216 810	1 268 210
Tulkoti	0	426 905	0	426 905
ICT muutoshanke	613 851	1 991 240	613 851	1 991 240
ICT VM	0	4 467 365	0	4 467 365
PALVA (RRP3-tutkimushanke)	191 279		191 279	
Hoppu-hanke (kansallisen vaikuttavuuskeskuksen pilotointi)	107 468		107 468	
Valmius2	322 058		322 058	
RRP4 OTSO -hanke	231 706		231 706	
Muut tulojäämät	2 828 193	6 569 668	931 120	2 682 415

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

23) Oma pääoma

	KONSERNI 2024	2023	HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Peruspääoma 1.1. Lisäykset tilikaudella	62 892 738 0	62 892 738 0	62 892 738	62 892 738
Peruspääoma 31.12.	62 892 738	62 892 738	62 892 738	62 892 738
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat 1.1. Lisäykset tilikaudella Vähennykset tilikaudella	25 228	25 228		
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääomat 31.12.	25 228	25 228		
Muut omat rahastot 1.1.				
Henkilökunnan virkistysrahasto 1.1. Siirrot rahastoon tilikaudella	76 685 80 958	11 424 86 782	76 685 80 958	11 424 86 782
Siirrot rahastosta tilikaudella Investointien rahoitusosuudet	0 0	-21 521 0	0 0	-21 521 0
Henkilökunnan virkistysrahasto 31.12.	157 642	76 685	157 642	76 685
Kysteristä siirtynyt sijoitusrahasto 1.1. Siirrot rahastoon tilikaudella	438 221 0	438 221 0	438 221	438 221
Siirrot rahastosta tilikaudella Kysteristä siirtynyt sijoitusrahasto 31.12.	438 221	438 221	438 221	438 221
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 1.1.	-41 722 672	20 243 514	-62 935 754	0
Vaalijalan palautus *	2 312 229		2 312 229	
Osakkuusyhteisöjen edellisten tilikausien korjaus	-207 569	175 057		
Mustinlammen poisto-oikaus korjaus	0	-28 436		
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	-39 618 013	20 390 135	-60 623 526	0
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-66 058 748	-62 112 807	-67 849 035	-62 935 754
Oma pääoma yhteensä	-42 162 931	21 710 200	-64 983 959	471 889

* Vaalijalan tasingon ja kunnille palautettavan osuuden eroitus

24) Erittely poistoerosta

	KONSERNI 2024	2023	HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	0	0	42 034	95 153

25) Pitkäaikainen vieras pääoma

	KONSERNI 2024	2023	HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta 31.12.	545 044 539	522 859 549	504 845 789	478 881 862
Lainat julkisyhteisöiltä 31.12.	2 090 714	2 090 714	2 112 054	2 112 054
Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät lainat;	420 541 919	382 261 561	393 250 803	353 507 211
Hyvinvointialueen lainat	393 250 803	353 507 211	393 250 803	353 507 211
Kiinteistö Oy Mustinlammen lainat	26 899 117	27 770 350		
Sakupe Oy:n lainat	392 000	984 000		

27) Pakolliset varaukset

	KONSERNI 2024	2023	HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	13 620 774	16 289 197	13 620 774	16 289 197
Sakupe oikeudenkäyntivaraus	50 000			
	13 670 774	16 289 197	13 620 774	16 289 197

28) Velkojen erittely

		HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Lyhytaikainen vieras pääoma			
Velat tytäryhteisöille			
Ostovelat		564 201	638 582
Kiinteistö Oy Mustinlampi		151	
Sakupe Oy		564 051	
Velat hyvinvointiyhtymälle			
OstovIsrab hyvinvointiyhtymä		2 773 071	2 938 774
Muut Israb hyvinvointiyhtymä		31 962	31 962
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille			
Ostovelat		10 708 587	12 637 166
Servica Oy		6 343 302	
Monetra Pohjois-Savo Oy		700 304	
Sansia Oy		990 643	
Istekki Oy		2 522 745	
Järvi-Suomen Terveys Oy		151 593	
Muut siirtovelat		91 541	
Monetra Pohjois-Savo Oy		44 250	
Istekki Oy		47 291	
Muut velat			
Muut velat		0	0
Vieras pääoma yhteensä		14 169 362	16 246 484

29) Sekkilimiitti

	KONSERNI 2024	2023	HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Luotollisen sekkitilin sekkilimiitti 31.12.	64 370 620	64 370 620	60 000 000	60 000 000
- siitä käyttämättä oleva määrä	64 207 858	64 083 744	60 000 000	60 000 000

30) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	KONSERNI 2024	2023	HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	13 088 137	10 519 673	12 867 967	10 255 691
Lomapalkkavelka	98 725 162	92 318 818	93 545 096	87 922 427
Muut tuloennakot	19 270 584	25 679 524	19 270 584	25 679 524
Tapaturmavakuutuksen lisämaksu 2024	436 527		436 527	
Taloudellisen tuen maksu	203 293		203 293	
Ostolaskujen jaksotus	692 167		692 167	
Muut menojäämät	1 950 923	3 807 808	1 926 653	3 689 910
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	134 366 794	132 325 823	128 942 287	127 547 552

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

31.–34) Muut vakuudet

	KONSERNI 2024	2023
Vuokraoikeus		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset		
Kiinteistö Oy Mustinlampi	700 000	700 000
Sakupe Oy	5 416	5 416
Sakupe Oy Yrityskiinnitys (vastavakuus lainatakaukselle)	4 000 000	4 000 000
Sekkilimiittisopimus		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset		
Sakupe Oy	1 684 000	1 684 000

35) Vuokravastuut

	KONSERNI 2024	2023	HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Vuokravastuut yhteensä	218 967 626	229 640 419	241 195 028	241 637 934
siitä vuonna 2025 erääntyvät	61 263 832	62 336 258	59 495 932	57 123 355
Leasingvastuiden yhteismäärä (arvonlisäverottomina)	14 869 639	17 878 106	13 809 763	16 252 127
siitä vuonna 2025 erääntyvät	5 410 101	5 320 799	5 059 636	4 941 073
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus yhteensä	66 673 933	67 657 057	64 555 568	62 064 428

Leasingsopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.

36) Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien puolesta

	HYVINVOINTIALUE 2024	HYVINVOINTIALUE 2023
Konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma	68 040 000	68 040 000
Kiinteistö Oy Mustinlammen lainat	65 040 000	65 040 000
Sakupe Oy:n lainat	3 000 000	3 000 000
Jäljellä oleva pääoma	36 591 574	39 590 810
Kiinteistö Oy Mustinlammen lainat	36 566 574	39 265 810
Sakupe Oy:n lainat	25 000	325 000
Muiden puolesta annetut takaukset		
Alkuperäinen pääoma	500 000	500 000
Sansia Oy (luottolimiitti)	0	0
Kiinteistö Oy Mustinlampi (luottolimiitti)	500 000	500 000
Jäljellä oleva pääoma	500 000	500 000
Sansia Oy (luottolimiitti)	0	0
Kiinteistö Oy Mustinlampi (luottolimiitti)	500 000	500 000

37) Muut hyvinvointialueen antamat vastuusitoumukset ja muut vastuut

	KONSERNI 2024
Muut sopimusvastuut	
Käyttökorvaussopimukset	
Islab	3 674 560
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus yhteensä	
Islab	2 785 111

38) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	KONSERNI		HYVINVOINTIALUE	
	2024	2023	2024	2023
Johdannaissopimukset				
Koronvaihtosopimukset yhteensä				
Sopimusten nimellisarvot yhteensä	192 296 776	147 043 917	162 924 070	116 362 879
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-359 135	284 442	-524 781	895 864
<u>Vuoden 2024 aikana päättyneet sopimukset</u>				
Vuoden 2024 aikana ei päättynyt koronvaihtosopimuksia.				
<u>Voimassaolevat sopimukset</u>				
Koronvaihtosopimus 1				
Sopimuksen tekopäivä on 6.5.2015				
Jatko-oikeudellisella koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkun korkoriskiä.				
Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi: 0,564%.				
Pankilla on yksipuolinen oikeus eräännyttää koronvaihtosopimus 18.6.2025.				
Sopimuksen purkamisen on todennäköinen, sopimus on suojaava purkuhetkeen saakka.				
Sopimus on alkanut 8.5.2015 ja päättyy 18.06.2035, mikäli pankki ei pura sopimusta				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	138 246	480 731	138 246	480 731
Koronvaihtosopimus 2				
Sopimuksen tekopäivä on 7.5.2015.				
Jatko-oikeudellisella koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkun korkoriskiä.				
Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi: 0,670%.				
Pankilla on yksipuolinen oikeus eräännyttää koronvaihtosopimus 11.5.2027.				
Sopimuksen purkamisen on todennäköinen, sopimus on suojaava purkuhetkeen saakka.				
Sopimus on alkanut 11.5.2015 ja päättyy 11.05.2037, mikäli pankki ei pura sopimusta				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	472 672	715 616	472 672	715 616
Koronvaihtosopimus 3				
Korkoputkiopimuksen tekopäivä on 4.5.2016.				
Sopimuksella suojataan koko lainasalkun korkoriskiä.				
Sopimuksen nimellispääoma on 10.000.000 ja korkoputki 1,50% / 0,31%.				
Sopimus on alkanut 7.5.2018 ja päättyy 7.5.2026.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	10 000 000	10 000 000	10 000 000	10 000 000
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	119 164	312 778	119 164	312 778
Koronvaihtosopimus 4				
Sopimuksen tekopäivä on 6.10.2022.				
Koronvaihtosopimus on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi.				
Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi: 2,20%				
Koronvaihtosopimuksen pääoma lyhennysohjelmineen vastaa suojattavan lainan vastaavia ehtoja.				
Sopimus on alkanut 17.7.2023 ja erääntyy 17.7.2026.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	18 822 028	20 036 348	18 822 028	20 036 348
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	170 404	371 867	170 404	371 867
Koronvaihtosopimus 5				
Korkokattoopimuksen tekopäivä 28.4.2023				
Korkokattosopimuksella suojataan koko lainasalkun korkoriskiä.				
Sopimuksen nimellispääoma on 30.000.000 ja korkokatto on 3,26%.				
Sopimus on alkanut 28.4.2023 ja päättyy 15.12.2025.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	28 163 266	29 387 755	28 163 266	29 387 755
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	472	155 421	472	155 421
Koronvaihtosopimus 6				
Sopimuksen tekopäivä on 28.4.2023.				
Koronvaihtosopimuksella suojataan koko lainasalkun korkoriskiä.				
Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi: 3,26%				
Sopimus alkaa 15.12.2025 ja päättyy 16.12.2030.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	26 938 776	26 938 776	26 938 776	26 938 776
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-1 194 040	-1 140 549	-1 194 040	-1 140 549
Koronvaihtosopimus 7				
Sopimuksen tekopäivä on 29.1.2024				
Koronvaihtosopimuksella suojataan yksittäisen lainan korkoriskiä.				
Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi: 2,54%				
Sopimus alkaa 2.5.2024 ja päättyy 15.1.2027.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	49 000 000	0	49 000 000	0
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-231 699	0	-231 699	0

	KONSERNI 2024	2023	HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Kiinteistö Oy Mustinlampi				
Koronvaihtosopimus 5				
Koronvaihtosopimus on tehty lainasalkun suojaamiseksi korkoriskeiltä. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Päätymispäivä 22.12.2030				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	1 350 000	1 500 000		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-5 918	-8 079		
Koronvaihtosopimus 6				
Koronvaihtosopimus on tehty lainasalkun suojaamiseksi korkoriskeiltä. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Päätymispäivä 15.8.2028				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	2 100 000	0		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-7 427	0		
Koronvaihtosopimus 7				
Koronvaihtosopimus on tehty lainasalkun suojaamiseksi korkoriskeiltä. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Päätymispäivä 18.9.2024				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	0	2 200 000		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	0	-20 727		
Koronvaihtosopimus 8				
Koronvaihtosopimus on tehty lainasalkun suojaamiseksi korkoriskeiltä. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Päätymispäivä 15.8.2028				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	3 833 346	4 166 678		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-275	-41 559		
Koronvaihtosopimus 9				
Koronvaihtosopimus on tehty lainasalkun suojaamiseksi korkoriskeiltä. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Päätymispäivä 16.11.2026				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	6 525 000	7 250 000		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	120 881	-266 769		
Koronvaihtosopimus 10				
Koronvaihtosopimus on tehty lainasalkun suojaamiseksi korkoriskeiltä. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Päätymispäivä 15.05.2033				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	12 500 000	12 500 000		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	-10 780	175 711		
Koronvaihtosopimus 11				
Koronvaihtosopimus on tehty lainasalkun suojaamiseksi korkoriskeiltä. Koronvaihtosopimuksella muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Päätymispäivä 15.05.2033				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo	3 064 360	3 064 360		
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	69 166	-78 130		

	KONSERNI 2024	2023	HYVINVOINTIALUE 2024	2023
Kiinteistöinvestointien arvonlisäveron tarkistusvastuu	726 069	1 439 383		
Kiinteistö Oy Mustinlampi	726 069	1 439 383		
Osuus hyvinvointiyhtymän alijäämästä				
Islab hyvinvointiyhtymä	174 688		174 688	
Käynnissä olevat oikeudenkäynnit	329 000	12 340 000	329 000	12 340 000
Itä-Suomen hovioikeus				
3 kpl. Palkkavahinkoa koskevia kanteita	329 000	340 000	329 000	340 000
Oikeudenkäyntikuluriski 56.000 €				
Itä-Suomen hallintooikeus				
Vaalijalan kuntayhtymän taseessa 31.12.2021 ylijäämä asia ratkesi 2024. Kunnille palautettiin ylijäämät.	0	12 000 000	0	12 000 000
Hyvinvointialueelle ei aiheutunut oikeudenkäyntikuluja.				

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

39) Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	KONSERNI		HYVINVOINTIALUE	
	31.12.2024	1.1.2024	31.12.2024	1.1.2024
Sosiaali- ja terveydenhuolto	11 494	11 233	10 918	10 673
Pelastustoimi	715	787	715	787
Yleishallinto ja muut palvelut	1 683	1 606	1 336	1 292
	13 892	13 464	12 969	12 752

40) Henkilöstökulut

	HYVINVOINTIALUE	
	2024	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan		
Palkat ja palkkiot	587 778 557	562 049 989
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	119 303 446	113 843 304
Muut henkilösivukulut	14 361 964	19 588 066
Henkilösivukulut yhteensä	133 665 409	133 431 370
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-10 839 719	-8 618 285
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	710 604 247	686 863 074
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	1 376 190	1 355 609
Yhteensä henkilöstökulut	709 228 057	685 507 465

41) Luottamushenkilön palkkiosta perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	HYVINVOINTIALUE	
	2024	2023
Suomen Keskusta (Kesk.)	44 140,00	49 083
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue (SDP)	25 925,00	31 035
Kansallinen Kokoomus (Kok.)	20 990,00	24 500
Perussuomalaiset (PS)	8 992,50	10 950
Vasemmistoliitto (Vas.)	13 762,50	14 587
Suomen Kristillisdemokraatit (KD)	7 005,00	4 945
Vihreä liitto (Vihr.)	2 120,00	2 060
Liike Nyt (Liik.)	140,00	720
Yhteensä	123 075,00	137 879

42) Tilintarkastajan palkkiot

	HYVINVOINTIALUE	
	2024	2023
BDO Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	66 026	44 251
Muut palkkiot	42 040	73 707
Palkkiot yhteensä	108 067	117 958
Tilintarkastuspalkkiot yhteensä	108 067	117 958

43) Intressitahotapahtumat

	2024 HYVINVOINTIALUE	2023
Ostot intressitahoilta yhteensä	207 932 445	214 902 048
Hyvinvointiyhtymiltä	33 474 230	34 504 646
Islab	33 474 230	34 504 646
Tytäryhteisöiltä	7 677 444	7 222 548
Sakupe Oy	5 724 637	5 470 441
Kiinteistö Oy Mustinlampi	1 952 807	1 752 107
Kallaveden työterveys Oy	0	0
Osakkuusyhteisöiltä	166 780 771	173 174 855
Istekki Oy	47 827 833	57 266 472
Servica Oy	101 484 566	101 776 781
Monetra Pohjois-Savo Oy	6 681 400	7 955 738
Sansia Oy	9 584 995	6 175 863
Järvi-Suomen Terveys Oy	1 201 976	
Myynnit intressitahoille yhteensä	4 387 539	2 808 222
Hyvinvointiyhtymiltä	2 404 307	2 217 036
Islab	2 404 307	2 217 036
Tytäryhteisöille	468 725	238 161
Sakupe Oy	1 400	1 065
Kiinteistö Oy Mustinlampi	460 932	228 184
Kallaveden työterveys Oy	4 587	8 912
KYS Tutkimussäätiö	1 806	
Osakkuusyhteisöille	1 514 507	353 026
Istekki Oy	236 304	99 653
Servica Oy	1 278 203	253 373

Ostot on toteutettu palvelusopimusten mukaisesti ja myynnit koostuvat tavanomaisista palvelutuotantoon tarvittavista aineiden, tarvikkeiden ja palvelujen myynneistä.

Johtajasopimukset

Pohjois-Savon hyvinvointialueen ja hyvinvointialuejohtajan välillä on allekirjoitettu johtajasopimus 15.8.2022.

5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

5.1 Kilpailulain vaatimusten mukainen eriytetty laskelma

KILPAILULAIN 30 d §:n ERIYTTÄMISSÄÄNNÖSTEN MUKAINEN TUOSLASKELMA

	TOTEUMA 2024	TOTEUMA 2023
Toimintatuotot	1 158 060,49	2 788 529,59
Myyntituotot	929 094,06	2 352 927,31
Muut toimintatuotot	228 966,43	435 602,28
Toimintakulut	-967 473,85	-2 586 657,60
Henkilöstökulut	-242 518,27	-397 440,74
Palvelujen ostot	-154 662,54	-377 160,37
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-398 425,17	-1 593 064,29
Muut toimintakulut	-171 867,87	-218 992,20
TOIMINTAKATE	190 586,64	201 871,99
Rahoitustuotot ja -kulut	-0,96	-1,03
VUOSIKATE	190 585,67	201 870,96
Poistot ja arvonalentumiset	-35 268,07	-242 807,38
TILIKAUDEN TULOS	155 317,60	-40 936,42
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		0,00
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		0,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	155 317,60	-40 936,42

Eriytetyn toiminnan tuloslaskelmaan sisältyvät yksiköt:

Kysin päärakennuksessa oleva kanttiinitoiminta

Ulkoisen myynnin tuotot on eriytetty laskentatunnisteella.

Eriytetyn toiminnan kulut on jaettu tulojen suhteessa koko liikevaihdosta.

Kiinteistöhallinto

Hyvinvointialueen tilojen vuokrausta ulkopuolisille toimijoille ja vuokratuotot on eriytetty laskentatunnisteella.

Sidosyksiköille vuokrattuja tiloja ei ole sisällytetty eriytettyyn laskelmaan.

Vuokraustoiminnan kulut on laskettu suhteessa vuokrattujen neliöiden määrään koko rakennuksen pinta-alasta.

Hallinnolliset kulut on jaettu tasan kaikkien hyvinvointialueen vuokrasopimusten kesken.

Kuvantamiskeskus

Ulkoisen myynnin tuotot on eriytetty laskentatunnisteella.

Eriytetyn toiminnan kulut on jaettu tulojen suhteessa koko liikevaihdosta.

Pelastustoimi

Ulkoisen koulutuksen tuotot ja kulut on eriytetty laskentatunnisteella.

6 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIALUE

TILIKAUSI
1.1. - 31.12.2024

Kuopiossa 26. maaliskuuta 2025

POHJOIS-SAVON HYVINVOINTIALUEEN ALUEHALLITUS

Riitta Raatikainen aluehallituksen puheenjohtaja	Hannu Kokki aluehallituksen 1. vpj
Markku Rossi aluehallituksen 2. vpj.	Kari Ojala aluehallituksen 3. vpj.
Aino Kanninen aluehallituksen jäsen	Ilpo Kärkkäinen aluehallituksen jäsen
Laura Meriluoto aluehallituksen jäsen	Annukka Ojala aluehallituksen jäsen
Karoliina Partanen aluehallituksen jäsen	Merja Rautiainen aluehallituksen jäsen
Markku Siponen aluehallituksen jäsen	Veijo Tirkkonen aluehallituksen jäsen
Kati Ähman aluehallituksen jäsen	Marko Korhonen hyvinvointialueen johtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on annettu kertomus sähköisen allekirjoituksen päivänä.

BDO Audiator Oy
Tilintarkastusyhteisö

Tiina Lind
KHT, JHT

7 LUETTELOT JA SELVITYKSET

7.1 Luettelo käytetyistä kirjanpito kirjoista, tosittelajeista ja niiden säilytyksestä

VARSINAISET KIRJANPITOKIRJAT JA SÄILYTTÄMISTAPA

Tilinpäätöskirja sisältäen -toimintakertomuksen -hyvinvointialueen tuloslaskelman -talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailun -investointiosan -hyvinvointialueen rahoitusosan -hyvinvointialueen taseen -konsernin tuloslaskelman -konsernitaseen -konsernin rahoitusosan -liitetiedot	Sidottu
Päiväkirja	Elektroninen arkisto
Pääkirja	Elektroninen arkisto
Tase	Atk-tuloste ja elektroninen arkisto
Saldoluettelo	Elektroninen arkisto

TOSITELAJIT JA SÄILYTTÄMISTAPA

Ostoreskontra; Ostolaskut Maksut rondo-maksu Täsmäytetyt maksut	Elektroninen arkisto Elektroninen arkisto Elektroninen arkisto Elektroninen arkisto
Myyntireskontra; Myyntilaskut Hyvityslasku Suoritukset Oikaisu	Elektroninen arkisto Elektroninen arkisto Elektroninen arkisto Elektroninen arkisto
Matkustuksenhallinnan aineisto; matka	Elektroninen arkisto
Sosiaalipalveluiden aineistot; proconsona effica	Elektroninen arkisto Elektroninen arkisto
Palkka-aineisto; Palkat	Elektroninen arkisto
Muu aineisto; Sakupe Islab Servica Oima	Elektroninen arkisto Elektroninen arkisto Elektroninen arkisto Elektroninen arkisto
Muistiotositteet; rondo-muistio avaustaseen muutos kptosite	Elektroninen arkisto Elektroninen arkisto Elektroninen arkisto
Tiliotteet tiliotteet	Elektroninen arkisto
Sisäiset liittymät; silas Toimenpidelääkärit, Titania, Teho, Leikkaussali, anestesia, heräämö, Röntgen, Patologia, Kappa, Pääomavastikkeet, Hoitovastikkeet, E-potku, Digisanelu, Effector vuokrat, Kanttiini, Viestintä, Apteekin sisäinen laskutus, Palkat (sijaiset)	Elektroninen arkisto